

Barbara Falińska

DIALOG POKOLEŃ
Słownictwo ludowe
Mazowska, Podlasia i Suwalszczyzny
w układzie tematycznym

Byłe województwo ostrołęckie
Pożywienie cz. I

TOWARZYSTWO KULTURY JĘZYKA

Sekcja Gwaroznawcza
Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
e-mail: d.pokolen@gmail.com
Strona: www.tkj.uw.edu.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Ojczysty – dodaj do ulubionych. Edycja 2022

RECENZENCI:

dr hab. prof. UW Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska
prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta

ISBN: 978-83-8017-466-5

Copyright by Barbara Falińska and Towarzystwo Kultury Języka
Printed in Poland

Projekt okładki
Bartosz Marek Żyliński

Redaktor techniczny
Marcin Faliński

TOWARZYSTWO KULTURY JĘZYKA
Sekcja Gwaroznawcza TKJ
Uniwersytet Warszawski
Uniwersytet w Białymstoku
Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe
Urząd Miasta w Ostrowi Maz.
Starostwo Powiatowe w Ostrowi Mazowieckiej
Miejska Biblioteka Publiczna w Ostrowi Maz.

Barbara Falińska

**Słownictwo ludowe
Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny
w układzie tematycznym**

Byłe województwo ostrołęckie
Pożywienie cz. I

Warszawa 2022

Zespół wspomagający badania gwaroznawcze na Mazowszu, Podlasiu i Suwalszczyźnie

Mgr Jolanta Andruszkiewicz (Warszawa), prof. dr hab. Joanna Angiel (Warszawa), mgr Lucyna Bagińska (Grajewo), mgr Elżbieta Baranowska (Gołdap), mgr Jerzy Bauer (Ostrów Maz.), prof. dr hab. Leszek Bednarczuk (Kraków), mgr Jadwiga Bednarczyk (Ostrów Maz.), mgr Jerzy Białomyzy (Dąbrowa Białostocka), dr Ewa Chłudzińska (Łomża), mgr Tomasz Choroszewski (Augustów), inż. Franciszek Budrowski (Sokolka), mgr Barbara Cieśluk (Suwałki), prof. dr hab. Grzegorz Dąbkowski (Warszawa), dr hab. prof. UW Wanda Decyk-Zięba (Warszawa), mgr Sławomir Deptuła (Ostrów Maz), prof. dr hab. Adam Dobroński (Białystok), prof. dr hab. Stanisław Dubisz (Warszawa), Marcin Faliński (Warszawa), mgr Lucyna Fidrych (Sejny), dr Krystyna Gajda (Opole), prof. dr hab. Stanisław Gajda (Opole), dr Edward Grott (Giżycko), ppłk Robert Grudziński (Komorowo), mgr inż. Mirosław Grzyb (Kadzidło), mgr Mirosław Hartung (Suwałki), dr Anna Hryniewicka (Warszawa), prof. dr hab. Krystyna Jakowska (Warszawa), dr hab. prof. UŁ Irena Jaros (Łódź), prof. dr hab. Jan Kaczyński (Olsztyn), mgr Krystyna Kalita (Komorowo), prof. dr hab. Halina Karaś (Warszawa), mgr Krystyna Kaś (Kraków), prof. dr hab. Józef Kaś (Kraków), mgr Lidia Kłoczko (Suwałki), mgr Jarosław Konopka (Grajewo), mgr Barbara Koronkiewicz (Augustów), mgr Marzanna Krajewska (Grajewo), dr Józef Krajewski (Olecko), mgr Maria Krasowska (Siedlce), dr hab. Monika Kresa (Warszawa), dr Leszek Marek Krześniak (Warszawa), mgr Teresa Klimasara-Leończyk (Sejny), dr Michał Lisowski (Białystok), mgr Lubiecka-Gibas (Sejny), mgr Dariusz Łukaszewski (Kadzidło), mgr Jan Malczewski (Warszawa), prof. dr hab. Józef Maroszek (Białystok), mgr Anna Micielica (Suwałki), mgr Agata Mosiej (Sokołów Podl.), mgr Anna Musiałowicz (Suwałki), mgr Mirosław Nalaskowski (Suwałki), mgr Anna Ogniewska (Lelis), mgr Szczepan Ołdakowski (Suwałki), mgr Jan Orłowski (Suwałki), mgr Adam Ostrowski (Warszawa), prof. dr hab. Halina Pelcowa (Lublin), prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta (Warszawa), mgr Andrzej Raczyło (Suwałki), prof. dr hab. Jerzy Reichan (Kraków), mgr Grażyna Reszka (Kadzidło), dr hab. Tomasz Rokosz (Siedlce), prof. dr hab. Henryka Sędziak (Łomża), mgr Ewa Sidorek (Suwałki), prof. dr hab. Jerzy Sierociuk (Poznań), prof. dr hab. Elżbieta Smułkowa (Warszawa), mgr Marta Sobocińska (Warszawa), prof. dr hab. Urszula Sokółska (Białystok), ks. kanclerz Jarema Sykulski (Suwałki), mgr Jarosław Szlasyński (Augustów), prof. dr hab. Hanna Taborska (Warszawa), mgr Barbara Tokłowicz (Warszawa), prof. dr hab. Anna Tyrpa (Kraków), Irmina Wągrocka (Warszawa), mgr Marta Wichert (Sejny), dr hab. prof. UW Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska (Warszawa), mgr Kamila Winiewicz (Warszawa), mgr Wanda Wierzchowska (Sokołów Podlaski), mgr inż. Henryk Wydra (Sejny), mgr Grażyna Wykowska (Grajewo), mgr Małgorzata Zawadzka (Sejny), mgr Lilianna Zielińska (Suwałki), mgr Jarosław Zieliński (Suwałki), mgr Elżbieta Żegalska (Łomża), mgr Barbara Żylińska (Suwałki), mgr Bartosz Marek Żyliński (Suwałki).

Spis treści

Od Redakcji	6
Wstęp	7
Objaśnienia	11
Spis miejscowości, informatorów i eksploratorów	15
Pożywienie	
A. Czerpanie wody	33
B. Rozpalanie ognia	44
C. Piec, kuchnia i naczynia	52
D. Pieczenie chleba	76
E. Inne rodzaje pieczywa	95
F. Stępa i żarna	104
G. Nabiał	114
H. Potrawy z mięsa, tłuszcze zwierzęce i roślinne	124
I. Potrawy jarskie	134
J. Zupy i napoje	144
K. Przetwory z owoców	148
L. Smaki	152
M. Posiłki	152

OD REDAKCJI

Z przyjemnością przekazujemy badaczom przeszłości języka i kultury, a także osobom zainteresowanym polskim dziedzictwem narodowym czwarty tom z serii „Słownictwo ludowe Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny”. Został opracowany przez Profesor Barbarę Falińską według Jej autorskiego projektu, opartego na tradycji badań dialektologicznych, które rozpoczął w ubiegłym stuleciu Profesor Witold Doroszewski, a dziś są kontynuowane przez językoznawców z Towarzystwa Kultury Języka w ramach projektu „Dialog pokoleń”.

Tom, który obejmuje słownictwo dotyczące pożywienia używane na terenie byłego województwa ostrołęckiego, skończyła Profesor Barbara Falińska tuż przed śmiercią, nie doczekawszy się jego wydania. Publikując go, mamy nadzieję, że znajdą się kontynuatorzy Jej dzieła, którzy podejmą się trudu opracowania kolejnych działów tematycznych leksyki ludowej używanej przez mieszkańców Polski północno-wschodniej. Bogaty materiał leksykalny, przeznaczony na kolejne tomy, którego Profesor Barbara Falińska nie zdążyła opracować, zgodnie z Jej wolą zostanie przekazany do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ostrowi Mazowieckiej, gdzie będzie czekał na autorów kolejnych tomów z serii „Słownictwo ludowe Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny”.

Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska

Wstęp

Z historii badań. Książka jest kolejną częścią zbioru słownictwa ludowego Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny z zakresu kultury materialnej, duchowej i społecznej w układzie tematycznym¹. Obejmuje wyniki eksploracji terenowych na obszarze byłego województwa ostrołęckiego, związanych z pożywieniem, które zostały rozpoczęte jeszcze w okresie międzywojennym przez Katedrę Języka Polskiego Uniwersytetu Warszawskiego, kierowaną przez Profesora Witolda Doroszewskiego². Druga połowa XX wieku - po tak długiej niewoli i zniszczeniach wojennych - zaowocowała wzmocnionym rozwojem badań gwaroznawczych, podejmowanych przez różne ośrodki naukowe, akademijne i uniwersyteckie, a także ekspozycją gromadzonej dokumentacji językowej w formach atlasów, słowników i monografii.

Profesor Doroszewski podjął organizację badań zespołowych już w roku 1949. Powtórzył swój apel do potencjalnych badaczy, głównie nauczycieli w szkołach wiejskich. Wyjaśniał, że badania gwaroznawcze pogłębiają znajomość naszej mowy, odkrywają wyrazy, których nigdy nie było w języku ogólnopolskim lub które dawno zostały w nim zapomniane. W Katedrze Profesora powstał spontanicznie Zespół Dialektologiczny, tworzony przez studentów i pracowników, którego podstawowym zadaniem było opisanie gwary warmińsko-mazurskiej, poddawanej silnej germanizacji po przegranym plebiscycie. Przez trzy lata odbywała się dwutygodniowa wakacyjna eksploracja, ogarniająca w sumie około 400 wsi, w których kilka lat później trudno już było znaleźć autochtonów. Dzięki w porę podjętej decyzji Profesora udało się ocalić od zapomnienia materiały, pozwalające na opracowanie kilkunastu monografii i podjąć prace redakcyjne nad pełnym słownikiem tego obszaru, które trwają jeszcze do dziś w IJP PAN w Krakowie.

Z metodologii badań. Ukończenie badań na obszarze Warmii i Mazur zbiegło się w Warszawie z powołaniem Zakładu Językoznawstwa

¹ *Dialog pokoleń. Słownictwo ludowe Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny*. Byłe województwo suwalskie, Rolnictwo cz.I, Warszawa 2016; Pożywienie cz.I. Warszawa 2020. Por. też *Dialog pokoleń. Warmia i Mazury - powiat Olecko*. Red. B. Falińska. Olecko 2013.

² J. Tarnacki, *Próba podziału dialektycznego Mazowsza na podstawie nazw z zakresu kultury materialnej*, Sprawozdania z posiedzeń Komisji Językowej TNW, Warszawa 1935.

PAN z Pracownią Dialektologiczną. Od roku 1954 badania leksykalne w Polsce północno-wschodniej prowadzono dwiema metodami: bezpośrednią, przez osoby zatrudnione w Pracowni i pośrednią, nazywaną też korespondencyjną, z udziałem wolontariuszy. Do programu zadań naukowych Pracowni weszło kontynuowanie monografii tematycznych dotyczących słownictwa, fonetyki i fleksji według siatki punktów przyjętej za *Polskim atlasem etnograficznym*, opracowywanym przez Zakład Etnografii PAN, uwzględniającej 37 wsi na obszarze historycznego Mazowsza. W zakresie wybranych działów kultury siatką punktów objęto później Podlasie i Suwalszczyznę. Drugim poważnym zobowiązaniem stały się badania według nowego, wielkiego kwestionariusza, w tym czasie bowiem Komisja, reprezentująca Akademię Nauk wszystkich krajów słowiańskich, rozpoczęła dokumentowanie materiałów do *Ogólnosłowiańskiego atlasu językowego*. Komisja polska miała i ma w tej pracy niemały udział³.

Na zainteresowanie wolontariuszy nie trzeba było długo czekać dzięki wojewódzkim i powiatowym ośrodkom krajoznawczym, a także szkolnym kołom krajoznawczym, prowadzonym zazwyczaj przez doświadczonych nauczycieli z powołania. Literatura dostarcza wielu przykładów owocnej współpracy językoznawców z placówkami oświatowymi i kulturalnymi w zakresie badań regionalnych. Różne formy kontaktów (radiowe, korespondencyjne lub bezpośrednie w szkołach, na konferencjach, wycieczkach, obozach wędrownych i stacjonarnych) zostały opisane w wielu artykułach⁴.

Już na początku działalności Pracowni podjęte zostało porozumienie ze Szkolnym Wojewódzkim Ośrodkiem Krajoznawczo-Turystycznym w Warszawie, znakomicie rozwijanym do roku 1960 przez Leopolda Węgrzynowicza, a reprezentowanym między innymi przez mgr Kazimierę Jagiełło-Rodkiewiczową z Kuratorium Warszawskiego.

Szkolne Koła Gwaroznawcze. Bezpośrednie kontakty Profesora Doroszewskiego z nauczycielami–krajoznawcami przyczyniły się w znacznym stopniu do reaktywowania w roku 1966 *Towarzystwa Krzewienia i Kultury Języka* pod skróconą nazwą *Towarzystwo Kultury Języka* (skrót: TKJ) i utworzenia w nim *sekcji gwaroznawczej*. Od kilku lat TKJ powołuje Szkolne Koła Gwaroznaw-

³ *Общеславянский лингвистический атлас*. Серия лексико-словообразовательная. Выпуск 2. Животноводство. Red. B. Falińska, J. Siatkowski, A. Kowalska, Warszawa 2000; *Вопросник Общеславянского лингвистического атласа*, Москва 1965.

⁴ Por. np. *80 lat współpracy gwaroznawców ze szkołami na Mazowszu, Podlasiu i Suwalszczyźnie* [w:] *Idea globalizmu i regionalizmu w edukacji*, Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia TWP i CDN TWP, red. W. Wincenciak, Łomża, s. 75-110.

cze, które już w szkołach podstawowych wdrażają młodzież do czynnego poznawania najbliższej okolicy. Uczą podejmowania prac społecznych na rzecz środowiska, mobilizują do prac zbierackich z różnych dziedzin wiedzy.

Stowarzyszenia regionalne. Do współpracy z naukowcami włączyły się także towarzystwa regionalne, m.in. Płockie Towarzystwo Naukowe, Mazowieckie Towarzystwo Kultury, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe, Sokołowskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne oraz inne ugrupowania społeczne. Dobre rezultaty stały się początkiem dotychczas trwającej współpracy z wieloma szkołami i stowarzyszeniami na Mazowszu, Podlasiu i Suwalszczyźnie. W Zakładzie Językoznawstwa PAN powstał projekt opracowania słownika i atlasu gwar mazowiecko-podlaskich. Planowane opracowanie atlasu powiodło się tylko w części dotyczącej Mazowsza⁵. Gwary podlaskie i suwalskie czekają na uzupełnienia i uogólnienie kartograficzne relacji informatorów, dokumentowanych w wielu gminach naszego regionu.

Znacznym ułatwieniem w przygotowywaniu wolontariuszy do nowych zadań są dotychczas wydane opracowania odpowiedzi informatorów na pytania zawarte w kwestionariuszach PAN i UW. Publikowanie materiałów pozyskanych w terenie, pokazujące blaski i cienie pracy różnorodnych eksploratorów, od kilku lat stało się możliwe dzięki wsparciu finansowemu Narodowego Centrum Kultury, które ogłosiło program "Ojczysty dodaj do ulubionych", w którym jest realizowany projekt „Dialog pokoleń”. Jego uczestnicy starają się ocalić od zapomnienia resztki gwary oraz kultury ludowej, zachowanej w środowiskach wiejskich do dzisiaj. Dzięki projektowi udało się zebrać bezcenny materiał językowy, za co jesteśmy ogromnie wdzięczni. Książki, w których ocalone od zapomnienia słowa zostały opublikowane, ułatwiają kontakty społeczne, rozwijają oczekiwane zainteresowania naszą pracą ze strony władz oświatowych i samorządowych, wpływają na docenianie obopólnych korzyści ze współdziałania ośrodków naukowych i oświatowo-kulturalnych.

Perspektywa współpracy. Badania gwaroznawcze rzucają wiele światła na każdą dziedzinę naszej przeszłości i kultury narodowej. *Słowa -*

⁵ H. Horodyska-Gadkowska, A. Strzyżewska-Zaremba, *Atlas gwar mazowieckich*, t. I, Wrocław 1971; A. Kowalska, A. Strzyżewska-Zaremba, t. II-X, Wrocław 1973-1992. Por. też *Wykaz publikacji opracowanych na marginesie prac nad AGM lub z wykorzystaniem materiałów do AGM*, t. X, s. 365.

przywołując porównanie prof. Doroszewskiego - *są jak bramy, za którymi kryją się dotychczas nieznane światy*. Im pełniejsze są ich zbiory, tym łatwiej jest ustalać zakresy znaczeniowe nazw i ich zasięgi geograficzne, czy śledzić historię i powiązania z obszarami sąsiednimi. Liczymy na to, że ta patriotyczna, szlachetna współpraca będzie się upowszechniać, że publikowany zbiór już wkrótce zaowocuje nową edycją obok innych działów tradycyjnej kultury.

Podziękowanie. W imieniu Zarządu, a zwłaszcza Sekcji Gwaroznawczej Towarzystwa Kultury Języka, bardzo serdecznie dziękuję wszystkim Informatorom i Eksploratorom, członkom zespołu wspomagającego badania gwaroznawcze, nauczycielom, studentom i uczniom, osobom i instytucjom, które przyczyniły się do powstania kolejnego tomu słownictwa, uczestnicząc w eksploracji terenowej lub pomagając w inny sposób. Ich komentarze i uwagi, którymi dzielili się z nami w czasie warsztatów językowych, ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych oraz dyskusji na zebraniach Towarzystwa Kultury Języka przyczyniły się do nadania ostatecznego kształtu kolejnemu tomowi z serii „Słownictwo Mazowska, Podlasia i Suwalszczyzny”.

Barbara Falińska

Objaśnienia

Słownictwo z zakresu tradycyjnego pożywienia, dokumentującego obszar Polski północno-wschodniej, podobnie jak z innych działów kultury materialnej, duchowej i społecznej, jest opracowywane według kilku niżej sformułowanych zasad metodycznych, zaplanowanych dla całej serii.

- 1) Ze względów praktycznych (m. in. na czytelność materiałów) przyjęto podział administracyjny według granic byłych województw z r. 1975. Zbiór nazw udokumentowanych w tej publikacji obejmuje obszar byłego województwa ostrołęckiego, jest niepełny, przeznaczony do szerokiej dyskusji, wprowadzenia uzasadnionych zmian i uzupełnień w aneksie lub w dalszych tomach.
- 2) Ramy każdego zbioru określa odpowiedni dział (lub działy) *Kwestionariusza do badań słownictwa ludowego*¹, z zachowaniem podstawowej numeracji pytań oraz towarzyszących im uzupełnień instrukcyjnych czy ilustracji narzędzi. W cytowaniu pytań pominięto rozpoczynający je skrót *Jsn* ("jak się nazywa"). Nowe desygnaty, wynikające z analizy materiałów, mają numer logicznie najbliższy, uzupełniony kolejną literą alfabetu.
- 3) Materiały uzyskane od informatorów i ich lokalizacja w terenie podawane są w dwukolumnowych tabelach. W kolumnie pierwszej wymienione są odpowiedzi na pytanie o nazwy desygnatu określonego w tytule tabeli (w atlasie byłaby to legenda mapy), połączone w grupy pokrewne lub wyróżniające się inaczej, dla większej przejrzystości wyodrębniane często cieniowaniem.
- 4) Kolumna pierwsza budzi wiele wątpliwości, zarówno formalnych, jak i merytorycznych. W legendach map lub hasłach opracowań słownikowych (poza wyjątkami) rezygnuje się z eksponowania fonetyki systemowej, pozostawiając fakty zleksykalizowane. W zgromadzonych materiałach mamy do czynienia z zapisami o różnym stopniu dokładności wymowy informatora – od fachowej pisowni fonetycznej do zapisu ortograficznego, uwzględniającego zazwyczaj niekonsekwentnie,

¹ Wyd. PAN, pod redakcją W. Doroszewskiego, Wrocław 1958, zeszyt III.

wybiórczo dostrzegane odstępstwa rozmówców od języka literackiego. Na pierwszym etapie opracowania zbiorczego zachowujemy je w oryginalnej postaci, sygnalizując kursywą, ponieważ mogą mieć znaczenie dla późniejszej, łącznej analizy materiałów z całego badanego obszaru. Z tych samych względów nie uogólniamy również form fleksyjnych, część z nich ma np. postać mianownika liczby pojedynczej, a część innego przypadku lub mianownika liczby mnogiej.

- 5) **Nazwy budzące wątpliwości** semantyczne zamieszczone są zwykle w końcowej części tabeli. Porównanie analogicznych zestawień, dotyczących byłych województw Podlasia i Mazowsza, pozwoli przeprowadzić bardziej krytycznie ocenę całości, odróżnić archaizmy od neologizmów i indywidualnie występujące użycia od pojawiających się tendencji do tworzenia określonych zmian.
- 6) W drugiej kolumnie podana jest **szczegółowa lokalizacja** - numery badanych wsi (od pierwszego wzwyż w obrębie każdej gminy) wymienione są po nazwach powiatów wyróżnionych graficznie wersalikami (w alfabetycznej kolejności) i po nazwach gmin, przeważnie skróconych i wytuszczonych, przytaczanych w okrągłych nawiasach, również alfabetycznie.
- 7) **Cyframi rzymskimi** oznaczani są kolejni informatorzy z tej samej miejscowości (np. 2-I, 2a-I, 2a-II), gwiazdka wskazuje na jednoczesne relacje dwojga informatorów, np. męża i żony (por. 18a*), dwie gwiazdki sygnalizują relacje zbiorowe.
- 8) Uzupełnieniem gniazd hasłowych występujących w I kolumnie bywają **objaśnienia informatorów** – przytaczane kursywą pod tabelami w zapisie ortograficznym lub półfonetycznym, przyjętym dla badanego regionu.
- 9) Każdy zbiór słownictwa byłego województwa zakończony jest **indeksem alfabetycznym**, powiązany numerami pytań z hasłami wymienionymi w pierwszej kolumnie tabeli. Łączne zbiory z wszystkich siedmiu byłych województw, uzupełnione dodatkową eksploracją według wybranych punktów i pytań, będą podstawą do opracowania odpowiednich słowników terminologicznych Mazowsza, Podlasia i Suwalszczyzny.

- 10) Badania porównawcze. Zbiór materiałów wzbogacony jest o zapisy nieplanowane, interesujące merytorycznie i metodologicznie, pochodzące z 10 miejscowości, w których przeprowadzono badania posługując się kwestionariuszem opracowanym przez prof. dr hab. Barbarę Bartnicką z Uniwersytetu Warszawskiego, przeznaczonym *do badania różnic w mowie pokoleń w zakresie słownictwa związanego z pożywieniem*. Uwzględniono w nim 133 pytania leksykalne (o nazwę) i 21 pytań semantycznych (o znaczenie nazwy).

Rozwiązanie skrótów

1) skróty dotyczące kwestionariuszy:

(PAN-XVII) – Zakład Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk.

(AGM-II-II) – *Atlas gwar mazowieckich*.

(KK-I-2) – *Kwestionariusz krajoznawczy*¹.

(KSI-VI) – *Kwestionariusz słowotwórczy*².

2) skróty dotyczące wykazu miejscowości

bd. - brak danych lub dokumentacja personalna niedostępna okresowo z przyczyn technicznych (inny dział słownictwa), **dn.**- desygnat nieznany, **inf.** - informator, **kw.** - kwestionariusz, **m.** – matka, **nazw.** – nazwisko, **nn.** - nazwa nieznana, **o.** – ojciec, **podst.** // **SP** – szkoła podstawowa, **zam.** – zamieszkał(a), **zap.** – zapisał(a), zapis; **ur.** - urodzony, **punkt z gwiazdką** - kwestionariusz wypełniony z drugim informatorem, **SKKT** - Szkolne Koło Krajoznawczo Turystyczne.

3) skróty w tabelach

Powiaty	Gminy i skrócone formy ich nazw
MAKÓW MAZOWIECKI	Czerwonka (Czerw), Karniewo (Karn), Krasnosielc (Kras), Maków Maz. (MakM), Płoniawy Bawura (PłonB), Różan (Róż), Rzewnie (Rzew), Sypniewo (Syp), Szelków (Szel).
OSTROŁĘKA	Baranowo (Bar), Czarnia (Czar), Lelis (Lel), Łyse (Łyse), Olszewo-Borki (OlszB), Troszyn (Trosz).
OSTRÓW MAZOWIECKA	Brok (Brok), Małkinia (MałG), Ostrów Maz. (OstrM), Stary Lubotyń (S/Lub), Wąsewo (Wąs), Zaręby Kościelne (ZarK).
PRZASNYSZ	Chorzele (Chorz), Jednoróżec (Jedn), Krzynowłoga Mała (KrzymM), Przasnysz (skrót Przas).
PUŁTUSK	Obryte (Obr), Zatory (Zat).
WYSZKÓW	Brańszczyk (Brań), Długosiodło (Dług), Rząśnik (Rząś), Somianka (Som), Wyszków (skrót Wysz)

¹ B. Falińska, *Kwestionariusz do badań słownictwa gwarowego prowadzonych przez młodzież szkolną. Do młodych regionalistów*, w: *Edukacja regionalna. Poradnik dla nauczyciela*, CODN Warszawa 2001, s. 257-269.

² A. Kowalska, *Zróźnicowanie słowotwórcze gwar Mazowsza i Podlasia*, t. I, Wrocław 1975, t. II Wrocław, 1979.

**SPIS MIEJSCOWOŚCI,
INFORMATORÓW I EKSPLORATORÓW
POWIAT MAKÓW MAZOWIECKI**

Gmina **CZERWONKA** (skrót **Czerw**)

1. Perzanowo; inf. **Blandyna Majkowska**, ur. w r. 1923 w Perzanowie, rodzice ur. w Makowie Maz. 7 klas SP. Zapisała Agnieszka Radomska, ucz. LO w Chorzelach. Data zapisu: 20.07.1989 r.

Gmina **KARNIEWO** (skrót **Karn**)

1. Zakrzewo; inf. **Maria Chmielewska**, z domu Adamowicz, ur. 29.01.1928, wychowała się w Skupowie, po ślubie zam. w Zakrzewie. Rozmowę nagrała Monika Chmielewska, ur. 04.05.1982 r. w Makowie Maz., zam. w Zakrzewie, stud. II r. fil. pol. w Mławie. Data zapisu 25.03.2005 r.

Gmina **KRASNOSIELC** (skrót **Kras**)

5. Drażdżewo; inf. sąsiad eksploratora. Zapisał Władysław Kocot, ur. 1900 r., Bagienice, o. Cierpięta, nauczyciel, zam. Drażdżewo, SKKT, data zapisu: 09.12.1962 r.

8. Grabowo; inf. **Władysław Czarkowski**, ur. Grabowo 1896 r., rolnik, poza wsią 1919-21 r., rodzice ur. m. Żerań k. Ostrołęki, o. Grabowo, zap. Sylwester Błaszczak, ur. Krasnosielc 1929 r., nauczyciel, we wsi od 1952 r. Data zapisu: 23.02.1961 r.

9. Raki; inf. **Otylia Jastrzębska**, ur. Raki 1925 r., krawcowa, 7 klas SP, rodzice ur. m. Elźbiecin 1898 r., o. Raki? 1898 r. Zap. Małgorzata Jastrzębska, ur. Konotopas, poczta Strzegowo, Mława, III rok filologia polska, data zapisu: 16.05.2008 r.

15-I. Amelin; wielu informatorów, opisy wymowy, definicje hasel podawane przez informatorów i in.

15a. Niesułowo; inf. **Helena Dawid**, ur. Nowa Wieś 1905 r.; 6 lat w Prusach. Zapisali 25.07.1985 r. uczniowie: Anna Borys (ur. Giżycko 1967), Alicja Polińska (Gizycko 1967), Jacek Nowotka (Przasnysz 1967), Jarosław Modrzakowski (Przasnysz 1967), Robert Domański (Przasnysz 1967).

18.** **Krasnosielc;** inf. 1) **Alicja Kucharczyk**, ur. Krasnosielc 1910 r., położna, SP, babcia zapisującego; inf. 2) **Adela**

Jadczak, ur. w Żechowogaci 1902 r., gospodyni domowa, SP; inf. **3) Stanisława Mścichowska**, ur. Krasnosielec 1909 r., gospodyni domowa, SP. Informatorce nie pamiętały miejsca ur. rodziców. Zapisały 4 uczennice z LO w Przasnyszu, tam zamieszkałe: 1. Barbara Konecka, kl. I c, 2. Joanna Mazurek, kl. I c, 3. Dorota Wójcik, kl. I a, 4. Marzena Przybyszczuk kl. I d; piątym eksploratorem był Włodzimierz Olszak, ucz. ZSZ w Przasnyszu kl. III T, zam. Leszno. Data zapisu: 21.07.1985 r.

19a*. Nowosiedliny; inf. **1) Franciszka Żegleńska**, ur. Gaczyska 1911 r., położna, 4 klasy, poza wsią 1959-60 r. we Francji, rodzice ur. m. Rozalia we wsi Bakuła, o. Franciszek we wsi Gaczyska; gospodyni domowa; inf. **2) Ignacy Żegleński**, ur. Raki 1908 r., wykształcenie 3 klasy, rodzice ur. m. Józefa w Suchym, o. Stanisław w Zblidzie. Zapisały 21.07.1985 r. dwie uczennice z LO im. T. Kościuszki w Łomży, Danuta Ćwiekowska i Małgorzata Kaseja, ur. w r. 1968 i zam. w Łomży oraz dwie uczennice z LO w Chorzelach - Elżbieta Minarska (Wielbark) i Barbara Walesiak (Jednoróżec), obie urodzone w 1967 r. i zam. w Chorzelach.

21. Nowy Sielc; inf. **Natalia Pawłowska**, ur. Łazy 1919 r., położna, 7 klas SP, poza wsią, w czasie wojny - cała rodzina we wsi Noworowiska w woj. skierniewickim, rodzice ur. o. Pienice, m. Łazy (b. pow. Maków Maz.). Zapisali 23.07.1985 r. uczniowie:

1. Agata Kneć i 2. Hanna Dzieniszewska, obie ur. i zam. w Ostrowi Maz. 1969 r., 3. Teresa Kozłowska, ur. w Budkach 1969 r., zam. Wąsewo; 4. Krystyna Rutkowska, ur. 1970 r. i zam. Ostrów Maz.; 5. Ewa Spychalska, ur. 1967 r. i zam. w Ostrów Maz.; 6. Michał Kacprzak, ur. Ciechanów 1968 r., uczeń, zam Gdynia; 7. Waldemar Lubiński, ur. Przasnysz 1968 r., uczeń, zam Rostkowo. KK, data zapisu: 27.05.1985.

Gmina **MAKÓW MAZ.** (skrót **MakM**)

1. Maków Maz.; inf. **Helena Krupińska**, ur. 1928 Maków Maz., gospodyni domowa; około 20 lat we wsi Zielonka koło Szczytna, trzy klasy SP; rodzice ur. Zacisze Kolonia. Zapisała Danuta Osiewicz, ur. 12.06.1971 Przasnysz, ucz. LO w Chorzelach. Data zapisu: 18.07.1988.

Gmina **PŁONIAWY BRAWURA** (skrót **PłonB**)

16. Kalinowiec; inf. Marianna Bojarska; zapisała Martyna Gąsiewska, studentka II roku fil. pol. w Mławie. Data zapisu maj 2005 r.

20. Młodzianowo; inf. **Zofia Szczepańska**, ur. 15.05.1902 r., ur. w Bogatem, rodzice w tej samej wsi; brak wykształcenia. Zapisała Aneta Smolińska, ucz. LO w Ostrowi Maz.

Gmina **RÓŻAN** (skrót **Róż**)

25. Załużie; inf. **1 Jan Brant**, ur. 1909 Załużie, SP, rodzice ur. Załużiu; inf. **2 Stanisława Łuczyńska**, ur. 1918 - Młynarze, 6 oddziałów SP, rodzice ur. we wsi Gerwaty. Zapisały 20.07.89 Joanna Gryczon, Lubiejewo Stare 126 i Agata Mariańska, uczennice LO im. Mikołaja Kopernika w Ostrowi Maz.

Gmina **RZEWNIE** (skrót **Rzew**)

10. Rzewnie; inf. **Józef Mróz**, ur. Rzewnie 1906 r., rolnik, poza wsią w wojsku, rodzice ur. m. Rzewnie, o. w Brzuzem, gm. Rzewnie; zapisał Ludwik Długolecki, ur. Zawady 1917 r., nauczyciel, we wsi od 1/2 roku; data zapisu: 03.04.1964 r.

Gmina **SYPNIEWO** (skrót **Syp**)

18. Rzechowo Wielkie; inf. bd., ur. w 1902 r. w Rzechowie Wielkim, m. ur. w tej wsi, o. w Gąsiewie. Zapisała Renata Podedworna, ucz. LO im. M. Kopernika w Ostrowi Maz. Data zapisu: 18.07.1989.

20. Gąsowo Poduchowne; inf. **Władysław Karbowski**, ur. Gąsowo 1906 r.; 3 lata w Rosji podczas I wojny światowej; rodzice ur. w Gąsiewie; zawód: rolnik, rzemieślnik; ukończył 6 klas SP i 3 klasy Szkoły Rzemieślniczej. Zapisała Marzena Kuśmierczyk, ur.1971 Ostrołęka, ucz. LO, kl. IIIg. Data zapisu: 23.07.1988.

Gmina **SZELKÓW** (skrót **Szel**)

7. Szelków; inf. **Władysława Todrzak**, ur. 20.02. 1922, Orzyc; 5 klas SP; rodzice ur. Magnuszewko. Zapisała Anna Kozicka,ucz. LO Chorzele. Data zapisu: 24.07.1989 r.

8. Stary Szelków;

8-I. Stary Szelków; obecnie Szelków; inf. **Zofia Matuszewska**, ur. Szelków Stary 1896 r., gospodyni domowa, 4 kl. SP, rodzice ur. m. Gnojno, pow. pułtuski, 1868 r., o. Szelków Stary 1876 r. Zap. Danuta Kusa, ur. Bułkowo, pow. Płock 1957 r., kl. VII, SKKT przy Szkole Podstawowej w Krubicach? pow. Płock, data zapisu: 21.07.1970 r.

21. Przeradowo; inf. **Józef Karp**, ur. Przeradowo 1910 r., rodzice ur. w tej wsi; zap. Teresa Kołodziejczyk, nauczycielka, ur. Przeradowo 1929 r., we wsi od 1929 r.; data zapisu: bd.

POWIAT OSTROŁĘKA

Gmina **BARANOWO** (skrót **Bar**)

2. Zawady; inf. **Władysław Duda**, ur. Zawady 1913 r., doręczyciel, rodzice ur. Brodowe Łąki, o. 1892, m. 1894. Zapisaly: Bernadeta Leonek, ur. Sochaczew 1956 r. i Danuta Kruczyńska, ur. Ciechanów 1956 r.; obie zam. w Pruszkowie. Szkoła Podstawowa nr II w Pruszkowie, kl. VIIIe. Obóz wędrowny; data zapisu: 25.07.1970 r.

3. Wola Błędowska; inf. **Stanisław Grzeszczyk**, ur. Wola Błędowska 1904 r., rolnik, poza wsią w wojsku, rodzice ur. Wola Błędowska; zap. Wanda Wierzbowska, ur. Dylewo 1942 r., nauczycielka, we wsi od 1960 r.; data zapisu: 15.02.1961 r.

13. Budne Sowięta; inf. Krystyna Kaczorek, ur. Zimna Woda 1940 r., nauczycielka, poza wsią 1954-1960 r., rodzice ur. o. Zimna Woda, m. Stępna Stara; zap. jw., „jest to wieś sąsiadująca z miejscowością, w której się urodziłam”; data zapisu: 02.1961.

15. Jastrząbka; inf. **Konstanty Sobiesiak**, ur. Jastrząbka 1906 r., rolnik, poza wsią 1927-1929 r. - w wojsku, rodzice ur. Jastrząbka i Witowy-Most; zap. Tadeusz Mydło, ur. Baranowo, 1924 r., nauczyciel, we wsi przebywa od 1949 r. data zapisu: 24.02.1961 r.

Gmina **CZARNIA** (skrót **Czar**)

3. Brzozowy Kąt; inf. **Józef Górski**, ur. Brzozowy Kąt 1905 r., rodzice ur. Brzozowy Kąt; wójt gm. Czarnia w latach 1937-40 i 1946-47; zap. Barbara Sowul, ur. Wiżajny, 1957 r., nauczycielka, we wsi od 2 lat. Data zapisu: bd.

Gmina **LELIS** (skrót **Lel**)

1. Długi Kąt; inf. **Józef Jaksina**, ur. Długi Kąt 1906 r., ojciec „miejscowy”, zap. Eugeniusz Antońkiewicz, ur. Sekwa 1934 r., nauczyciel, we wsi od 1953 r. Zapis bd.

4. Dąbrówka; inf. **Wiktora Pędzich**

5. Lelis; inf. **Aleksandra Sęk**, ur. w 1924 r. w Kuczyńskich, do Lelisa przybyła w r. 1947; 2 klasy SP przed wojną, podczas wojny pracowała jako przedszkolanka. Inf. pomocniczy: **Józef Sęk**, mąż pani Aleksandry,

ur. 1922 r. w Lelisie, 4 kl. SP, dużo czyta. Zapisła Nina Mizerek, ur. 1976 r. w Przasnyszu, nauczycielka. Data zapisu: 11.04.1998.

9. Łodziska; inf. **Stanisława Kisiel**, ur. Dylewo Nowe 1911 r., rodzice ur. Dylewo Nowe; zap. Seweryna Antoszevska, ur. Zamość 1927 r., nauczycielka, we wsi od 1952 r.

15. Łęg Starościński; inf. **Marianna Kozłowska**, ur. Dąbrówka 1892 r., rodzice ur. Dąbrówka, zap. Zofia Kozłowska, ur. Dąbrówka 1950 r., nauczycielka, we wsi 3 lata.

19. Olszewka; inf. **Marceli Chroszewski**, ur. Olszewka 1896 r., rodzice ur. Olszewka, Obierwia. Zap. nauczycielka Szkoły Podstawowej, ur. Olszewka, we wsi przebywa ponad 8 lat, data zapisu: 25.05.1976 r.

21. Łęg Przedmiejski; inf. **Józefa Piersa**, ur. Łęg Przedmiejski 1909 r., rodzice ur. Łęg Przedmiejski. Zap. Alina Kowalska, ur. Żebry-Żabin 1947 r., nauczycielka, we wsi od 1967 r. Zapis bd.

Gmina ŁYSE

1. Antonia; inf. **Stanisław Gryczewski**, ur. Antonia 1925 r., rodzice ur. Antonia. Zapisła ok. 1977 r. Czesława Pisarek, ur. Antonia 1957 r., nauczycielka, we wsi od 20 lat.

6. Zalas; inf. **Anna Boldyga**, ur. Ksepki (Kolno) 1902 r., we wsi od 40 lat, rodzice ur. Ksepki, zap. Antoni Czcinka, ur. Borkowo 1952 r., nauczyciel, we wsi 5 lat. Zapis: bd.

Gmina OLSZEWO-BORKI (skrót: OlszB)

19. Zabiele Wielkie; inf. **Rozalia Zebrowska**, ur. Sławki (Ostrołęka), rodzice ur. Sławki. Zap. Wanda Świtaj, ur. 1942 r., we wsi od 2 lat; data zapisu: bd.

21. Żebry –Pieczyska; inf. **Alojzy Stepnowski**, ur. Żebry-Ostrowy 1904 r., rodzice ur. Żebry-Ostrowy. Zap. Helena Załęska ur. 1939 r., nauczycielka, we wsi od urodzenia do 1959 r. Data zapisu: 26.05.1976 r.

Gmina TROSZYN (skrót Trosz)

6. Opęchowo; inf. **Franciszek Opęchowski**, ur. Opęchowo 1920 r., rodzice ur.: m. Chojny pow. Łomża, o. Opęchowo; zap. Wiesława Opęchowska ur. Baronowo koło Ostrołęki 1945 r.,

nauczycielka, we wsi od 1965 r. do 1974 r. (9 lat); data zapisu: 25.05.1976 r.

POWIAT OSTRÓW MAZOWIECKA

Gmina (i miasto) **BROK****

3. Laskowizna; 1) inf. **Czesław Romanik**, ur. Nowa Grabownica 1911 r., stolarz, poza wsią 1960-65 r. - Olsztyn, 3 klasy SP, rodzice ur. m. Grabniak 1880 r., o. Nowa Grabownica 1878 r, dziadek eksploratorki. 2) inf. **Anna Romanik**, ur. Norzyczyn Włóki 1926 r., krawcowa, 4 klasy, rodzice ur. m. Kiełczew 1898 r., o. Morzyczyn Włóki 1896 r, babcia eksploratorki. 3) inf. **Stanisława Pisarek**, ur. Laskowizna 1923 r., gospodyni domowa, 4 klasy, rodzice ur. m. Laskowizna 1901 r., o. Tuchlin 1899 r, krewna eksploratorki. Zapisała Barbara Kukuć, ur. Ostrów Mazowiecka 1983 r., III filologia polska, Akademia Podlaska w Siedlcach, zam. Laskowizna; data zapisu: 30.03.2005 r.

5. Kaczkowo Stare; inf. Zofia Sadowska, ur. Kaczkowo Stare 1930, rodzice ur: o. 1904, m. 1907, oboje w Kaczkowie Starym; rolniczka, SP, matka eksploratorki. Zapisała **Jadwiga Sadowska, pracownik naukowy. Data zapisu: 19.01.2018.**

5-I. Kaczkowo Stare; inf. **Jadwiga Stefańczyk**, ur. Kaczkowo Stare 1940, o. ur. 1900, m. 1912; rolnik, SP, babcia eksploratora. Zapisał Bartłomiej Stefańczyk, kl. V SP w Broku. Data zapisu: 20.01.2018.

6. Kaczkowo Nowe; inf. **Witold Dyoniziak**, ur. Kaczkowo Nowe 1954; rodzice ur: m. Błędnica 1924 r., o. Kaczkowo Nowe 1924 r.; rolnik, poza wsią w Niemczech 1990-2004. Szkoła Podstawowa.

6-I. Kaczkowo Nowe (Zamoście); inf. **Teresa Helena Socik**, ur. Kaczkowo Nowe 1934 r., rodzice ur. w Kaczkowie Nowym - 1903, 1904 r.; rolnictwo, 4 klasy; SP. Zapisała wnuczka, Katarzyna Socik, ucz. II kl. Gimnazjum w Broku. Data zapisu: 28.01.2018 r.

9. Brok; inf. **Henryk Przywoźny**, ur. Brok 1920 r., poza wsią w 1940 r., 7 klas, rodzice ur. m. Brok, o. Brok; zap. bd. Brak pytań 42-92 (*brakujące strony*)

9-I. Brok; inf. **Józef Małkiński**, ur. Zabrocze 1898 r., rolnik, 7 klas, zap. Jan Małkiński, ur. Brok-Zabrocze 1950 r., SKKT przy Liceum Ogólnokształcącym w Sadow-nem, klasa X, zam. Sadowne; data zapisu: 19.02.1967 r.

9-II. Brok; inf. **Izabela Lenkiewicz**, ur.1950 Ostrów Maz. , rodzice ur. w 1925 r. także w Ostrowi Maz.; gł. księgowa, studia wyższe. Zapisał Maciej Majcher, ucz. SP w Broku (im. Józefa Piłsudskiego), kl. III g/m.

Gmina MAŁKINIA (skrót MałG)

4. Orło; inf. **Regina Sadłowska**, ur. Ostrów Maz.1940 r.; rodzice ur.: o. 1905 Kuskowizna, m. 1908 Kaczkowo; rolnik, krawcowa SP. Zapisała wnuczka, Daria Wójcicka 31.01.2018.

6. Daniłowo; inf, **Teresa Radomska**, ur. Daniłówka II – 1956 ; rodzice - 1932 i 1928; szwaczka. Zapisała 25.02. 2018 r. wnuczka, Nikola Radomska, ucz. SP nr 2.

15. Małkinia Górna; inf .**Stanisława Siwek**, ur. Glina 1931 r., o. Aleksander Sadowski, Glina 1909, m. Antonina Bielska, Sumiężne 1910; rolnik, SP. Zapisała pra-wnuczka, Magdalena Siwek, ucz. LO w Ostrowi Maz., klasa Ie. Data zapisu: 15.01. 2018 r.

15-I. Małkinia Górna; inf. **Andrzej Gawkowski**, ur. Małkinia Górna 11.05.1952; rodzice: o. ur. w tej miejscowości w r. 1922, m. - w Warszawie w 1923 r.; operator ciężkich maszyn budowlanych; szkoła zawodowa, dziadek eksploratorki. Zapisała 10.01.2018 r. Wiktoria Kalinina, zam. Małkinia Górna, ucz. kl. IE LO im. M. Kopernika.

22. Treblinka; inf. **Zdzisław Kowalewski**, ur. Treblinka 1928 r., krawiec, rodzice Stanisława, Władysław, dziadek koleżanki zapisującej. Zap. Monika Brzózka, ur. Ostrów Mazowiecka 1984 r., I rok FP, zam. Małkinia Górna, data zapisu: 13.03.2004 r.

Gmina OSTRÓW MAZ. (skrót OstrM)

2. Jelonki; inf. **Jadwiga Ciszek**, ur. Ostrów Maz. 1936, rodzice też – o. 1912, m. 1916, wykształcenie podstawowe. Zap. 15.05.1997 r. Grażyna Orłowska, ur. 1962 r. nauczyciel.

4. Andrzejewo; inf. Alina Jagielska, ur. Przeździecko - Drogoszewo 1934 r.; rodzice: o. Bulino - Lipskie, 1898 r., m. Brulino - Słup 1900 r., gospodyni domowa, SP, babcia Urszuli Jagielskiej, ucz. kl. I Zespołu Szkół nr 2w Ostrowi Maz. im. Powstańców Styczniowych. Data zapisu: 27.02, 208

4-I. Andrzejewo; inf. **Stanisława Zielonka**, ur. Leśniewo 1957; rodzice ur. Leśniewo o. 1932, m. 1939; em. pracownik administracyjny, ponadmaturalne Studium obsługi turystycznej. Zapisała 23.01.2018 Katarzyna Krajewska, ucz. II LO im. Powstańców Styczniowych w Zespole Szkół nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej, klasa II.

14. Gawki; inf. **Henryka Jagiello**, ur. 01.04. 1936 Lubiejewo; rodzice ur. w Lubiejewie, o.w 1900 r., m. w 1901, wykształcenie średnie. Zapisła wnuczka, Justyna Jagiełło -Socha. Data zapisu: 06.03.2018.

14a. Gumowo; inf. **Aleksander Kozikowski**, ur. Gumowo 1906, rolnik SP. Zapisła córka, Wanda Zaręba, nauczyciel - Miejskie Przedszkole nr 2 w Ostrowi Maz.

15. Komorowo; zap. Julia Gurzęda

17. Sielc; inf. **Edward Kędzior**, ur. Sielc 25.08., rodzice ur. w Sielcu 1929, SP 3 kl. Zapisał 09.03.2018 r. Adam Wiśniewski, technik elektronik , em.

20. Jasienica; inf. Teresa Dębek z d. **Staniaszek**, ur. Nieskórz 1937 r., emerytka, rodzice ur. m. Biel 1907 r., o. Nieskórz, babcia eksploratorki. Zapisła Katarzyna Anna Symon, ur. Ostrów Maz. 1984 r., III rok Filologia Polska, Akademia Podlaska w Siedlcach, zam. Ciechanów, data zapisu: 02.04.2006.

25. Ostrów Maz.;

25-I. Ostrów Maz.;

25-II. Ostrów Maz.; inf. **Tadeusz Szczepan Rostek**, wykształcenie zawodowe - masarz. Zapisła 09.02.2018 wnuczka, Nikola Pęzińska, ucz. SP im. Tadeusza Kościuszki, kl. II D w Ostrowi Maz.

29. Guty-Bujno; inf. **Krzysztof Motys**, ur. Ostrów Maz. 1986, o. Króle Duże 1951, m. Ostrów Maz. 1958, rolnicy, podstawowe. Zap. Iwona Krajewska, Pedagog specjalny, środowiskowy, do samopomocy.

30-I. Nowa Osuchowa; inf. **Wiktoria Kukwa**, ur. Osuchowa Nowa 1900 r., rodzice ur. Osuchowa Nowa, zap. Franciszek Tułowiecki, ur. Osuchowa Nowa 1928 r., nauczyciel, we wsi od urodzenia, data zapisu: 16.02.1977 r.

34. Nieskórz; inf. 1. Danuta Deluga, ur. 1934 w Nieskórzcu; 2. Zdzisław Deluga, ur. 1941 też w tej wsi; rolniy, wykształcenie podstawowe; pradziadkowie. Zapisła Julia Duda, ucz. LO im. M. Kopernika w Ostrowi Maz., kl. IE.

39. Nagoszewo; inf. **Genowefa Krawczyk**, ur. Nagoszewo 1951, kucharka, zawodowe; rodzice ur. w tej miejscowości, o. 1920, m. 1924.

39-I. Nagoszewo; inf. **Wanda Grabowska**, ur. Laskowizna 1935, rolnik, 1934-1935 w Olsztynie, rodzice ur. o. Tuchlin, 1891, m. Laskowizna 1985. Zapisła 24.02.2018 wnuczka, Olga Narewska, nauczyciel SP w Sulęcinnie Szlacheckim.

Gmina **STARY LUBOTYŃ** (skrót **S/Lub**)

1. Koskowo; inf. **Marianna Krystyna Kochman**, ur. 1931 Nowy Borek, rodzice i współmałżonek ur. także w tej wsi. W Koskowie od wyjścia za mąż. SP. Zap. Agnieszka Jasioneck, ur. Ostrów Maz. 1982, studentka, wizyta z powodu badań. Data zapisu: 16.05, 2004.

11. Gniazdowo; inf. **Bronisława Dzierżanowska**, ur. Gniazdowo 1893 r., rolnik, poza wsią 1914-1918 r. w Rosji, rodzice ur. Gniazdowo, zap. Janina Długołęcka, ur. Borkowo pow. Kolno 1926 r., nauczycielka, we wsi od 1949 r. data zapisu kw. **AGM-IV.01.1967** r. Inf. **j.w.** oprócz tego, że „przebywała zawsze we wsi”. Zap. **j.w.**, data zapisu kw. **AGM-V: 18.02.1965** r.

11-I. Gniazdowo; inf. **Jan Strzeszewski**, ur. Gniazdowo 1882 r., rodzice ur. m. Wiśniewo, o. Gniazdowo, zap. Janina Długołęcka, ur. Borkowo pow. Kolno 1926 r., nauczyciel, we wsi od 28 lat, data zapisu: 15.02.1977 r.

14. Gawki; inf. **Kazimierz Żyłowski**, ur. Gawki 12.04.1948; rodzice ur. o' -Gawki, m. Zareby Artuzy; rolnik 5 lat w USA, 49 lat Gniazdowwo; wykształcenie zawodowe. Zapisała 6.03.2018 wnuczka, **Julia Żyłowska**, Zespół Szkół CKR w Starym Lubiejewie, kl.1PT.

16. Chmielewo; inf. **Stanisław Kaczyński**, ur. 1931 r., zap. **Hanna Tyszko**, ur. Sulęcín 1944 r., nauczyciel, we wsi od 1964 r., data zapisu: bd

Gmina **WĄSEWO** (skrót **Wąs**)

8. Wąsewo - Lachowiec; inf. **Elżbieta Tułowiecka**, ur. Przedświt 1931. Zapisała 01.03.2018 wnuczka, **Lena Pieńkos**.

9. Wąsewo; inf. **Jan Władysław Szczuczyński**, ur. Wąsewo 1921 r., rolnik, 1939-45 roboty przymusowe jako jeńiec wojenny, podstawowe 7 oddziałów rodzice ur. m. Brudki Stare 1888 r., o. Wąsewo 1893 r. Dziadek koleżanki zapisującej, zap. **Anna Godlewska**, ur. Ostrołęka 1984 r., III FP Akademia Podlaska, zam. Majdan Suski, data zapisu: 29.03.2006 r.

21. Rząśnik Majdan – Kolonia; inf. **Franciszek Kowalczyk**, ur. 1950 Ostrów Maz.; o. 2940 – Rząśnik Majdan, m. 1939 Ponikiew, wykształcenie zawodowe – rolnik; zapisała córka, **Paula Kowalczyk** 28.12.2017.

27. Brudki Nowe; inf. **Krystyna Śledziewska**, ur. Brudki Nowe 1943, m. Bagatele 1916, o. Lachowiec 1912, nauczyciel emeryt, wyższe. Zapisała Agata Rusak 26.02.2018 r.

Gmina **ZARĘBY KOŚCIELNE** (skrót **ZarK**)

19. Zaręby Kościelne; inf. **Wincenta Litwa**, szkoła średnia ekonomiczna. ur. Skłody Piotrowice 1951; o. ur. 1900 we wsi Skłody, m. 1920 Kaczyn. Zapisała K. Kublik.

POWIAT PRZASNYSZ

Gmina **CHORZELE** (skrót **Chorz**)

4. Zaręby; inf. **Tadeusz Zyśk**, ur. Zaręby 1929 r., 2 kl. szkoły podstawowej, rolnik, rodzice ur. Zaręby, zap. ksiądz Kazimierz Rukat, ur. Jekaterynodar (ZSRR) 1916 r., proboszcz parafii, we wsi od 1952 r., data zapisu: 14.01.1961 r.

4-I. Zaręby; inf. **Marcjanna Tabaka**, lat 70, urodzona w Zarębach, po wyjściu za mąż mieszkała jakiś czas w sąsiedniej wsi Rudki; analfabetka. Zapisała Zofia Stuszevska, stud. II r. polonistyki UW, 4 kwietnia 1961 r.

6. Krukowo; inf. **bd**, zap. Henryka Machnowska, ur. Brzuze-Małe 1940 r., nauczycielka, we wsi przebywa dwa lata, data zapisu: bd

15. Łaz; inf. **Franciszka Zalewska**, ur. Łaz 1920 r., rolnik, rodzice ur. Łaz, zap. Lucyna Bogdańska, ur. Niskie Wielkie 1941 r., nauczycielka, we wsi przebywa 4 lata; data zapisu: 07.01.1964 r.

36. Niskie Wielkie; inf. **bd**, zap. Barbara Czaplicka, ur. Niskie 1940 r., bez zawodu, we wsi przebywa od urodzenia, data zapisu: 02.05.1961 r.

45. Krzynowłoga Wielka; inf. **Wiesław Gajek**, ur. Czerwonka, pow. Maków Maz. 1935 r., organista, rodzice ur. m. Czerwonka, o. Poświętne, zap. bd, data zapisu: 10.01.1961 r.

Gmina **JEDNOROŻEC** (skrót **Jedn**)

1. Małowidz; inf. **Jerzy Folga**, ur. Małowidz 1953 r., rolnik, 7 kl. SP, poza wsią w wojsku, rodzice ur. m. Małowidz, o. Zagaty; zap. Anna Folga, ur. Przasnysz 1984 r., IFM Mława, zam. Małowidz; data zapisu: 29.04.2008 r.

3-I. Małowidz; inf. **Emil Kardaś**, ur. Przasnysz 1925 r., rolnik (rencista), 4 kl. szkoły pdst., rodzice ur. m. 1903 r., o. 1900 r.; zap. bd; data zapisu: 02.05.2008 r.,

3-II. Małowidz; inf. **Władysław Głąbowski**, ur. Małowidz 1935 r., rolnik (rencista), 3 kl. SP, rodzice ur. m. 1914 r., o. 1915 r.; zap. bd, data zapisu: 26.04.2008 r.

3.III. Małowidz; inf. **Stanisław Danielski**, ur. Małowidz 1940 r., rolnik, 5 kl. szkoły pdst., poza wsią w wojsku 1959 r., rodzice ur. m. 1920 r., o. 1914 r.; zap. Anna Folga, ur. Przasnysz 1984 r., IFM Mława, zam. Małowidz; data zapisu: bd

3-IV. Małowidz; inf. **Wanda Ferenc**, ur. Krasnosielc 1945 r., emeryt (przez 30 lat nauczycielka jęz. polskiego), wyksz. studium nauczycielskie, rodzice ur. m. Różan 1923 r., o. Krasnosielc 1916 r.; zap. Anna Folga, ur. Przasnysz 1984 r., IFM Mława, zam. Małowidz, data zapisu: bd.

14. Jednorozec; informator zbiorowy? „Dane służące do wypełnienia kwestionariusza są zebrane od miejscowej ludności”. Zapisał ks. Józef Wójcik, ur. Mariam- pol, woj. Stanisławów 1911 r.; proboszcz, od 1953 r.

15. Budy Rządowe; inf. **Marianna Prusik** ur. Dynak 1890 r., analfabetka, na utrzymaniu syna, rodzice ur. Dynak; zap. Maria Mizerek, ur. Ziomek 1938 r., nauczycielka, data zapisu: 04.02.1961 r.

Gmina **KRZYNOWŁOGA MAŁA** (skrót **KrzymM**)

8. Ulatowo-Adamy; inf. **Stanisław Kosakowski**, ur. Ulatowo-Adamy 1898 r., rolnik, rodzice ur. Ulatowo-Adamy; zap. Stanisław Borowy, ur. Romany Fuski 1931 r., nauczyciel, we wsi przebywa od 1952 r.; data zapisu: 15.12.1961 r.

26. Kaki-Mroccki; inf. **Stanisław Węgiński**, ur. Kaki-Mroccki 1907 r., rolnik, 18 mies. w wojsku, rodzice ur. Kaki-Mroccki; zap. Jadwiga Borkowska, ur. Kaki-Mroccki 1923 r., nauczycielka, we wsi przebywa od urodzenia do 1934 r. ; 1939-1945; 1949-1961 r.; data zapisu: 18.01.1961 r.

30. Romany- Sebory; inf. **Józefa Goliasz**, ur. Romany-Sebory 1885 r.; zap. Maria Bielska, ur. Świniary 1934 r., nauczyciel, we wsi przebywa od dwóch lat; data zapisu: 25.01.1961 r.

Gmina **PRZASNYSZ** (skrót **Przas**)

1. Szła; inf. **Stanisława Goś**, ur. Dąbrówka, pow. Przasnysz 1901 r., wykształcenie średnie, rodzice ur. Dąbrówka; zap. Zygmunt Ojrzyński, ur. Lipa k. Przasnysza 1921 r., we wsi przebywa od 19 lat; data zapisu: 25.05.1976 r.

4. Oględa; inf. **Leokadia Szymańska**, ur. Oględa 1903 r., woźna, rodzice ur. Oględa; zap. Jadwiga Majewska, ur. Romany-Górskie 1934 r., nauczycielka, we wsi drugi rok tj. od 1959 r.; data zapisu: 27.03.1961 r.

10. Sątrzaska; inf. **Henryka Olszak**, lat 74. Zapisła Aneta Koczkodan, grupa II.

13. Kijewice; inf. **Leonard Nowicki**, ur. Mchowo 1889 r., rodzice ur. Janowięta k. Przasnysza; zap. Zofia Nowotko, ur. Przasnysz 1945 r., we wsi przebywa od 19 lat; data zapisu: 25.05.1976 r.

15. Obrąb; inf. **Antoni Lewicki**, ur. Obrąb 1901 r., poza wsią 1919-1922, rolnik, rodzice ur. Obrąb; zap. Jan Karwowski, ur. Borki, pow. ostrołęcki 1904 r., nauczyciel, we wsi od 1947 r.; data zapisu: 12.01.1961 r.

16. Przasnysz; inf. bd, zapisła Aneta Grzybowska, III rok Fil. Pol., Mława.

22. Fijałkowo; inf. **Marian Roman**, ur. Fijałkowo 1887 r., poza wsią 1914-1918 (w ZSRR), rolnik, rodzice ur. Fijałkowo, Wyrąb Karwacki, zap. Henryk Ropelewski, ur. Detroit 1918 r., nauczyciel, we wsi od 1948 r., data zapisu: 15.02.1961 r.

24. Golany; inf. **Bonifacy Milewski**, ur. Golany 1913 r., rodzice ur. Golany, zap. Maria Żbikowska, ur. Szwelice 1925 r., nauczycielka, we wsi od 1948 r., 28 lat; data zapisu: 1977 r.

28. Helenowo Nowe; inf. **Józefa Wiśniewska**, ur. Helenowo 1896 r., rolnik, szkoła podstawowa, rodzice ur. Helenowo; zap. Janina Turczak, ur. Laskowiec, pow. Ostrołęka 1930 r., nauczycielka, we wsi drugi rok; data zapisu: 03.03.1961 r.

29. Bogate; inf. **Kazimierz Idlik?**, ur. Bogate 1924 r., nauczyciel, poza wsią 14 lat, rodzice ur. Bogate; zap. Czesław Stusiński, ur. Bogate 1931 r., nauczyciel, we wsi od 1939 r.; data zapisu: 20.01.1961 r. Wieś założona ok. 1350 r.

29-I. Bogate; inf. **Henryk Lubieniecki**, ur. Krzemień, pow. Maków Maz. 1913 r., kowal, poza wsią 1931-33, 4 klasy SP., rodzice ur. m. Zaręby, o. Wielodróż; zap. ksiądz Stefan Zaleski, ur. Czermno 1922 r., proboszcz, we

wsi od 01.08.1963 r., data zapisu: 18.04.1961 r. Wieś założona przed wybudowaniem kościoła w 1399 r.

30. Gostkowo; inf. **Władysława Pustelnik**, ur. Gostkowo 1892 r., rolnik, rodzice ur. Gostkowo, zap. Barbara Szkoda, ur. Sielc Nowy, pow. Maków Maz. 1934 r., nauczyciel, we wsi od 10 lat, data zapisu: 23.01.1961 r.

POWIAT PUŁTUSK

Gmina **OBRYTE** (skrót **Obr**)

1. Gostkowo; inf. **Stefan Gołębiewski**, ur. Biesieluszka?, 1910 r., rolnik, poza wsią 3 lata, rodzice ur. Gostkowo; zap. Aleksander Wóltański, ur. Obryte 1933 r., nauczyciel, we wsi 2 lata. data zapisu: 02.06.1961 r.

4. Zambski Kościelne; inf. tak samo, jak w I kwestionariuszu (AGM-I)? Zap. Kazimierz Szałwiński, ksiądz, data zapisu: 14.03.1961 r.

4-I. Zambski Kościelne; inf. **Piotr Wiśniewski**, ur. Zambski Kościelne 1896 r., rolnik, był w Rosji, rodzice ur. o. w Domostławiu pow. Pułtusk, m. - Zambski Kościelne; zap. Wacław Wójcik, ur. Rybienko 1927 r., nauczyciel, we wsi od 1953 r.; data zapisu: 19.02.1963 r. inf. **jw.**, w wojsku w Rosji 1915-1917 r, w niewoli niemieckiej (w Niemczech) w 1942 r. zap. **j.w.** data zapisu: 21.02.1964 r.

12. Sadykierz; inf. **Stanisław Pęk**, ur. Sadykierz 1891 r., rolnik, rodzice ur. Sadykierz. Zap. Henryk Oleksa, ur. Psary 1936 r., nauczyciel, we wsi pół roku, data zapisu: 07.02.1964 r.

14.** **Psary;** inf. **Józef Chmielewski**, l. 82, inf. **Julianna Puławska**, l. 77, inf. **Stefania Seroka**, l. 80, zap. Grażyna Kowalczyk, ur. Sokołowo gm. Obryte, zam. Obryte; Emilia Kołodziejczyk, data zapisu: 2004 r.

16-I. Bartodzieje; inf. **Teresa Kisiel**, ur. Bartodzieje 1933 r., rolnik, rodzice ur. o. w Cieńszy pow. Pułtusk, m. w Wielgolesiu, zap. Urszula Kowalska, ur. Warszawa 1930 r., nauczycielka, we wsi od 5 lat, data zapisu: 09.05.1961 r.

17. Wielgolas; inf. **Józef Wultański**, ur. Wielgolas 1930 r., rolnik, rodzice ur. Wielgolas, zap. Leokadia Zaremba, ur. Komorowo 1938 r., nauczycielka, we wsi od 1958 r. data zapisu: 23.02.1961 r.

Gmina ZATORY (skrót **Zat**)

5. Pniewo; inf. **Jadwiga Kaczmarczyk**, ur. Wołkowysk (ZSRR) 1921 r., nauczyciel, poza wsią do 1941 r. Suwałki, rodzice ur. o. Wołkowysk 1896 r., m. Suwałki 1896 r. Zap. Ewa Stelmańska, ur. Sierpc 1958 r., kl. VII, zam. Sierpc; data zapisu: 05.07.1970 r.

5-I. Pniewo; inf. **Wacław Sklucky**, ur. Wólka Przekory pow. Wyszaków 1902 r., rolnik, poza wsią w 1923 r. w wojsku, rodzice ur. o. Guzowatka za Bugiem, m. Płudy Wyszaków. Zap. Bożena Zdziarska, ur. Mława 1954 r., kl. VIII SKKT przy SP nr 1 w Mławie; data zapisu: 16.08.1970 r.

28. Zatory; inf. **Stanisław Kordowski**, ur. Zatory 1901 r., rolnik, poza wsią Wilno, Lwów, Brześć, 4 kl. SP, rodzice ur. Drwały, pow. Pułtusk, o. 1863 r., m. 1880 r. Zap. bd; data zapisu: 30.04.1962 r.

POWIAT WYSZKÓW

Gmina BRAŃSZCZYK (skrót **Brań**)

13. Knurowiec; inf. **Jan Wójcik**, ur. Knurowiec 1890 r., rolnik, udział w I wojnie światowej, najpierw w wojsku rosyjskim, później polskim, rodzice ur. Knurowiec. Zap. Stanisław Dziubełła, ur. Zakiszczce? 1926 r., nauczyciel, we wsi trzeci rok, data zapisu: 13.05.1961 r.

21. Dalekie Tartak; inf. - dane nie są uzyskane od określonego informatora, lecz są wynikiem mojego osłuchania się ze słownictwem używanym w najbliższych okolicach.

Zapisała 02.02.1964 r. Jadwiga Tomowicz, ur. 1904 r., nauczycielka, we wsi od 19 lat.

29-I. Budy Nowe; inf. **Marianna Zawadzka**, ur. **Budy Nowe 1919 r.**, 4 klasy SP; rodzice ur. **Turzyn i Budy Nowe**. Zap. ucz. Beata Krystyna Izbrecht, Mińsk Maz. 1967; data zapisu: 13.07.1983 r.

39. Brańszczyk; inf. **Bolesław Łobon**, ur. Brańszczyk 1891 r., rolnik, rodzice ur. Brańszczyk, zap. Kazimiera Kowalska, ur. 1937 r., nauczycielka, we wsi pięć lat; data zapisu: 26.04.1961 r.

Gmina DŁUGOSIODŁO (skrót **Dług**)

2-I. Plewki; inf. **Czesław Groszyk**, ur. Plewki 1872 r., rolnik, rodzice ur. m. Budy Przetetyckie, o. Plewki; zap. Maria Groszyk, ur. Dębienica 1937 r., nauczycielka, we wsi sześć lat, data zapisu: 16.02.1961 r.

6. Grądy Szlacheckie; inf. **Stanisław Listwon**, ur. Michałowo Nowe 1898 r., rolnik, poza wsią 1910-22 r. w wojsku, 3 klasy przedwojenne,

rodzice ur. m. Kruszewo, o. Michałowo. Zap. Alina Korczakowska, ur. Michałowo 1936 r., nauczycielka, ur. 1 km od Grądów i tu chodziła do szkoły podstawowej, data zapisu: 09.05.1961 r.

14. Bosewo Stare; inf. **Franciszka Szulkowska**, ur. Prabuty 1880 r. (3 km. od Bosewa), rolniczka, we wsi od 1909 r., rodzice ur. (Bosewo) Prabuty, zap. Maria Olenkiewicz, ur. Długosiodło 1914 r., nauczycielka, we wsi od urodzenia z przerwami, data zapisu: 25.04.1961 r.

24. Blochy; inf. **Aleksandra Łazarecka z d. Bloch**, ur. Blochy 1893 r. rolnik, rodzice m. Blochówna z Bloch, o. Bloch z Pecyny; zap. Helena Bloch, ur. Białe Szczepanowice pow. Boguty 1906 r., nauczycielka SP, we wsi od 34 lat; data zapisu: 03.01.1961 r. Opisy wielu rysunków w kwestionariuszu.

30. Sieczychy; inf. **Piotr Nisio**, ur. Sieczychy 1904 r. rolnik, poza wsią 1930 r., rodzice ur. Sieczychy, zap. Andrzej Kwaśniewski, ur. 1931 r., nauczyciel, we wsi 2 lata; data zapisu: 19.05.1961 r.

Gmina **RZAŚNIK** (skrót **Rzaś**)

5. Bielino; inf. **bd**, gw. Bilin, zap. Marianna Grzesiak, ur. Psary 1930 r., nauczyciel, we wsi od 1953 r., data zapisu: 19.05.1961 r. Coroczne pielgrzymki do Świętej Rozalii, zaprzestane ok. 1950 r., do najbliższej drogi bitej ok. 4 km.

17. Wincentowo; inf. **Julianna Ciemerych?**, ur. Wincentowo 1904 r., rolnik, rodzice ur. m. Wielgolas, o. Wincentowo, zap. Jan Lusa, ur. Gładczyn Rządowy 1927 r., nauczyciel, we wsi od 1954 r., data zapisu: 16.04.1964 r. Ludność pochodzi z 15 okolicznych wsi, jest to wieś ponemiecka. Od kogo Niemcy wieś kupili i kiedy, nikt nie wie.

31. Wólka Przekory; inf. **Stanisław Dudzik**, ur. Komorowo 1879 r. rolnik, wykształcenie 2 oddziały, poza wsią do 1900 r. w Komorowie, potem w wojsku, rodzice ur. m. Komorowo, o. Rybno, zap. Maria Borucka?, ur. Obryte 1930 r., nauczycielka, we wsi od 1955 r. Data zapisu: 9.05.1961 r. W tradycji zachowało się wspomnienie pieszych pielgrzymek, zwyczaj ten poszedł w zapomnienie w roku 1950, do najbliższej drogi bitej 5 km, przyst. PKS 5 km, stacja kolejowa 16 km.

32. Komorowo; inf. **Franciszek Ostrowski**, ur. Komorowo 1908 r. rolnik, rodzice ur. w Komorowie i Rzaśniku, zap. Marian

Walechowski , ur. Borsuki pow. Pułtusk 1925 r., nauczyciel, we wsi od 1951 r., data zapisu: 23.02.1961 r.

39. Wielątki; inf. **Zofia Mróz**, ur. Wielątki 1931 r. rolniczka, gospodyni domowa, wyksz. podstawowe, rodzice ur. m. Leszczydół 1911 r., o. Wielątki 1896 r. Babcia zapisującej, Justyny Świercz, ur. Wyszaków 1984 r., III rok filologia polska, Akademia Podlaska, zam. Wielątki, data zapisu: 23.04.2006 r.

Gmina SOMIANKA (skrót Som)

4. Wola Mystkowska; inf. **Stanisław Oleksiak**, ur. Wola Mystkowska 1916 r. rolnik, poza wsią w ZSRR 1,5 roku, rodzice ur. Wola Mystkowska, zap. Stanisława Wysocka, ur. Obryte 1927 r., nauczycielka, we wsi od 1954 r., data zapisu: 2.06.1961 r.

9. Ostrowy; inf. **Baldyga**, ur. Ostrowy 1889 r., rolnik, rodzice ur. Ostrowy; zap. bd. Data zapisu: 2.06.1961 r.

17. Kręgi; inf. **Aleksander Gałazka**, ur. Kręgi 1900 r. rolnik, poza wsią jako uciekinier w Orle 1914-1918 r., w wojsku polskim 1919 do 1922 r., rodzice ur. m. ? pow. Wyszaków, o. Kręgi. Zap. Anna Ragu, ur. ZSRR 1913 r., nauczycielka, we wsi od 1952 r.
data zapisu: 15.05.1961 r.

19. Michalin; inf. **Marianna Czyż**, ur. Michalin 1922 r. rolniczka emerytka, 4 klasy, rodzice ur. m. Somianka 1896, o. Michalin 1884 r., zap. Marta Dernowska, ur. Bielsk Podlaski 1980 r., III rok filologii polskiej, Akademia Podlaska Siedlce, zam. Brańsk woj. Podlaskie; data zapisu: 23.03.2002 r.; zał. „Takie było ciężkie życie”.

23. Płudy Stare; inf. **Katarzyna Świdzka**, ur. Płudy 1872 r. robotnica, rodzice ur. m. Płudy, o. Ulasek, zap. Helena Baran, ur. Lutobrok 1926 r., nauczycielka, we wsi 10 lat; data zapisu: 23.01.1961 r., inf. **jw.** zap. **jw.** we wsi od 14 lat. Data zapisu: 15.02.1964 r.

36. Barcice; inf. **Michał Kaput**, ur. Barcice 1890 r. rolnik, poza wsią w wojsku carskim 2 lata, rodzice ur. Barcice, zap. Stefan Łączyński, ur. Smogorzewo, pow. Pułtusk 1934 r., nauczyciel, we wsi od 1954 r.; data zapisu: 24.01.1961 r.

37. Jackowo Górne; inf. **Stanisław Kalinowski**, ur. Jackowo Górne 1887 r. rolnik, poza wsią w wojsku 1909-1919 r., zap. Henryk Konstanty Prus, ur. Rząśnik 1930 r., nauczyciel, we wsi od 1958 r., data zapisu: 14.02.1961 r.

42. Popowo Kościelne; inf. **Julian Staśkiewicz**, ur. Popowo Kościelne 1895 r. rolnik, rodzice ur. Popowo Kościelne; zap. Józef Dawidczyk, ur. Cieńska pow. pułtuski 1909 r., nauczyciel, kier. szkoły w Popowie Kościelnym, we wsi od 8 lat; data zapisu: 24.04.1961 r.

Gmina **WYSZKÓW** (skrót **Wysz**)

2. Leszczydół Pustki; inf. **Małgorzata Balińska**, ur. Myszkówiec 1894 r. rodzice ur. Myszkówiec; zap. Zofia Nadaj, ur. Wyszaków 1956 r., nauczycielka, we wsi przebywa rok; data zapisu: 1976 r.

6. Leszczydół Stary; inf. **Anna Rudzka**, ur. Leszczydół Nowiny 1903 r. rodzice ur. Leszczydół Nowiny, zap. Maria Jaworska, ur. Obryte 1940 r., nauczycielka, we wsi od 12 lat; data zapisu: 1976 r.

6-I. Leszczydół Stary; inf. **Wiktoria Liśkiewicz**, ur. Brańszczyk 1904 r.; zap. Halina Kulesza, ur. Sypniewo 1937 r., nauczycielka, we wsi od 18 lat, data zapisu: 1976 r.

13. Kamieńczyk; inf. **Marianna Kozłowska**, ur. Drogoszew 1943 r., dziewiarka, rolnik, 7 klas rodzice ur. m. Drogoszew 1914 r., o. Drogoszew 1922 r. Zapisała Anna Nowatcińska, ur. Węgrów 1980 r., Fil. Pol., Akademia Podlaska III rok; data zapisu: bd. Dawny gród Książąt Mazowieckich. Kamieńczyk prawa miejskie utracił po najeździe szwedzkim. Szkoła podstawowa ma ok. 100 lat. **zał. 5 stron, w tym 2 strony opisów znaczenia wyrazów, piętka, ugór** itd.

13-I. Kamieńczyk; inf. **Wanda Skrajna**, ur. Ślubów 1940 r., dziewiarka, rolnik, 7 klas; rodzice ur. m. Adelin 1911 r., o. Ślubów 1912 r.; zap. jw.; data zapisu: bd, jw. **zał. 7 stron, w tym 3 strony opisów znaczenia wyrazów, piętka, ugór** itd.

17. Rybno; inf. **Jan Wygrys**, ur. Rybno 1901 r., rolnik, 3 letnia służba wojskowa, rodzice ur. Rybno; zap. Szczepan Kozan, ur. Jackowo Górne 1912 r., nauczyciel, we wsi od 1949 r.; data zapisu: 03.04.1964.

21a. Gulczewo; inf. **Franciszka Kędzior**, ur. Gulczewo 1907 r., rodzice ur. Gulczewo. Zap. Henryk Krawczyk, ur. Ochudno 1933 r., we wsi od 1959 r.; data zapisu: 1976 r.

BYŁE WOJEWÓDZTWO OSTROŁĘCKIE

Zeszyt III

Technika ludowa

XVII. Przygotowywanie pokarmów

A. Czerpanie wody

1. Woda (PAN-XVII-1)

woda	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, 15, 29, S/Lub 1, Wąs 16); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 5-I);
------	---

2. Kij do wyciągania wody z płytkiej studni?

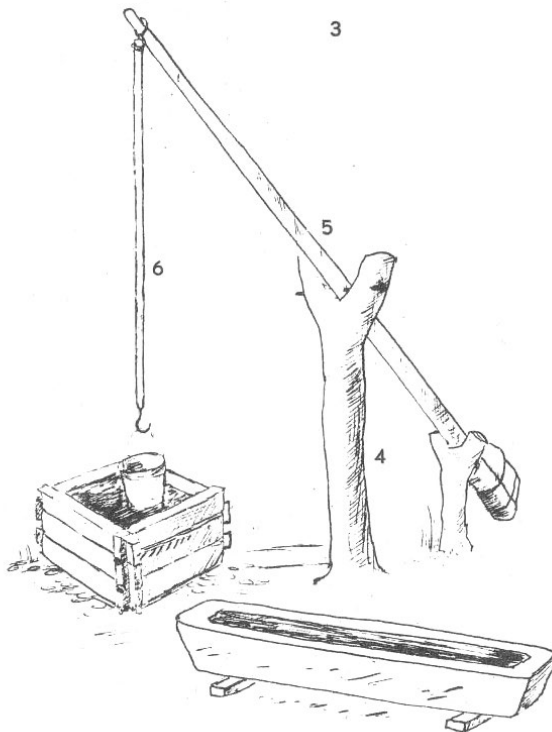
(*kulas, kulka, kluczka*) (PAN-XVII-2), (KSI-VI-12), (AGM-II-II-1)

kluczka	MAKÓW/M (Czerw 18, Karn 1, MakM 1, PłońB 2, 16, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 4, 9, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 16); PRZASNYSZ (Chorz 6, 36, 45, Jedn 14, 15, Przasn 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 2-I, 6, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 17, 23, 36, 37, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
<i>klucka</i>	MAKÓW/M (Kras 8, !5a, Róż 25); OSTROŁĘKA (Lel 1, 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1, 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 4-I); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 24, Rząś 5)
<i>busok</i>	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
żuraw studzienny	OSTRÓW/M (Brok 6)
żuraw	MAKÓW/M (PłońB 20, Szel 7); OSTRÓW/M (MałG 15-I);
kulka	PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 1, 13, 22); WYSZKÓW (Som 9, 42)
nn.	OSTRÓW/M (OstrM 29); WYSZKÓW (Dług 14)

3. Studnia z żurawiem (*żuraw*) (PAN-XVII-3), (KSł-VI-13), (KK-I-2-1), (AGM-II-II-2)

żuraw	MAKÓW/M (Czerw 18, Karn 1, Kras 9, 21, PłońB 2, 16, 20, Róż 25, Syp 18, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, 26, Czar 3, Lel 4, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6-I, MałG 4, 7, 15-I, OstrM 1, S/Lub 1, 16, Wąs 16, 27); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, Jedn 3, 3-I,II,III,IV, 14, 15, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 14**, 16, Zat 5, 5-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 2-I, 24, 30, Rząś 5, 32, 39, Som 19, 23, 37, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I, 21a)
<i>zuraf</i>	MAKÓW/M (Kras 8, 19a); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 6, 14, Rząś 31, Som 9, 36)
<i>zuraś</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
<i>ziuraf</i>	OSTRÓW/M (Brok 3**)
<i>zoraś</i>	OSTROŁĘKA (Lel 1)
<i>studnia na żuraw</i>	PUŁTUSK (Obr 4-I)
<i>studnia z żurawiem</i>	MAKÓW/M (Kras 5, Syp 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (OlszB 21); PUŁTUSK (Obr 1, 16-I); WYSZKÓW (Som 4)
<i>studnia z zuraziem</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
żyrafa	MAKÓW/M (Kras 18)
studnia	OSTROŁĘKA (Bar 2, 3); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 9-I, OstrM 20, Wąs 9); WYSZKÓW (Som 17, 42)
studzianka	OSTRÓW/M (Wąs 15a)
cembrowina	OSTRÓW/M (Brok 9-II, OstrM 15, Wąs 8-V, ZarK 19)
cembrownica	OSTRÓW/M (Wąs 27)
cembrowana studnia	OSTRÓW/M (Wąs 10)
studnia drewniana	WYSZKÓW (Wysz 21a)
studnia wyciągana	OSTROŁĘKA (Lel 9)
studnia do wody	OSTRÓW/M (MałG 22)
studnia z pogródków	PUŁTUSK (Zat 28)
busok	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
krypa	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
bd	MAKÓW/M (MakM 1); OSTRÓW/M (OstrM 2, 29, Wąs 8); PRZASNYSZ (Jedn 3-I)

Objaśnienia inf.: 'żuraw, klucka przymocowane do śnigi' (Dług 24)

4. Słup stojący przy studni z żurawiem

(żuraw, rosocha, słup) (PAN-XVII-4), (KSI-VI-14), (KK-I-2-2), (AGM-II-II-3)

podpora	OSTRÓW/M (Ostr/M 34, Wąs 21-I);
	OSTRÓW/M (Wąs 8-III,IV)
podstawa	WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
rosocha	OSTRÓW/M (MałG 7, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Przasn 15); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 16); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 6, 24, Rząś 31, Wysz 21a)
słup	MAKÓW/M (Czerw 18, Karn 1, Kras 18, PłońB 16, 20, Syp 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Łyse 6, OlszB 19); OSTRÓW/M (Brok 6-I, OstrM 1, 2, 17, 20, S/Lub 1, 16, Wąs 8-V, 26); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, Przasn 4, 13, 24, 28, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, Zat 28); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2-I, 14, Rząś 5, Som 9, Wysz 6, 6-I, 21a)
słup do żurawia	MAKÓW/M (Kras 21)
słup, na którym	MAKÓW/M (Szel 8-I)

leży żuraw	
słupy	OSTROŁĘKA (Lel 5)
zuraw	MAKÓW/M (Kras 19a); OSTROŁĘKA (Bar 3); OSTRÓW/M (OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Som 17, 42)
zuraz	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 5-I); PUŁTUSK (Obr 16-I)
zuraf	MAKÓW/M (Kras 8)
żuraw	MAKÓW/M (Kras 5, PłońB 2, Syp 18, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 2, 23, 26, Czar 3, Lel 4, 9, 15, 19, 21, OlszB 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 9-I, MałG 22, S/Lub 14, Wąs 8, 10, 13); PRZASNYSZ (Jedn 15, Przasn 1, 30); PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Dług 2, 30, 32, Rząś 39, Som 4, 17, 23, 36, 37, Wysz 2, 6)
zoraż	OSTROŁĘKA (Lel 1)
żuroś	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
zuraz	PUŁTUSK (Obr 16-I)
rozkraka	PRZASNYSZ (KrzymM 30)
kluczka	PUŁTUSK (Zat 5-I)
belka	PRZASNYSZ (Jedn 3-III)
śniga	MAKÓW/M (Kras 8) OSTRÓW/M (MałG 15, Wąs 15)
rażka	OSTRÓW/M (Wąs 8-I,II)
inf. nie pamięta	OSTRÓW/M (Brok 3**)
bd	MAKÓW/M (Kras 9, Róż 25); OSTRÓW/M (MałG 15, OstrM 14, 15, 29, 39, 39-I, Wąs 8); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,IV); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5); WYSZKÓW (Som 19)

Objaśnienia inf.: [na rys. zaznaczona rosocha (**Przasn 29-I**)]

5. Belka, która się waży na tym słupie (*śmiga, smyk*)
(PAN-XVII-5), (KSł-VI-15), (KK-I-2-3), (AGM-II-II-4)

ramię	OSTRÓW/M (MałG 15); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
belka	OSTRÓW/M (OstrM 2); WYSZKÓW (Dług 30)
żuraw	MAKÓW/M (Karn 1); OSTRÓW/M (MałG 4, OstrM 20, 39, Wąs 8, 9); PUŁTUSK (Zat 5-I)
zuraw	OSTRÓW/M (Wąs 15)
smyk	OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 5, 9, 19, Łyse 6); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14, Przasn 4, 22, 29); PUŁTUSK (Obr 16-I)

śmiga i/y	MAKÓW/M (Kras 19a, PłońB 2, 16, Syp 18, 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 2, 23, 26, Lyse 1, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, KrzymM 26, Przasn 1, 13, 15, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 16, Zat 28); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 14, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 42, Wysz 2, 6, 6-I)
śmigo	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
śmig	OSTROŁĘKA (Czar 3)
śniga	MAKÓW/M (Kras 5, 8, 9); OSTROŁĘKA (Lel 1, 15, 21); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Jedn 15, KrzymM 8, 30, Przasn 28); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 14**, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2, 6, Rząś 5, Wysz 21a)
sniga	OSTRÓW/M (Brok 9-I)
ciężar	OSTRÓW/M (Wąs)
ciężarek	OSTRÓW/M (Wąs 21)
przechylnia	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
draż	PRZASNYSZ (Chorz 45)
dźwignia	OSTRÓW/M (Wąs 8-V)
kluczka	OSTRÓW/M (Wąs 10)
żerdź	PRZASNYSZ (Jedn 3-III, Przasn 29-I)
ciężar	PRZASNYSZ (Przasn 24)
szyja	PUŁTUSK (Obr 4)
żyrafa	MAKÓW/M (Kras 18)
bd	MAKÓW/M (Czerw 18, Kras 21, Róż 25, Szel 8-I, 21); OSTROŁĘKA (Lel 4); OSTRÓW/M (Brok 3**, MałG 22, OstrM 14, 15, 17, 29, 39-I, S/Lub 14, Wąs 12, 26-I); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,IV); PUŁTUSK (Zat 5); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 24, Rząś 39, Som 19)

Objaśnienia inf.: ‘niewyodrębniona nazwa’ (**Som** 37)

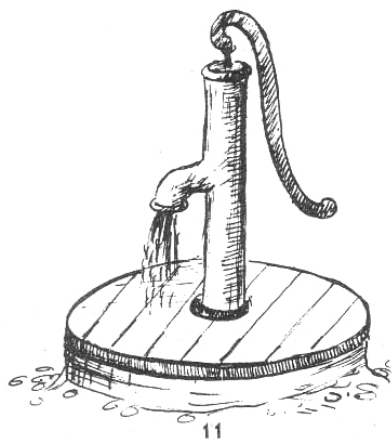
6. Drażek zawieszony u belki żurawia (*kluczka, kulka*) (PAN-XVII-6), (KK-I-2-4), (AGM-II-II-5)

<i>kluczka</i>	MAKÓW/M (Kras 8, 19a); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (Ostr/M 17, S/Lub 14, Wąs 15a); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzymM 8, 26, 30, Przasn 4, 22); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 30, Rząś 5, 39, Som 17, Wysz 13)
<i>kluczka</i>	OSTRÓW/M (Brok 3**)

kluczka	MAKÓW/M (Czerw 18, Karn 1, Kras 5, 18, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, 23, 26); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6, 6-I, 9-I, MałG 15, 15-I, 22, OstrM 2, 20, 39-I, S/Lub 1, Wąs 3, 8, 8-I,II,III,IV, 8a, 9, 10, 13, 15, 26, 26-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, 36, 45, Jedn 14, 15, Przasn 15, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 6, 14, Rzaś 31, 32, Som 4, 9, 19, 23, 36, 37, 42)
<i>kruczka</i>	OSTRÓW/M (Brok 9-II, Zark 19);
tyczek	MAKÓW/M (Kras 21)
<i>drażek</i>	WYSZKÓW (Wysz 13-I)
<i>kij</i>	MAKÓW/M (PłońB 16),
kulka	MAKÓW/M (Kras 9, Róż 25, Szel 8-I); PRZASNYSZ (Chorz 4)
np.	OSTRÓW/M. (Wąs 16);
bd	OSTRÓW/M (OstrM 14, 15); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, 3-IV); PUŁTUSK (Zat 5); WYSZKÓW (Dług 24)

7. Studnia z korbą (PAN-XVII-7)

<i>studnia</i>	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, Wąs 16)
<i>studnia na kolbę</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
<i>studnia z kólbo</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>studnia z kolbą</i>	MAKÓW/M (Karn 1, Syp 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1)
<i>ulepszona studnia</i>	MAKÓW/M (PłońB 16),

8. Drewniane słupy przy studni, na których umieszcza się wał (*sochy, słupy*) (PAN-XVII-8)

słupy	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Syp 18, 20), OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, Wąs 16); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
słupki	MAKÓW/M (Czerw 18); OSTRÓW/M (S/Lub 1)
nn	MAKÓW/M (Róż 25)

8a. Cembrowina

<i>cembrowina</i>	OSTRÓW/M (OstrM 15)
-------------------	------------------------------

9. Rączka u studni z korbą (*korba, rączka, wela*) (PAN-XVII-9)

<i>kolba</i>	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1, Wąs 16)
<i>kólba</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>korba</i>	MAKÓW/M (Czerw 18); PłońB 16, Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 25-II, S/Lub 1)
<i>rączka</i>	MAKÓW/M (Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2)

10. Co trzeba zrobić, jeżeli się chce mieć wodę ze studni? (*czepać*) (PAN-XVII-10)

<i>kręcić</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
<i>wykręcić</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
<i>wyciągać</i>	MAKÓW/M (Czerw 18)
<i>wyciągnąć</i>	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20, Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>czepać</i>	MAKÓW/M (Syp 18)
<i>cierpać się</i>	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
<i>zaczerzknij</i>	MAKÓW/M (Syp 20);
<i>zacierzknij</i>	MAKÓW/M (Syp 20);
<i>wyczerpać</i>	MAKÓW/M (Róż 25)
<i>naciszknąć</i>	MAKÓW/M (PłońB 16),

11. Pompa (PAN-XVII-11)

pompa	MAKÓW/M (PłońB 16, Róż 25, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>pómpa</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
ola	MAKÓW/M (Karn 1)

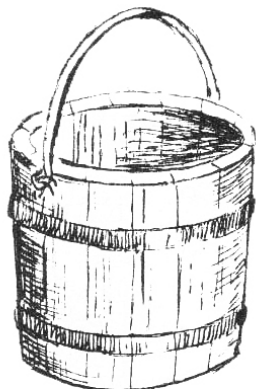
12. Naczynie do noszenia wody (*wiadro, kubel, węborek*) (PAN-XVII-12), (AGM-II-II-6)

wiadro	MAKÓW/M (Czerw 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 9-II, MałG 4, 15, OstrM 2, 5, 6, 17, 25-II, 34, 39, 39-I, S/Lub 1, Wąs 3); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14, Przasn 4, 15, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4 'rzadziej-', 17); WYSZKÓW (Dług 30, Som 4)
<i>ziedro</i>	OSTROŁĘKA (Bar 26)
<u>kubel</u>	MAKÓW/M (Kras 8, 15a, 21, PłońB 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23); OSTRÓW/M (OstrM 14, 34, 39, Wąs 27, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, 45, Jedn 15, KrzymM 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42)
kubelek	MAKÓW/M (Róż 25); WYSZKÓW (Brań 13)
ceberek	MAKÓW/M (Róż 25)

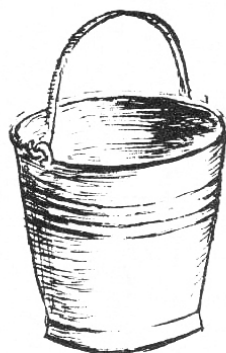
12a. Drewniane naczynie do wyciągania wody ze studni (KK-I-2-5a)

wiadro	OSTRÓW/M (MałG 22, OstrM 6, 20, Wąs 8-I,II,III,IV,V, 12, 26, 26-I); WYSZKÓW (Rząś 39)
wiadro drzewiane	MAKÓW/M (Kras 19a)
kubel	MAKÓW/M (Kras 5, 18, 21, MakM 1); OSTROŁĘKA (Bar 2); OSTRÓW/M (Wąs 8-V,13); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Zat 5, 5-I); WYSZKÓW (Rząś 39, Som 19)
kubel drewniany	MAKÓW/M (Kras 21); PUŁTUSK (Zat 28)
drewniany kubel	MAKÓW/M (Szel 8-I)
kubelek	OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, Wąs 12)

kubło	MAKÓW/M (Kras 18)
ceber	OSTRÓW/M (Brok 9-II, MałG 15, 15-I, OstrM 14, 34, Wąs 8, 9, 10, 15, ZarK 19)
ceberek	OSTRÓW/M (Brok 5-I)
szkopek	OSTRÓW/M (Brok 6-I);
czerpak	OSTRÓW/M (OstrM 29, Wąs 26-I); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
konwia	OSTRÓW/M (Wąs 15)
konwie	PUŁTUSK (Obr 14**)
klonew	OSTRÓW/M (Wąs 8a)
dziezka	OSTRÓW/M (S/Lub 14)
balia	OSTRÓW/M (Wąs 26);
bd	MAKÓW/M (Kras 9); OSTRÓW/M (Brok 9-I, OstrM 39-I, Wąs 15a)

12a

12b

12b. Blaszane naczynie do wyciągania wody ze studni (KK-I-2-5b)

wiadro	MAKÓW/M (Czerw 18, Kras 5, 9, 18, MakM 1); OSTROŁĘKA (Bar 2); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6-I, 9-I,II, MałG 4, 15, 15-I, 22, OstrM 20, 29, 34, Wąs 8, 8-I,II,III,IV,V, 8a, 12, 13, 15); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Zat 5, 5-I); WYSZKÓW (Rząś 39)
blaszane	MAKÓW/M (Kras 19a 'wiadro-')

kubel	OSTRÓW/M (S/Lub 14, Wąs 8-V, 9, 10, ZarK 19); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
blaszany kubel	MAKÓW/M (Szel 8-I)
kubel metalowy	MAKÓW/M (Kras 21)
kubełek	OSTRÓW/M (Wąs 12, 15a)
konew	OSTRÓW/M (Wąs 8a); WYSZKÓW (Som 19)
konwia	OSTRÓW/M (Wąs 15)
bd	PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 28)

**13. Nosidło do noszenia na ramionach wody
w wiadrach lub konwiach** (*nosidło, koromysło, szońdy,
pedy*) (PAN-XVII-13), (KSŁ-VI-16), (KK-I-2-6), (AGM-II-II-7)

pedy	MAKÓW/M (Czerw 18, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, Czar 3, Lel 1, 4, 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 17, 34, 39-I, S/Lub 11-I, 14, Wąs 8, 10, 12, 15a, 28); PRZASNYSZ (Przasn 28, 29); PUŁTUSK (Zat 5); WYSZKÓW (Brań 39, Rząś 31, Som 23, 37, Wysz 21a)
<i>pedały</i>	OSTROŁĘKA (Lel 21); WYSZKÓW (Dług 24, Rząś 39, Som 19, Wysz 6-I)
<i>pydały</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>pydry</i>	OSTRÓW/M (Wąs 15)
<i>pydy</i>	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 8, 9, 18, MakM 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20, Szel 8, 8-I, 21); OSTRÓW/M (Wąs 8- I,II,III,IV); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, KrzymM 8, 26, Przasn 13, 15, 22, 24, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16, 16-I, 17, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Dług 14, Rząś 5, Som 4, 9, 17, 36, 42, Wysz 2)
nosidło	MAKÓW/M (Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 23, 26, Lel 9, Łyse 6, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (Ostr/M 1, 20, 30-I, S/Lub 16, Wąs 27, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 14, 15, KrzymM 30, Przasn 1, 4); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 2-I, 6, 30, Rząś 32, Wysz 6)
nasidło	OSTRÓW/M (MałG 15)
nosidła	OSTRÓW/M (Brok 5-I,6-I); OSTROŁĘKA (Łyse 1); WYSZKÓW (Wysz 13)
nosidełko	OSTRÓW/M (Wąs 8-V)

nosiłki	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 6, 9-I, MałG 4, S/Lub 1, Wąs 8a, 13, Zark 19); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV)
koromysło	OSTROŁĘKA (Lel 15)
koromyśle	OSTRÓW/M (MałG 7)
<i>łupianka</i>	OSTRÓW/M (Wąs 26-I);
jarzmo	OSTRÓW/M (OstrM 39)
dyby	MAKÓW/M (PłońB 2)
dybki	MAKÓW/M (Kras 21); OSTRÓW/M (Wąs 9)
sonda	MAKÓW/M (Kras 9)
naramiennik	WYSZKÓW (Wysz 13-I)
dwojak	OSTRÓW/M (OstrM 15)
kulki	OSTRÓW/M (Wąs 15)
jarzmo	OSTRÓW/M (Wąs 15)
orczyk	OSTRÓW/M (MałG 15)
nn.	MAKÓW/M (Kras 19a); OSTRÓW/M (Brok 3**, MałG 22)

Objaśnienia inf.: ‘*nosidło w tej wsi nie jest znane*’ (**Bar 26**); ‘*nie noszą nosideł*’ (**Brań 13**); ‘*nie używają*’ (**Brań 29-I**); ‘*nie używało się tego w tych stronach*’ (**Dług 2**)

14. Duże drewniane naczynie do wody, szersze u dołu, na nóżkach (*stągiew*) (PAN-XVII-14)

<i>faski</i>	MAKÓW/M (PłońB 20)
<i>stągiew</i>	MAKÓW/M (Karn 1)
<i>stągwia</i>	MAKÓW/M (Róż 25)
<i>stągnia</i>	MAKÓW/M (Czerw 18)
ceberek	OSTRÓW/M (Brok 5-I)
ceber	MAKÓW/M (Syp 18, 20)
beczułka	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
drybusy drzewiane	MAKÓW/M (PłońB 20)
szaflik	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M. (S/Lub 1, Wąs 16);
krypa	MAKÓW/M (PłońB 16),

B. Rozpalanie ognia

15. Ogień (PAN-XVII-15)

<i>ogień</i>	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1)
<i>logień</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
<i>łogień</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

16. Co trzeba zrobić, żeby mieć ogień? (*rozniecić, zapalić, zrobić ogień*) (PAN-XVII-16), (KSI-VI-19), (AGM-II-II-8)

podpalić	OSTROŁĘKA (Lel 5); WYSZKÓW (Som 42)
rozpalić	MAKÓW/M (Czerw 18, Kras 8, PłońB 2, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 23 ‘-ogień’, 26, Czar 3, Lel 9, 21, OlszB 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 30-I, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 15 ‘-ogień’, Jedn 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4-I ‘-ogień’, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 14, 24 ‘-ogień’, 30, Rząś 5, Som 4, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
rozpal (ogień)	WYSZKÓW (Som 9)
rozpalać	MAKÓW/M (Róż 25)
rozpalić	WYSZKÓW (Dług 6)
zapalić	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14, 15, Przasn 29); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Rząś 31, 32)
napalić	WYSZKÓW (Brań 29-I)
rozniecić	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16); OSTROŁĘKA (Bar 3, 26, Lel 1, 4, 5, 15, 19, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19); OSTRÓW/M (S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, Przasn 28); PUŁTUSK (Obr 4, 16-I); WYSZKÓW (Wysz 6)
rozniecać	MAKÓW/M (Róż 25)
zrobić ogień	PRZASNYSZ (Chorz 4, 4-I, Przasn 22)
tarło się	

17. To, co się pociera o pudełko, żeby rozpalić ogień (*zapalki, fajerki, szwebelki, sztrajholcki*) (PAN-XVII-17), (AGM-IV-XI-1)

<i>zapalka</i>	PUŁTUSK (Obr 4-I)
<i>zapalki</i>	MAKÓW/M (Rzew 10, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, 39-I, S/Lub 11, Wąs 12); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 15); PUŁTUSK (Obr 12); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 17)
<i>draska</i>	MAKÓW/M (Czerw 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25)

Objaśnienia inf.: ‘zapalki lub przy zapalaniu papierosów *daj ognia*’ (**Obr 12**)

17a. Masa na pudełku zapalek

<i>siarka</i>	OSTRÓW/M (MałG 15-I)
<i>szarka</i>	OSTRÓW/M (OstrM 2)
<i>szarki</i>	OSTRÓW/M (S/Lub 1)

18. To, czym dawniej zamiast zapalek rozpalano ogień (*krzesiwo*) (PAN-XVII-18), (KK-I-2-7), (AGM-IV-XI-2)

<i>krzemień</i>	
<i>krzemień</i>	OSTRÓW/M (Wąs 8-I,II,III,IV, 10, 15a, ZarK 19);
<i>krzymień</i>	
<i>krzesiwo</i>	MAKÓW/M (Czerw 18, Kras 5, 9, 18, 21, MakM 1, PłońB 16, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 1, 3**, 5-I, 6, 6-I, 9-I,9-II, MałG 4, 15, 15-I, OstrM 2, 20, 29, 34, 39, S/Lub 1, 11, 14, Wąs 3, 8, 8-I,II,III,IV,V, 8a, 10,13, 15, 15a, 21, 27); PRZASNYSZ (Chorz 4-I 15); PUŁTUSK (Obr 4-I, 14**, Zat 5, 5-I); WYSZKÓW (Rząś 39, Som 19, 23, Wysz 13, 13-I, 17)
<i>krzesidło</i>	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 19a)
<i>łuczywo</i>	OSTRÓW/M (MałG 22)
<i>pilnik</i>	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
<i>draska</i>	OSTRÓW/M (OstrM 14);
<i>kamienie</i>	OSTRÓW/M (Wąs 26);

drzazga	OSTRÓW/M (S/Lub 11)
hubka	OSTRÓWM (Wąs 8-V, 9, 13); PUŁTUSK (Zat 5)
podpałka	OSTRÓWM (Wąs 8-V);
nn	MAKÓW/M (Szel 8-I); OSTRÓW/M (OstrM 17, 39-I, Wąs 8a, 9, 15); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Zat 28); WYSZKÓW (Brań 21)

Objaśnienia inf.: ‘*krzesiwo i hubka*’ (**Zat 5**)

19. Kamień, o który uderzano? (*krzemień, kamień*) (PAN-XVII-19), (KK-I-2-8), (AGM-IV-XI-3)

krzemień	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 9, 15a, 18, 19a, MakM 1, PłońB 16, Róż 25, Rzew 10, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 9-I, MałG 4, 15, 22, 27 OstrM 20, S/Lub 1, Wąs 8, 27); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 28); WYSZKÓW (Som 23, Wysz 17)
krzemie	OSTRÓW/M (Brok 3**)
<i>chrzemień</i>	PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Som 19)
chrzamiień	WYSZKÓW (Rzaś 39)
chrzaniań?	PUŁTUSK (Obr 12)
<i>krzemnień</i>	MAKÓW/M (Syp 20)
krzamiień	PUŁTUSK (Obr 12, Zat 5-I)
krzemień	OSTRÓW/M (Brok 6-I);
krzenień	OSTRÓWM (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>krzesiwo</i>	MAKÓW/M (Czerw 18 , PUŁTUSK (Zat 5))
<i>kamień</i>	MAKÓW/M (Kras 21); OSTRÓW/M (Brok 6-I); OstrM 2, 34); PRZASNYSZ (Chorz 15)
bd	OSTRÓW/M (OstrM 14); WYSZKÓW (Brań 21, Wysz 13, 13-I)

20. Materiał zapalny, którego używano dawniej do krzesiwa? (*huba, żagiew, szwama*) (PAN-XVII-20), (KK-I-2-9), (AGM-IV-XI-4)

<i>drzazga</i>	MAKÓW/M (Kras 18); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6-I, 9-II, MałG 4, 15, 15-I, OstrM 29, 34, Wąs 21, 21-I, ZarK 19);
----------------	---

drzazgi	WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
drzewo	OSTRÓW/M (S/Lub 14)
szmatka	MAKÓW/M (Kras 21)
hubka	MAKÓW/M (Kras 5, 18 ‘kupka’); OSTRÓW/M (MałG 15);
huba	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Rzew 10); OSTRÓW/M (OstrM 2, 15); PRZASNYSZ (Chorz 15, Jedn 3, 3-I,II,IV); PUŁTUSK (Obr 12); WYSZKÓW (Brań 21)
słoncyny	OSTRÓW/M (OstrM 39-I)
łuczywo	OSTRÓW/M (MałG 15, Wąs 27)
purwel	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
pulwer	MAKÓW/M (Kras 15a, 19a)
pulower	OSTROŁĘKA (Bar 2); OSTRÓW/M (S/Lub 11)
mech	OSTRÓW/M (ZarK 19); PUŁTUSK (Zat 5)
mech uschnięty	OSTRÓW/M (OstrM 39)
popiół ze lnu	OSTRÓW/M (OstrM 17)
papier	MAKÓW/M (Kras 21)
sucha trawa	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
knot, -y	MAKÓW/M (MakM 1); PUŁTUSK (Obr 4-I, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Som 19, Wysz 17)
knot z owczej wełny	OSTRÓW/M (Brok 9-I)
knot bawełniany	OSTRÓW/M (OstrM 6)
rozpałka	OSTRÓW/M (OstrM 15)
nafta	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
pręt	
kolka	OSTRÓW/M (OstrM 34)
igły sosnowe	PUŁTUSK (Zat 5)
wata	PUŁTUSK (Zat 5-I)
szalka	OSTRÓW/M (MałG 22)
oryjon	PUŁTUSK (Obr 4-I, Zat 5-I)
bd, nn	MAKÓW/M (Kras 9, Róż 25, Szel 8-I); OSTRÓW/M (Brok 3**, OstrM 20); PRZASNYSZ (Jedn 3-III); PUŁTUSK (Obr 14**); WYSZKÓW (Rząś 39)

Objaśnienia inf.: ‘oryjon - knot’ (**Obr** 4-I)

21. Robienie ognia przy pomocy hubki i krzesiwa
(*krzesanie*) (PAN-XVII-21)

<i>krzesanie</i>	MAKÓW/M (PłońB 16, Róż 25)
<i>krzesienie</i>	MAKÓW/M (Karn 1); OSTRÓW/M (OstrM 2)
<i>zakrzesać</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
rozpalanie	MAKÓW/M (Syp 18); OSTRÓW/M (S/Lub 1)
rozpalam rozniecanie	MAKÓW/M (Syp 20) OSTROŁĘKA (Lel 5)

22. To, co powstaje przy krzesaniu ognia
(*iskry*) (PAN-XVII-22)

<i>iskry</i>	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16), OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1)u
<i>skry</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>iskry</i>	MAKÓW/M (Karn 1)
<i>iskra</i>	MAKÓW/M (Róż 25)
<i>jiskierki</i>	MAKÓW/M (Syp 18);
<i>ogień</i>	MAKÓW/M (Syp 20)

23. Żywiczne kawałki drzewa, którymi się rozpala w piecu (*drzazgi, szczepki*)
(PAN-XVII-23), (KSŁ-VI-18) (KK-I-2-10), (AGM-IV-XI-5)

<i>drewka</i>	MAKÓW/M (Czer 18)
smolne drzewo	OSTROŁĘKA (Lel 15)
drzazga	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 9, 18, 21, MakM 1, Syp 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Czar 3); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6, 9-I,9-II, MałG 4, 15, 22, 27, OstrM 2, 14, 17, 20, 39, 39-I, S/Lub 14, Wąs 3, 8, 8-I,II,III,IV, 8a, 10, 13, 15, 15a 21); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5, 5-I); WYSZKÓW (Rzaś 39, Som 19)

drzazgi	MAKÓW/M (Kras 5, 15a, 19a, PłońB 2,16, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 1, 4, 5, 9, 15, 19, 21, Łyse 6; OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, MałG 4, 7, 15, 27, OstrM 1, 7, 14, 17, 25-II, 30-I, 34, 39, 39-I, S/Lub 1, 11, 11-I, 14, 16, Wąs 8-V, 12, 26); PRZASNYSZ (Chorz 15, Przasn 1, 13, 24); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12, 16, Zat 28); WYSZKÓW (Brań 21, Dług 2, Som 23, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I, 17, 21a)
drzozgi	OSTROŁĘKA (Łyse 1 -k-); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
ziory	OSTROŁĘKA (Lel 5)
ziórki	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
draski	OSTRÓW/M (Wąs 9)
szczapy	WYSZKÓW (Wysz 6)
szczapa smolna	OSTRÓW/M (OstrM 15)
łuczywo	OSTROŁĘKA (Lel 19)
obara	OSTRÓW/M (OstrM 6)

23a. Łuczywo

<i>łuczywo</i>	OSTRÓW/M (Wąs 27);
----------------	----------------------------

24. Małe kawałki drzewa na opał

(*drewka, drwa, drzewo, polana*)

(PAN-XVII-24), (KSI-VI-17), (AGM-II-II-9)

drewka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 2, 16, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 9, OlszB 21); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 2, 30-I, S/Lub 11-I, Wąs 10-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 19-I, Dług 2-I, Wysz 2, 6-I, 21a)
drwa	MAKÓW/M (Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 1, 4, 5, 15, 19, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 1, 4); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2, 14, 24, Som 17, Wysz 6, 21a)

<i>drzewo</i>	MAKÓW/M (Róż 25, Syp 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 36, Przasn 30); WYSZKÓW (Dług 6, 30, Rząś 31, 32, Som 9, 37, 42, Wysz 6)
drzewo na ogień	WYSZKÓW (Som 4)
drzewa	PULTUSK (Obr 16-I)
<i>drewno</i>	MAKÓW/M (Syp 18);
drewna	PULTUSK (Obr 4, 16-I); WYSZKÓW (Rząś 5, Som 23, 36)
<i>polana</i>	WYSZKÓW (Wysz 6)
szczapki	OSTRÓW/M (Wąs 27);
kierzki?	OSTROŁĘKA (Lel 19)

25. Pałace polano drzewa, które wypadnie z pieca (głownia) (PAN-XVII-25)

<i>węgiel</i>	MAKÓW/M (Róż 25)
<i>węgle</i>	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
głownia	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2)
<i>głownia</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

26. Duże kawały drzewa, którymi się pali w piecu chlebowym (*drzewo, drzewka, szczapy*) (PAN-XVII-26), (AGM-II-II-10)

szczapy	MAKÓW/M (PłońB 16, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 15, KrzynM 26, Przasn 4, 30); PULTUSK (Obr 4, 4-I); WYSZKÓW (Dług 30, Som 23, 36, 37)
scapy	OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (KrzynM 8, Przasn 22); WYSZKÓW (Dług 14)
scapina	WYSZKÓW (Dług 24, Som 17)
drzewo	MAKÓW/M (Karn 1, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 3); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Jedn 14, 15, KrzynM 30, Przasn 28, 29); PULTUSK (Obr 1, 17); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 6, Rząś 5, 31, 32, Som 9, 42)
drzewo do chleba	PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 45)
drzewo do pieca	MAKÓW/M (Syp 18, 20); PRZASNYSZ (Przasn 15, 29-I);

	WYSZKÓW (Som 4)
dłuższe drzewo	PRZASNYSZ (Chorz 6)
drewno	MAKÓW/M (Czer 18)
drewna	PULTUSK (Obr 16-I)
drewka	PRZASNYSZ (KrzynM 30, Przasn 4)
drwa	MAKÓW/M (Kras 8); WYSZKÓW (Brań 29-I)

Objaśnienia inf.: *'nie mają specjalnej nazwy'* (Brań 13)

27. Co jeszcze znaczy wyraz „szczapy”?

(metrowe kawałki drzewa układane w lesie albo w tartaku)

(PAN-XVII-27)

drzewo liczone w metrach	MAKÓW/M (Róż 25)
'drzewo porżnięte i przecięte przez pół'	MAKÓW/M (Syp 20)
'rozłupany pień na duże drzewa'	
'duży kawał drzewa, który się tnie na mniejsze'	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
'metry'	MAKÓW/M (PłońB 16); OSTROŁĘKA (Lel 5)
'metrowy kawał drzewa z lasu'	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
w lesie	OSTRÓW/M (OstrM 2)
'grube drzewo'	MAKÓW/M (Karn 1)

Objaśnienia inf.: *'Jak żneli lasy, to metry robili ze szczap, te scapy to były z okrunglaka rozcepane, ten gruby kłoc to i na styry i więcyj części pościepany i połupany wzdłuż'* (Lel 5).

28. Czarny, twardy materiał do palenia, kopany w ziemi (węgiel) (PAN-XVII-28)

węgiel	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1)
węgiel	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
węgel	OSTROŁĘKA (Lel 5)

**29. Brunatny. kruchy materiał do palenia,
wydobywany na łąkach (torf) (PAN-XVII-29)**

torf	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, (S/Lub 1)); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
------	--

C. Piec, kuchnia i naczynia

**30. To, na czym się gotuje (kuchnia, kochert, komin)
(PAN-XVII-30), (KK-I-2-11), (AGM-II-II-11)**

kuchnia	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 9, 18, MakM 1, PłońB 16, Róż 25, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6, 9-I, 9-II, MałG 4, 15, 15-I, 22, OstrM 2, 15, 17, 20, 39, 39-I, S/Lub 1, 14, Wąs 8, 8-I, II, III, IV, V, 8a, 10, 13, 15, 15a, 26, 26-I, Zark 19); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 3, 3-I, II, III, IV, 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 22, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (O br 1, 4, 4-I, 14**, 16-I, 17, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, 39, Som 4, 9, 19, 23, 36, 37, 42, Wysz 13, 13-I)
<i>kuchnio</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>kuchnia kaflowa</i>	OSTRÓW/M (Wąs 27);
<i>kuchnia gliniana</i>	OSTRÓW/M (Wąs 27);
<i>kuchnia ceglana</i>	MAKÓW/M (PłońB 20)
kuchenka	OSTRÓW/M (OstrM 25-II, Wąs 12)
<i>komin</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4); WYSZKÓW (Dług 14, Rząś 31, Som 17)
<i>palenisko</i>	OSTRÓW/M (OstrM 14, 29);
kotlina	MAKÓW/M (Kras 8, 19a, 21, Syp 18, 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 2); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, 6-I, OstrM 29, 34, 39, Wąs 3, 9, 21-I); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, KrzynM 8, Przasn 15, 28)
kafel	OSTRÓW/M (OstrM 2)
bd	PUŁTUSK (Zat 5)

31. Płyta kuchenna (*blacha, blat, plata*)
(PAN-XVII-31), (KSI-VI-20), (KK-I-2-12), (AGM-II-II-12)

blat	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 8, 9, 15a, 18, PłońB 2, 16, Róż 25, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 1, 4, 9, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, 6-I, 9-I, MaIG 4, 7, 15, 15-I, 22, 27, OstrM 1, 2, 14, 29, 30-I, 34, 39, 39-I, S/Lub 11-I, Wąs 8, 8-I,II,III,IV,V, 8a, 12, 13, 15, 26, 26-I, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, Jedn 3, 3-I,II,III,IV, Przasn 22, 24); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 30, Rząś 39, Som 19, Wysz 13-I, 21a)
blaty	MAKÓW/M (Kras 5, 19a, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 6, 9-II, MaIG 4, OstrM 6, 20, S/Lub 1, 14, Wąs 10, 12, 15a, 26, 26-I); PRZASNYSZ (Jedn 15); WYSZKÓW (Wysz 13)
błat	OSTRÓW/M (S/Lub 16);
bloty	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
<i>blacha</i>	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18, Szel 8-I, 21); OSTRÓW/M (Wąs 3); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 14, KrzynM 8, 26, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 17, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
blachy	PRZASNYSZ (KrzynM 30); PUŁTUSK (Obr 14**, 16-I)
<i>plyta</i>	MAKÓW/M (MakM 1); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 15); PRZASNYSZ (Przasn 30); WYSZKÓW (Rząś 39)
<i>plyta zielazna</i>	MAKÓW/M (PłońB 20)
<i>plyta</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4)
kuchenka	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
ruszta	MAKÓW/M (Szel 8-I)
maty	MAKÓW/M (Kras 21)
bd	PRZASNYSZ (Przasn 28); PUŁTUSK (Zat 5)

32. Kółka służące do zakrywania otworów w płycie kuchennej (*fajerki, kręgi, rynki*)
(PAN-XVII-32), (KK-I-2-13), (AGM-II-II-13)

fajerki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 21, PłońB 16, 20, Syp 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26); OSTRÓW/M (Brok 1, 6, 9-II, MaIG 4, 15, 22, OstrM 2, 34, 39, 39-I, S/Lub 1, Wąs 3, 8, 8-V, 8a, 9, 15, 15a, 20, 21, 21-I, 27); PRZASNYSZ
---------	--

	(Chorz 4, 36, 45, KrzymM 8, 26, Przasn 15, 22, 28, 29); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 17, Zat 5, 28); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 13)
fairy	WYSZKÓW (Brań 13)
fajerka	OSTRÓW/M (Wąs 8-I,II,III,IV, ZarK 19); PRZASNYSZ (Jedn 15, Przasn 4); PUŁTUSK (Zat 5-I); WYSZKÓW (Rząś 32)
fajera	OSTRÓW/M (Wąs 13)
fajery	MAKÓW/M (Kras 5, 8, 9, 15a, 18, 19a, MakM 1, Róż 25); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6-I, 9-I, MaIG 4, 15, 15-I, 27, OstrM 14, 17, 25-II, 29, 34, S/Lub 14, 29, Wąs 10); PRZASNYSZ (Chorz 4-I 6, Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, 3-IV, 14, KrzymM 30, Przasn 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Dług 2-I, 24, Rząś 39, Som 19, Wysz 13-I)
krążek, -ki	OSTROŁĘKA (Bar 2); OSTRÓW/M (Brok 3**, OstrM 20); PRZASNYSZ (Przasn 28)
krązki	MAKÓW/M (Syp 18); WYSZKÓW (Som 42)
kronzek	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

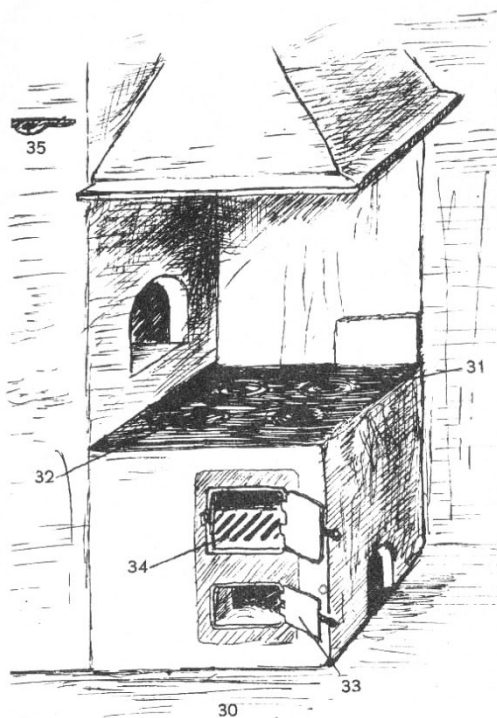
Objaśnienia inf.: ‘krążek, fajerki (osoby młodsze)’ (**OstrM** 20)

33. Drzwiczki kuchni (drzwiczki, dźwirki)

(PAN-XVII-33), (KK-I-2-14), (AGM-II-II-14)

drzwiczki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 9, 18, MakM 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, 23); OSTRÓW/M (Brok 3**, 9-I, MaIG 22, OstrM 20, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzymM 26, Przasn 15, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2-I, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 13, 13-I)
drzwicki	MAKÓW/M (Róż 25); OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (KrzymM 30); PUŁTUSK (Obr 1, 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 24, Rząś 5, 39, Som 17)
dzwicki	MAKÓW/M (Kras 19a); PUŁTUSK (Obr 17)
dźwicki	PRZASNYSZ (KrzymM 8, Przasn 22)
dzwiczki	OSTRÓW/M (OstrM 2); WYSZKÓW (Dług 6, Som 19)
dźwiczki	MAKÓW/M (Kras 21); PRZASNYSZ (Przasn 4); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Dług 30)

dźwyci	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
drwicki	MAKÓW/M (Kras 8)
drzicki	OSTROŁĘKA (Bar 26)
drzwiczki	PULTUSK (Zat 5)
bd	OSTRÓW/M (Wąs 8); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PULTUSK (Obr 14**); WYSZKÓW (Dług 14)

34. Kratka w kuchni lub piecu, na której się kładzie drzewo i węgiel (przez którą przelatuje popiół) (ruszta, drabinka) (PAN-XVII-34), (KK-I-2-15), (AGM-II-II-15)

ruszta	MAKÓW/M (Kras 5, 9, 18, PłońB 16, Róż 25, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Lel 5); OSTRÓW/M (MałG 4, OstrM 2, 39, Wąs 8-II,IV,V, 13, 26); PRZASNYSZ (Chorz 4, 45, Jedn 3, 15, Przasn 4, 28, 29, 29-I, 30); PULTUSK (Obr 4, 4-I, 14**, Zat 5-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 14, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 36, 37, 42, Wysz 13, 13-I)
--------	---

ruśta	MAKÓW/M (Kras 8, 19a); PRZASNYSZ (Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 1, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I)
ruszt	OSTROŁĘKA (Bar 26); OSTRÓW/M (Brok-II , MałG 15, 15-I, OstrM 15, 39, Wąs 9, 10); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III)
rust	PRZASNYSZ (KrzymM 8, 26, 30, Przasn 15)
ruśt	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); WYSZKÓW (Brań 29-I)
lasy	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 15a, 18, 19a, MakM 1, PłońB 20, Róż 25, Śyp 18, 20, Szel 8-I); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, 6, MałG 4, 15, OstrM 14, 17, 20, 25-II, 29, 34, 39, 39-I, S/Lub 1, Wąs 2-I; 3, 8, 8-I,III, 8a, 9, 15, 15a); PRZASNYSZ (Przasn 28); PUŁTUSK (Obr 4-I, 14**, 16-I, 17, Zat 5, 5-I, 28); WYSZKÓW (Dług 2-I, 6, 24, Rząś 5, 39, Som 9, 17, 19, 23)
masy	MAKÓW/M (Kras 21)
rasy	OSTRÓWM (Wąs 8-V);
kratka	MAKÓW/M (Śyp 20); OSTRÓW/M (MałG 22)
krotka	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kratki	OSTRÓW/M (Brok 9-I)
drabinka	PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14)
drabka	MAKÓW/M (Kras 19a); OSTROŁĘKA (Bar 2, 26); OSTRÓW/M (S/Lub 14, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 6); WYSZKÓW (Dług 24)
bd	PRZASNYSZ (Jedn 3-IV)

Objaśnienia inf.: *‘krotka w kotlinie, a w piecu to ruśt’* (**Chorz** 4)

35. To, co się odsuwa, gdy się zaczyna palić w piecu, żeby otworzyć luft (*szyber, zasuwacz, zasuwka, kłapa*)
(PAN-XVII-35), (KSI-VI-21), (AGM-II-II-16)

szyber	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2, Śyp 18, 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Czar 3, Lel 4, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 14, 15, KrzymM 26, Przasn 1, 4, 13, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 16); WYSZKÓW (Dług 14, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 37, Wysz 6, 6-I)
syber	MAKÓW/M (Kras 8, Szel 21); PRZASNYSZ (Chorz 4, KrzymM 8, 30, Przasn 15, 22); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I); WYSZKÓW (Wysz 6)

siber	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 1, 15, OlszB 19); OSTRÓW/M (OstrM 1, 2)
siberek	WYSZKÓW (Brań 29-I)
syberek	MAKÓW/M (PłońB 20); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Rząś 5, Som 17)
szyberek	MAKÓW/M (Czer 18)
szybyr	PRZASNYSZ (Chorz 6)
szuber	WYSZKÓW (Brań 39, Som 42, Wysz 2, 6)
siuber	OSTROŁĘKA (Lel 5, 9, Łyse 1); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 2, 2-I, 30, Som 23, 36, Wysz 6)
siuberek	WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 24, Som 9, Wysz 6, 21a)
suberek	PUŁTUSK (Obr 16-I)

36. To, w czym się pali, żeby było ciepło (*piec*) (PAN-XVII-36)

piec	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Róż 25, 18); OSTROŁĘKA (Lel 5) OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1)
<i>psiec</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I),
<i>pchiec</i>	MAKÓW/M (Syp 20);

37. Czerwone węgle, które pozostają w piecu po spaleniu drzewa (*żar*) (PAN-XVII-37)

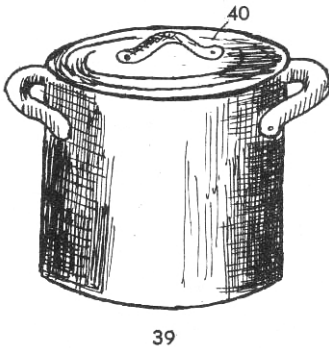
węgle	MAKÓW/M (Syp 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>carne węgle</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
<i>cerwune węgle</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
węgle gorące	MAKÓW/M (Karn 1)
żar	OSTROŁĘKA (Lel 5)
żar	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, Róż 25, Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2)
popiół	MAKÓW/M (Róż 25)
gruz	MAKÓW/M (PłońB 20)

38. To, na co się nadziewa duży kawał mięsa lub całe zwierzę, żeby je upiec nad ogniem (rożen)
(PAN-XVII-38)

rożno	MAKÓW/M (Karn 1, Róż 25)
rożen	MAKÓW/M (PłońB 16, Syp 18, ;); OSTROŁĘKA (Lel 5) OSTRÓW/M (OstrM 2)
szpikulec	MAKÓW/M (Czer 18)
ruszta	MAKÓW/M (Syp 18)
kij	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
bd	MAKÓW/M (Syp 20);

39. Naczynie, w którym się gotuje (garnek, kaprak, tygiel)
(PAN-XVII-39), (KK-I-2-16)

garnek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 9, 21, MakM 1, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6, 6-I, 9-I,II, MałG 4, 15, 15-I, 22, 27, OstrM 2, 15, 20, 25-II, 34, 39, Wąs 8, 8-I,III,V, 8a, 12, 13, 15, 15a, 21); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); WYSZKÓW (Rząś 39, Wysz 13, 13-I)
garczek	MAKÓW/M (PłońB 20)
garki	MAKÓW/M (Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 39-I)
garnki	MAKÓW/M (Szel 8-I)
gar	OSTRÓW/M (Wąs 21-I); WYSZKÓW (Som 19)
saganek	OSTRÓW/M (S/Lub 1, 14, Wąs 8-II,IV, 8a, 21-I)
sagany	MAKÓW/M (Kras 19a); OSTRÓW/M (Wąs 27);
sagan	MAKÓW/M (MakM 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, MałG 4, 15-I, OstrM 14, 29, 34, 39, Wąs 8-V, 9, 10, 21); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5, 5-I)
sagon	PUŁTUSK (Zat 28)
kociołek	OSTRÓW/M (OstrM 17)
kocioł	MAKÓW/M (Kras 18); OSTRÓW/M (MałG 15-I);
tygielek	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
pel	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
p(!)uchenne garki	MAKÓW/M (Kras 15a)

39

41

40. Przykrycie garnka (*pokrywka, denko, plita, dekiel*)

(PAN-XVII-40), (KSI-VI-35), (KK-I-2-17), (AGM-II-II-17)

denko	MAKÓW/M (Kras 8, 15a, 18, 19a, PłońB 2, 16, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, 23, 26, Czar 3, Lel 1, 4, 9, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, 15, OstrM 17, 29, 34, S/Lub 11-I, Wąs 8, 8-V, 8a, 9, 10, 26-I, 27); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, Krzym 8, 30, Przasn 4, 13, 15, 24, 28); PUŁTUSK (Obr 1, Zat 5-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 30, Rząś 31, 32, Som 4 -a, 23, 37, 42, Wysz 2, 6-I, 21a)
denko drewniane	OSTRÓW/M (Brok 5-I)
danko	OSTRÓW/M (Brok 6-I; OstrM 39-I); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 24, Som 17)
dańko	PUŁTUSK (Zat 28)
dno	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
dekiel	MAKÓW/M (Róż 25)
dekielek	OSTRÓW/M (MałG 15)
przykrywa	OSTRÓW/M (Brok 3**)
przykrywadło	MAKÓW/M (Róż 25)
przykrywka	MAKÓW/M (Kras 21; Szel 21); OSTROŁĘKA (Lel 5, 15); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6, MałG 4, 22, 27, OstrM 1, 20, 25-II, 39, S/Lub 1, Wąs 8-I,III, 15, 15a 26); PRZASNYSZ (Przasn 30); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Rząś 5, Wysz 6)

przykrycie	MAKÓW/M (Syp 20)
pokrywka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 9, PłońB 20, Syp 18); OSTROŁĘKA (Lel 19); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 9-II, MałG 4, 15-I, OstrM 2, 15, 30-I, 34, S/Lub 16, Waś 8-II,IV,V, 13, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 45, Jedn 3, 3-I,II,III,IV, 15, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 22, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 14**, 16, Zat 5, 5-I); WYSZKÓW (Dług 2-I, Rząś 31, 32, Som 19, 36, 37, 42, Wysz 2, 21a)
pokrywa	MAKÓW/M (Kras 5, 18, MakM 1); OSTRÓW/M (MałG 15, OstrM 14, Waś 12, 26-I); PRZASNYSZ (Jedn 14); WYSZKÓW (Brań 39, Wysz 13, 13-I)
pokrywy	WYSZKÓW (Som 9)
pukrywa	OSTRÓW/M (S/Lub 14); WYSZKÓW (Rząś 39)
pokrywka	MAKÓW/M (Szel 8-I); PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17); WYSZKÓW (Rząś 39, Som 4)

Objaśnienia inf.: ‘pokrywa jeżeli blaszana, denko - drewniane’ (**Brań 39**); ‘metalowa - pokrywka, a drewniane denko’ (**Chorz 45**); ‘denko - drewniane, okrągłe przykrycie’ (**Obr 4**); ‘z drzewa denka, a blaszana pukrywka’ (**Som 4**); ‘pokrywka, jeśli jednak z drewna - to denko’ (**Som 37**); ‘pokrywka, drewniane denko’ (**Som 42**); ‘z metalu - przykrywka, z drewna - denko’ (**Szel 21**)

41. To, w czym się gotuje wodę na herbatę (czajnik) (PAN-XVII-41)

czajnik	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1)
cajnik	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
czajnik	MAKÓW/M (Róż 25)
imbryk	MAKÓW/M (Syp 18)

42. Naczynie z długą rączką (rondel, kastrula) (PAN-XVII-42), (KK-I-2-18)

rondel	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 9, 18, 21, MakM 1, PłońB 16, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 1, 3**, 5-I, 9-I,II, MałG 4, 15, 15-I, 27, OstrM 2, 14, 25-II, 29, 34, 39, 39-I, S/Lub 1, 14, Waś 8-I,II,III,IV,V, 8a, 9, 10, 12, 13, 21, 21-I, 27); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Som 19)
--------	---

rundel	MAKÓW/M (Kras 15a, 19a); OSTRÓW/M (OstrM 20)
rondelek	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18, Szel 8-I); OSTRÓW/M (Wąs 15, 15a, 21, 21-I, 27, ZarK 19); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
rundelek	
tygiel	OSTRÓW/M (Brok 6, Wąs 26-I)
tygielek	MAKÓW/M (Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 17, 34, 39-I, Wąs 9); PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Zat 5); WYSZKÓW (Som 19)
garnek z długim uchem	MAKÓW/M (Syp 20)
patelnia	OSTRÓW/M (MałG 22, Wąs 8); WYSZKÓW (Rząś 39)

Objaśnienia inf.: ‘tygielek do mlika gotowania’ (**Chorz** 4)

43. Okrągłe płaskie naczynie do smażenia

(patelnia, patela, panewka, skowroda)

(PAN-XVII-43), (KŚI-VI-36), (KK-I-2-19), (AGM-II-II-18)

skowroda	OSTROŁĘKA (Czar 3, Łyse 1, 6)
skowrodka	PRZASNYSZ (Chorz 6)
skowroda	OSTROŁĘKA (Lel 1)
skwyrza	MAKÓW/M (Kras 15a)
tygielek	PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 28); WYSZKÓW (Som 4)
szytygielek	WYSZKÓW (Wysz 2)
tygielek	MAKÓW/M (Kras 5); PRZASNYSZ (Przasn 13); PUŁTUSK (Zat 5-I)
tygiel	PUŁTUSK (Zat 5)
patelnia	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 8, 9, 18, 19a, 21, MakM 1, PłońB 2, 16, 20, Róż 25, Syp 18, 20, Szel 8, 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, 23, 26, Lel 1, 4, 5, 9, 15, 19, 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, 6-I, 9-I,II, MałG 4, 7, 15, 15-I, 22, 27, OstrM 1, 2, 14, 15, 17, 20, 25-II, 29, 30-I, 34, 39, 39-I, S/Lub 1, 11-I, 14, 16, Wąs 8, 8-I,II,III,IV,V, 8a, 9, 10, 12, 13, 15, 15a, 27, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 3, 3-I,II,III,IV, 14, 15, KrzymM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, 39, Som 4, 9, 19, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I, 21a)

<i>patelnio</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
rondelek	OSTRÓW/M (Wąs 26, 26-I); PRZASNYSZ (Przasn 24)
bd	MAKÓW/M (Szel 21)

Objaśnienia inf.: ‘*mały żelazny tygielek, a duża blaszana patelnia*’
(Som 4)

**44. Naczynie mniejsze i wyższe od patelni do
smażenia słoniny (*rondelek, rynka*)**
(PAN-XVII-44), (KSŁ-VI-37), (AGM-II-II-19)

rynka	PRZASNYSZ (Chorz 4)
rondelek	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, 20, Syp 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Lel 21, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, S/Lub 11-I, 16, Wąs 27); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14, 15, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 30, 31, 32, Som 36, 37, 42)
rondel	MAKÓW/M (Róż 25)
rundelek	PRZASNYSZ (KrzymM 30)
tygielek	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 2, Syp 18, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 26, Czar 3, Lel 1, 4, 9, 15, 19, Łyse 6, OlszB 21); OSTRÓW/M (Brok 6-I, OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, Przasn 1, 4, 28, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 2, 14, 24, Som 4, 9, 17, 23, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
tygelek	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, KrzymM 30); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, Rząś 5)
tygiel	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
<i>kopracek</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
patelka	MAKÓW/M (Róż 25)
garnek	MAKÓW/M (Karn 1)
n???lek	PRZASNYSZ (KrzymM 8)
bd	PRZASNYSZ (Przasn 22)

45. To, na czym się piecze mięso (*blacha, brytfana*)
(PAN-XVII-45), (KSI-VI-38), (AGM-II-II-20)

blacha	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 8, PłońB 16, 20, Syp 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, 26, Czar 3, Lel 5, 9, 19, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M OstrM 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rzaś 5, 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 6, 6-I, 21a)
blachy	WYSZKÓW (Som 17)
<i>blachi</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
blach !	OSTROŁĘKA (Lel 4)
brytfana	MAKÓW/M (PłońB 2); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 1, 19, 21 - w-, Łyse 1, 6); OSTRÓW/M (MalG 7); PRZASNYSZ (KrzynM 26, Przasn 13); WYSZKÓW (Wysz 2)
brytfanna	MAKÓW/M (PłońB 20); PRZASNYSZ (Przasn 29-I)
brytwanna	MAKÓW/M (Czer 18)
brytfanka	MAKÓW/M (Róż 25); OSTROŁĘKA (Lel 15); PRZASNYSZ (Przasn 22, 28); WYSZKÓW (Som 42)
brytfamna?	PUŁTUSK (Obr 16)
brytfalka	MAKÓW/M (Syp 18)
trzon	OSTRÓW/M (OstrM 2)
bd	PUŁTUSK (Obr 4-I)

Objaśnienia inf.: 'brytfana była wykowana' (**Łyse 6**); 'nie ma różnic' (**PłońB 2**); 'brytwana - głęboka, blacha - długa i płytka' (**Przasn 13**); 'blacha jest z cienkiej blachy, brytfana z grubej' (**Przasn 24**); 'różnice są' (**S/Lub 11-I**); 'są różnice' (**Szel 21**)

45a. Blacha (KSI-VI-38a)

blacha	MAKÓW/M (Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1); WYSZKÓW (Dług 2)
blach !	OSTROŁĘKA (Lel 4)

Objaśnienia inf.: 'takie same' (**Czar 3**); 'blacha bez, a brytfanna z przykryciem' (**Dług 2**); 'są różnice (brytfana jest) z nakryciem' (**Szel 8**)

46. Duży czarny garnek do gotowania kartofli dla świń (*sagan*) (PAN-XVII-46)

sagan	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2)
sagany	OSTRÓW/M (Wąs 27);
garnek	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 20); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kocioł	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTRÓW/M (OstrM 2)

Objaśnienia inf.: ‘*sagan to wielki, a mniejszy to garnek*’ (**Chorz 4**)

47. Duży, umieszczony nad specjalnym paleniskiem kocioł, w którym paruje się kartofle dla świń (*parnik*) (PAN-XVII-47)

kocioł	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2)
kocioł duży	MAKÓW/M (PłońB 20)
parnik	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
sagun	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kiesel	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

48. Jakie są znane jeszcze garnki do gotowania?
(podać nazwę i opis) (PAN-XVII-48)

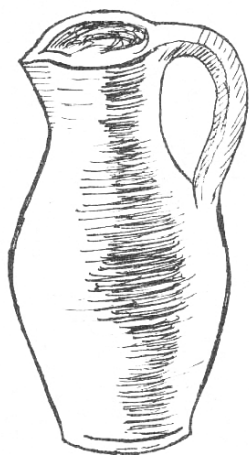
<i>garnki</i>	MAKÓW/M (PłońB 20)
garnuszki	MAKÓW/M (Róż 25)
<i>rozmaite garnki</i>	MAKÓW/M (Karn 1)
<i>kocioł</i>	MAKÓW/M (Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 2)
kotły	MAKÓW/M (Czer 18)
<i>aluminowe garnki</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
grupowe garnki	OSTROŁĘKA (Lel 5)
glane garnki	OSTROŁĘKA (Lel 5)
żelaźniaki	MAKÓW/M (PłońB 16)
dzbanuszek	MAKÓW/M (PłońB 20)
bd	OSTRÓW/M (S/Lub 1);

Objaśnienia inf.: ‘*tylo pel, tygielek i sagun*’ (**Chorz 4**); ‘*garnki, w których gotowano zupy*’ (**PłońB 16**)

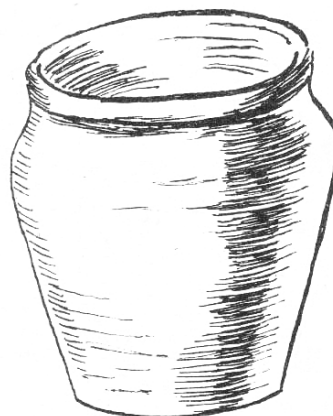
49. Gliniane naczynie do mleka z uchem i dziobkiem

(*dzbanek*) (PAN-XVII-49), (AGM-IV-XI-6)

dzbanki	
dzbanek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Rzew 10, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1, 11); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 17)
<i>dzbonek</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
zbanek	
dzbanuszek	MAKÓW/M (Syp 18)

49

50

50. Duży, gliniany garnek do mleka bez ucha

(*dziezka*)

(PAN-XVII-50), (AGM-IV-XI-7)

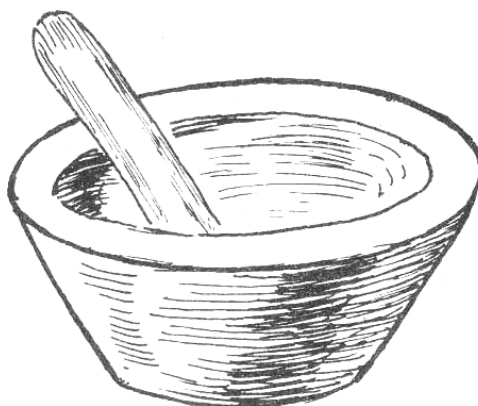
dziezka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 15); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 17)
dziezka	OSTRÓW/M (S/Lub 11)
<i>dzizka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 12)
dziżka	PUŁTUSK (Obr 4-I)
gliniak	OSTROŁĘKA (Lel 5)
garnek	MAKÓW/M (Syp 20)

51. Szerokie, niskie naczynie gliniane (*miska*)
(PAN-XVII-51), (AGM-IV-XI-8)

misa	PRZASNYSZ (Chorz 15)
miska	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Rzew 10); OSTRÓW/M (Brok-I , OstrM 2); PUŁTUSK (Obr 4-I)
micha	WYSZKÓW (Wysz 17)
niska	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 12); WYSZKÓW (Som 23)
miska gliniana	MAKÓW/M (PłońB 20, Syp 18); OSTROŁĘKA (Lel 5)
miseczka	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
niseczka	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
mniska	PUŁTUSK (Obr 12); WYSZKÓW (Brań 21)
donica	MAKÓW/M (Czer 18, Róż 25, Syp 20); OSTRÓW/M (S/Lub 11)
salaterka	MAKÓW/M (PłońB 20)

51

52

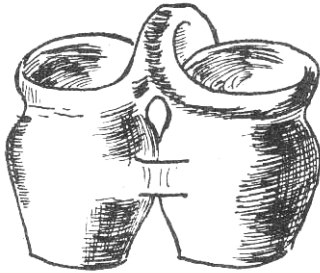
52. Naczynie, w którym się uciera mak
(*makotra, donica*)

(PAN-XVII-52), (KSI-VI-43), (KK-I-2-20), (AGM-IV-XI-9)

makotra	PUŁTUSK (Zat 5)
makutra	MAKÓW/M (PłońB 16); OSTROŁĘKA (Lel 15, 19); OSTRÓW/M (Brok 6,9-II, MałG 15, 15-I, 27, OstrM 2, 15, 14, 25-II, 34, 39, S/Lub 14, Wąs 8, 8-V, 8a, 9, 10, 15a, 26-I, 27, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 14**); WYSZKÓW (Rzaś 39, Wysz 21a)

makuter	OSTRÓW/M (OstrM 20)
makownica	MAKÓW/M (Kras 18); OstrówM (Wąs 8-V);
donica	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 5, 9 ‘-do maku’, 19a, 21, PłońB 2, 20, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 2, Czar 3, Lel 1, 4, 9, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 9-I, MaIG 7, OstrM 1, 30-I, S/Lub 11, 11-I, 16, Wąs 8-I,II,III,IV); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-IV, Przasn 1, 13, 24); PUŁTUSK (Obr 16, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Dług 2, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
dunica	MAKÓW/M (Szel 8-I)
<i>dunicka</i>	MAKÓW/M (Kras 15a)
donicka	WYSZKÓW (Wysz 2)
garnek kamienny	OSTROŁĘKA (Bar 2)
kamieniak	MAKÓW/M (MakM 1); OSTRÓW/M (Wąs 26)
misa	MAKÓW/M (MakM 1)
miska	MAKÓW/M (Karn 1, MakM 1, Szel 8-I); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6-I,)
miska gliniana	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
dziezka	OSTROŁĘKA (Łyse 6); WYSZKÓW (Wysz 13-I)
dzieżki	WYSZKÓW (Wysz 13)
<i>dzizka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); WYSZKÓW (Som 19)
korbiec	OSTRÓW/M (OstrM 29);
makownica	MAKÓW/M (Kras 9, 18); WYSZKÓW (Som 23)
tluczka	OSTROŁĘKA (Bar 2)
tlucek	PUŁTUSK (Obr 12)
gliniak	OstrówM (Wąs 13);
waza	OstrówM (Wąs 15);
inf. nie pamięta	OSTRÓW/M (MaIG 22, OstrM 17, 39-I, Wąs 12)
bd	PRZASNYSZ (Jedn 3-III); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 21, Wysz 17)

Objaśnienia inf.: ‘*W dzizce sie ucira, ale teraz już toto zagubzili, bo najlepi sie niele w masince*’ (**Chorz** 4-I);

53

55

53. Dwa gliniane garnki złączone razem, z uchem do trzymania (dwojaki)

(PAN-XVII-53), (KK-I-2-21), (AGM-IV-XI-10)

dwojaki	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 5, 9, 15a, 19a, MakM 1, PłońB 16, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 1, 5-I, 6, 6-I, MałG 4, 15, 15-I, OstrM 2, 14, 17, 29, 34, 39, S/Lub 11, Wąs 8, 8-I,II,III,IV,V, 8a, 9, 10, 13, 15, 15a, 26, 26-I, 27); PRZASNYSZ (Chorz 15, Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-IV); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12, 14**, 16-I, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 21, Rząs 39, Som 19, 23, Wysz 13, 13-I, 17)
dwojaky	MAKÓW/M (Kras 18)
dwojak	PRZASNYSZ (Jedn 3-III)
dwajak	OSTRÓW/M (OstrM 15)
dwojaczki	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 21, PłońB 20, Syp 18); OSTRÓW/M (Brok 3**, 9-I, MałG 22, OstrM 39-I, S/Lub 1); PUŁTUSK (Zat 5)
dwojaczki	OSTRÓW/M (Ostr/M 20, ZarK 19)
dwojacki	OSTRÓW/M (S/Lub 14)
dwojocki	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
trojaki	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
dzieżki	OSTRÓW/M (MałG 27)
bd	OSTRÓW/M (Wąs 12)

53a. Gliniany

gliniane mniski	MAKÓW/M (Symp 20);
-----------------	--------------------

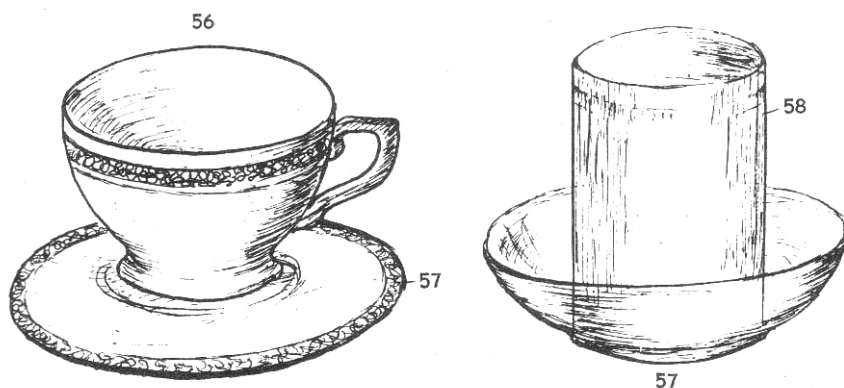
54. Duże blaszane naczynie do przenoszenia lub przewożenia mleka (*kana, bańka*) (PAN-XVII-54), (KSI-VI-39), (AGM-II-II-21)

bańka	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, 20, Symp 18, 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 9, 21, OlszB 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14, 15, KrzynM 30, Przasn 4, 13, 22, 24, 28, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
bańki	OSTROŁĘKA (Lel 5); PUŁTUSK (Obr 17)
kana	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, PłońB 2, Róż 25, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 1, 15, 19, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 15, 29-I); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Dług 14, Wysz 21a)
<i>kania</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
kanka	PRZASNYSZ (KrzymM 30); PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Wysz 6)
konwa	OSTROŁĘKA (Lel 9)
konew	MAKÓW/M (Symp 20 'dawniej');
konwie	OSTROŁĘKA (Lel 4)

55. Małe naczynie o grubych ściankach, z uszkami, służące do picia (*kubek, garnuszek*) (PAN- XVII-55), (KSI-VI-40), (AGM-II-II-22)

garnuszek	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 2, 16, Róż 25, Symp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 4, 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
-----------	--

<i>garnusek</i>	OSTROŁĘKA (Lel 1, 5, Łyse 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 8, 30, Przasn 22); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Som 17)
garnuszek blaszany	MAKÓW/M (Syp 18)
<i>kruzyk</i>	OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 1, 15, 19, Łyse 6, Trosz 6); PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
kruży	OSTROŁĘKA (Lel 9); PRZASNYSZ (Chorz 6)
kubek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 20) OSTRÓW/M (MałG 7, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 45, Jedn 14, 15, Przasn 4, 29); WYSZKÓW (Dług 2-I, 30, Rzaś 31, Wysz 2)
stągiew	OSTROŁĘKA (Lel 19)
kwarta	MAKÓW/M (Kras 8); PUŁTUSK (Obr 16-I)

56. Małe naczynie, często porcelanowe, z którego się pije herbatę albo kawę (*filizanka, taska*) (PAN-XVII-56)

<i>filizanka</i>	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1)
<i>filizanka</i>	MAKÓW/M (Róż 25)
<i>filizanka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
kubek	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18)
garnuszek.	MAKÓW/M (Syp 20);
<i>garnusek</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)

Objaśnienia inf.: 11-I, n = tylnojęzykowe (**Chorz 4-I**);

57. To, co się podstawi pod filiżankę

(spodek) (PAN-XVII-57)

spodek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2)
spodeczek	MAKÓW/M (Róż 25)
podstawek	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
podstawka	MAKÓW/M (Róż 25); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1)
podstaweczka	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
talerzyk	MAKÓW/M (Karn 1)

58. Szklane naczynie do picia herbaty (szklanka,

szkło) (PAN-XVII-58)

śklanka	OSTROŁĘKA (Lel 5)
szklanka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Róż 25, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
ćklanka	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);

59. To, z czego się je zupę (talerz głęboki) (PAN-

XVII-59), (AGM-II-II-23)

talerz głęboki	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16); OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 15, KrzynM 26?, Przasn 4, 28, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 6, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9 ‘-głęboki’, 23, 36, 37, 42)
talirz głęboki	PRZASNYSZ (KrzymM 8, 30)
talyrz głęboki	PRZASNYSZ (Przasn 22)
talerz	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 20, Róż 25, Syp 18, 20 'dla gości'); OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 45, Jedn 14, Przasn 15, 29-I); WYSZKÓW (Som 9)
talirz	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4);
misa	WYSZKÓW (Som 17)
miska	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, Syp 18); OSTROŁĘKA (Bar 3); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 14); PUŁTUSK (Obr 4, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, Som 42)

niska	WYSZKÓW (Brań 13, Dług 14)
nisa	WYSZKÓW (Dług 24)
mniska gliniana	MAKÓW/M (Syp 20);

Objaśnienia inf.: ‘miska - wypalona z czerwonej gliny’ (**Brań 29-I**);
‘miska, dwojaki na polu’ (**Obr 16-I**)

60. To, z czego się je potrawy gęste (*talerz płaski, miałki*)
(PAN-XVII-60), (KSI-VI-41), (AGM-II-II-24)

niałki	OSTROŁĘKA (Lel 1)
miałki	OSTROŁĘKA (Lel 4, 15, 19); PRZASNYSZ (Przasn 24)
plytki	OSTRÓW/M (OstrM 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 24)
talirze	OSTROŁĘKA (Lel 5)
płaski	WYSZKÓW (Som 4)
talerz	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 20, Syp 18), OSTROŁĘKA (Bar 26, Czar 3, Łyse 1); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, Jedn 14); PUŁTUSK (Obr 4, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Wysz 21a)
miska	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Łyse 6, Trosz 6); WYSZKÓW (Brań 13, Wysz 2)
półmiski	MAKÓW/M (Róż 25)
talerz plytki	OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 9, OlszB 21); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Przasn 4, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 2-I, 30, Rząś 31, Som 17, 23, 42)
talerz płaski	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2, 16, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Lel 21, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 2. SŁub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 15, Przasn 1, 4, 15, 29); PUŁTUSK (Obr 1, 16); WYSZKÓW (Dług 6, Rząś 5, 32, Som 9, 36, 37, Wysz 6, 6-I)
talerz miałki	OSTROŁĘKA (Bar 3); PRZASNYSZ (Chorz 4, KrzynM 26, Przasn 13, 28); WYSZKÓW (Dług 14)
talirz miałki	PRZASNYSZ (KrzynM 8, 30)
talyrz miałki	PRZASNYSZ (Przasn 22)
talerz głęboki	PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Wysz 2)
talyrz głęboki	WYSZKÓW (Wysz 2)
<i>talyrzyk mniejszy</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
mniska	MAKÓW/M (Syp 20);
bd	WYSZKÓW (Dług 24)

61. Duża łyżka, którą się rozlewa zupę na talerz (*wazówka, czerpak, szepla*) (PAN-XVII-61), (KSi-VI-42), (AGM-II-II-25)

wazówka	MAKÓW/M (PłońB 2, 16, Szel 8); OSTROŁĘKA (Lel 1, OlszB 19); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Jedn 15, Przasn 13, 29); WYSZKÓW (Dług 2-I, Wysz 2)
wazowa	MAKÓW/M (PłońB 20, OSTROŁĘKA (Lel 9, 15); PRZASNYSZ (Przasn 24, 29-I); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 39, Som 36)
łyżka wazowa	MAKÓW/M (Róż 25, Syp 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 4, OlszB 21); PRZASNYSZ (Jedn 14, KrzymM 26, Przasn 1, 4, 15, 28); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1); PUŁTUSK (Obr 1, 17); WYSZKÓW (Som 23)
wazowa łyżka	PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Wysz 6)
wazowa łyżka	OSTROŁĘKA (Łyse 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzymM 30 ‘łyżka wazowa’)
łyżka wazowa	OSTROŁĘKA (Lel 5)
czerpak	MAKÓW/M (Czer 18, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 1, 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Przasn 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 16); WYSZKÓW (Dług 6, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 37, 42, Wysz 6-I, 21a)
czerpak	PRZASNYSZ (Przasn 22)
cierzapak	OSTRÓW/M (S/Lub 11-I)
cirzapak	PRZASNYSZ (KrzymM 8)
ciszpak	WYSZKÓW (Rząś 5)
cierpak	MAKÓW/M (Syp 18); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 45); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 2, 24)
czyszpok	WYSZKÓW (Som 17)
warząchew	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 26, Czar 3); OSTRÓW/M (Brok 6, S/Lub 1); WYSZKÓW (Dług 14, Som 9)
chochla	OSTRÓW/M (Brok 9-II, MałG 4, 15, OstrM 25-II, Wąs 27);
drewnianka	OSTROŁĘKA (Łyse 6)
łyżka	PRZASNYSZ (Chorz 6)
duża łyśka	WYSZKÓW (Brań 29-I)

dorszlak	PRZASNYSZ (Przasn 28)
<i>durślak</i>	MAKÓW/M (Róż 25)
durślak bez dziurek	PUŁTUSK (Obr 16-I)
kipinek	MAKÓW/M (Karn 1)

Objaśnienia inf.: ‘*drewnianka była wydłubana z drewna*’ (Łyse 6)

62. To, czym się je zupę (*łyżka*) (PAN-XVII-62)

łyżka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Róż 25, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
łyżka	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
łyżka do jeścia	OSTROŁĘKA (Lel 5)

63. To, czym się je mięso (*widelec, gafla*) (PAN-XVII-63)

widelec	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>wzidelec</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
<i>zidelec</i>	MAKÓW/M (Czer 18); OSTROŁĘKA (Lel 5)

64. To, czym się kraje mięso (*nóż*) (PAN-XVII-64)

nóż	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>nóż</i>	OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 11);; PRZASNYSZ (Chorz 4-I);

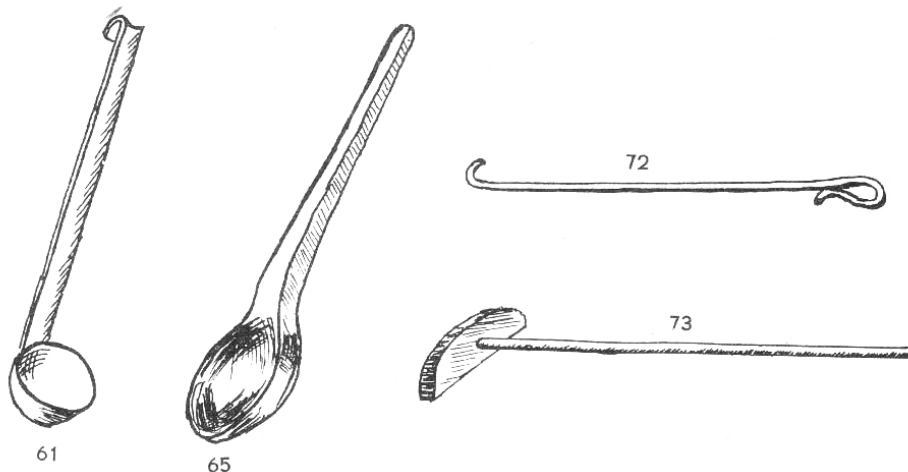
65. Duża drewniana łyżka do mieszania w garnku

(*warzuchew, warzecha*)

(PAN-XVII-65), (KK-I-2-22), (AGM-IV-XI-11)

<i>drewniunka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
wielka łyżka	
chochla	OSTRÓW/M (MałG 4, OstrM 15, 34, 39, S/Lub 14, Wąs 8-III, IV, V, 9, 15a, 26-I); PRZASNYSZ (Jedn 3-II)
warzunchew	MAKÓW/M (Kras 15a)

warząchiew	MAKÓW/M (Karn 1, Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 2, 29, Wąs 26, Zark 19);
warzuchew	OSTROŁĘKA (Bar 2); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12)
warząchew	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 5, 9 f, 18, 19a, MakM 1, PłońB 16, Rzew 10, Syp 18, 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, 6, 6-I, 9-I, MałG 15, 15-I, 27, OstrM 17, 20, 34, 39-I, S/Lub 1, 11, Wąs 8, 8-I,II,V, 8a, 9,10, 12, 13, 15); PRZASNYSZ (Chorz 15, Jedn 3, 3-I, 3-IV); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5, 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 21, Rząs 39, Som 19, 23, Wysz 13, 13-I, 17)
warząchewka	MAKÓW/M (Kras 21)
szufelka	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
durszlak	OSTRÓW/M (MałG 22)
bd	PRZASNYSZ (Jedn 3-III)

66. Rosochate drewnienko używane do rozmieszania mąki w mleku (mątew) (PAN-XVII-66), (AGM-IV-XI-12)

łyżka	MAKÓW/M (Syp 18); WYSZKÓW (Wysz 17)
trzepaczka	MAKÓW/M (Czer 18)
warząchiew	MAKÓW/M (Róż 25)
dziobak	MAKÓW/M (Syp 20)
mątew	MAKÓW/M (PłońB 16, Rzew 10); PRZASNYSZ (Chorz 15); WYSZKÓW (Brań 21)

koziółek	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
szufelka	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
tłuczek	MAKÓW/M (Karn 1)
bd	OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 11); PUŁTUSK (Obr 4-I,12); WYSZKÓW (Som 23)

67. To, w czym się przechowuje sól kuchni (*solnica*)
(PAN-XVII-67), (AGM-II-II-26)

solnica	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8. Róż 25, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2-I, 6, 14, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 17, 23, 36, 37)
sólnica	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
solniczka	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16); WYSZKÓW (Som 42)
solnicka	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1); WYSZKÓW (Brań 29-I, Som 9)
stopka	WYSZKÓW (Dług 24 rysunek)

Objaśnienia inf.: ‘*stopka - wycięte z drzewa brzoźowego raczej wycdlubane*’ (**Dług 24**)

D. Pieczenie chleba

68. Piec chlebowy (*piec, piekarnik*)
(PAN-XVII-68), (KK-I-2-23), (AGM-II-II-27)

piekarnik	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 9, 15a, 18, 21, MakM 1, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6-I, MałG 15-I, OstrM 20, 34, (S/Lub 1, Wąs 8, 8-I,II,III,IV,V, 13)); PRZASNYSZ (Bar 2, 3, Chorz 6, 36, Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, 3-IV, 14, 15, KrzynM 26, Przasn 15, 22, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 17, Zat 5); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 2-I, 14, 30, Rząś 39)
-----------	--

psiekarnik	MAKÓW/M (Kras 19a); OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
duchówka	OSTRÓW/M (Brok 9-II, OstrM 29);
<i>duchowka</i>	OSTRÓW/M (OstrM 14);
sabaśnik	OSTRÓW/M (OstrM 20); PUŁTUSK (Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Som 9)
piec	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 16, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (Brok 5-I, MałG 4, 15, OstrM 2, 14, 39-I, S/Lub 14, Wąs 9, 10, 15a, 26, 26-I, 27); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzymM 8, 30, Przasn 28, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 6, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 23, 36, 37, 42)
piec chlebowy	OSTRÓW/M (Brok 9-I, Wąs 12)
piec do chleba	MAKÓW/M (Szel 8-I)
psiec	MAKÓW/M (Kras 19a); PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
chlebak	WYSZKÓW (Som 19, Wysz 13, 13-I)
pieczara	OSTRÓW/M (MałG 22)
pic?	PRZASNYSZ (Przasn 4)
chlebiek	WYSZKÓW (Som 17)
bd	OSTRÓW/M (OstrM 17, 34, 39, Wąs 8a, 15); PUŁTUSK (Obr 14**); WYSZKÓW (Dług 24)

Objaśnienia inf.: *'piekarnik, sabaśnik* (osoby starsze)' (**OstrM** 20)

69. Sklepienie w piecu chlebowym

(*podniebienie, podniebie, welbunek*)

(PAN-XVII-69), (KK-I-2-24), (AGM-II-II-28)

podniebienie	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 18, 21, MakM 1, PłońB 16, Róż 25, Syp 18, 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23); OSTRÓW/M (OstrM 2, 20, Wąs 8); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, 14, KrzymM 30, Przasn 22, 29); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 6, 14, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 17, 36, 37, 42)
podniebie	MAKÓW/M (Kras 5, 8, 9, 15a); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 3**, 9-I, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 45, Jedn 15, KrzymM 26, Przasn 4, 15, 28); WYSZKÓW (Dług 24)
<i>podniebzie</i>	MAKÓW/M (Kras 19a); PRZASNYSZ (Chorz 4-I);

sklepienie	MAKÓW/M (MakM 1); PRZASNYSZ (Przasn 29-I); PUŁTUSK (Obr 17, Zat 5-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I, Rząś 39, Som 19, 23)
sklepienie chlebowe	MAKÓW/M (PłońB 20)
zasklepienie	WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Rząś 39, Som 9)
trzon	MAKÓW/M (Róż 25); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
welbunek	OSTROŁĘKA (Bar 2); PRZASNYSZ (Chorz 36, KrzynM 8, Przasn 30)
nn	OSTRÓW/M (MałG 22)
bd	OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (Jedn 3-IV); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5, 28)

70. Dno w piecu chlebowym (*trzon, tło, hart*)
(PAN-XVII-70), (KSI-VI-22), (KK-I-2-25), (AGM-II-II-29)

art	OSTROŁĘKA (Lel 1, 4, 5, 19); OSTRÓW/M (OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Chorz 6); WYSZKÓW (Brań 13, Som 17)
łart	OSTRÓW/M (Brok 3**)
artcyk	OSTROŁĘKA (Lel 5)
ort	OSTROŁĘKA (Łyse 6)
łort	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
hart	OSTROŁĘKA (Bar 2, 26, Czar 3, Lel 9, 15); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 16); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Wysz 21a)
palenisko	OSTRÓW/M (OstrM 14, Wąs 10, 13, 15); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
klepisko	OSTRÓW/M (MałG 15, Wąs 9);
trzon	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 9, 18, 19a, 21, MakM 1, PłońB 2, 16, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 21, Łyse 1, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6, 6-I, MałG 4, OstrM 1, 2, S/Lub 11-I, Wąs 8, 8-I,II,V, 12, 15a, 26-I); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16, 16-I, 17, Zat 5, 5-I, 28); WYSZKÓW (Dług 2, 2-I, 6, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, 39, Som 4, 9, 17, 19, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 5-I)
trzem	OSTRÓW/M (Wąs 26)
trzan	OSTROŁĘKA (Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 9-I, MałG 7, 22, OstrM 20, 34, S/Lub 1)

trzun	MAKÓW/M (Kras 8, Szel 8-I); PRZASNYSZ (KrzymM 8, 30, Przasn 22, 34)
dno	MAKÓW/M (PłońB 20); PRZASNYSZ (Jedn 15)
polep	OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (OstrM 39)
tło	PRZASNYSZ (Jedn 14)
ognisko	WYSZKÓW (Brań 13)
nn	MAKÓW/M (Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 17, 39-I, S/Lub 14, Wąs 8-III,IV, 8a); PRZASNYSZ (Jedn 3-IV); WYSZKÓW (Dług 14)

Objaśnienia inf.: ‘*różnie nazywają, ognisko, art*’ (**Brań 13**); ‘*hart (mówi się też art)*’ (**OstrM 30-I**)

71. Otwór w piecu chlebowym (*czeluście*; rodz. gram., mian. l. mn.) (PAN-XVII-71), (AGM-II-II-30)

to czeluście	PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 30)
te czeluście	OSTROŁĘKA (Bar 3); PRZASNYSZ (Jedn 14, KrzymM 26, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Dług 14)
te czeluści	PRZASNYSZ (Chorz 4)
czeluści	PUŁTUSK (Obr 4)
czeluście	OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (Chorz 36); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Dług 2-I, 30, Rząś 31, Som 36, 42)
czeluścia	PRZASNYSZ (KrzymM 8); WYSZKÓW (Som 23)
czeluść	PRZASNYSZ (Jedn 14)
czeluście l.mn.	PRZASNYSZ (Jedn 14); WYSZKÓW (Dług 30)
te czeluście M. l.mn	PRZASNYSZ (Przasn 4)
celuście	MAKÓW/M (Syp 18)
celuście l.mn.	PRZASNYSZ (KrzymM 8); PUŁTUSK (Obr 17)
czelść	OSTROŁĘKA (Bar 23)
duchownica	WYSZKÓW (Som 9)
szyberek	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
drzwiczki	MAKÓW/M (PłońB 16, 20); PRZASNYSZ (Przasn 28, 29-I); WYSZKÓW (Brań 39, Rząś 5, 32, Som 4 ‘-do pieca’, 37)
drzwicki	MAKÓW/M (Kras 8); PRZASNYSZ (KrzymM 30); PUŁTUSK (Obr 16-I)
drwicki	WYSZKÓW (Dług 24)
sopuch	MAKÓW/M (Syp 20)

sopucha?	PRZASNYSZ (Chorz 6)
luft	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1); PRZASNYSZ (Chorz 45); PUŁTUSK (Obr 4-I)
lufty l.mn.	PRZASNYSZ (Chorz 45)
sabaśnik	WYSZKÓW (Brań 29-I)
sabaśnik l.mn.	WYSZKÓW (Brań 29-I)
otwór do sadzania chleba	WYSZKÓW (Dług 6)
nn	MAKÓW/M (Róż 25); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Jedn 15, Przasn 15, 29); WYSZKÓW (Brań 13, Som 17)

71a. Drzwiczki w piecu chlebowym

drzwiczki	MAKÓW/M (PłońB 16);
dźwiczki	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);

72. Narzędzie do poprawiania ognia w piecu

(*pogrzebacz, hak, ożóg, kosior*)

(PAN-XVII-72), (KSI-VI-23), (KK-I-2-26), (AGM-II-II-31)

kruk	OSTRÓW/M (ZarK 19)
pogrzebacz	MAKÓW/M (Kras 5, 21, MakM 1, PłońB 2, Szel 8-I, 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 15, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 6, 9-I,II, MałG 4, 7, 15, 15-I, 22, 27, OstrM 15, 20, Wąs 8, 8-II,IV, 10, 12, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 45, Jedn 3, 3-II, 3-IV, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 29-I); PUŁTUSK (Obr 4, 14**, Zat 5); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 30, Rząś 31, 32, Wysz 6-I, 13, 13-I)
pogrzebac	WYSZKÓW (Brań 29-I, Rząś 39, Wysz 6)
podgrzewacz	OSTRÓW/M (OstrM 2)
kosior	MAKÓW/M (Kras 8, 15a, PłońB 2, 20, Róż 25, Syp 18, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Czar 3, Lel 4, 9, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (Brok 5-I, OstrM 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16, Wąs 15a, 26); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 15, KrzynM 8, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 29); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 16-I, Zat 5-I); WYSZKÓW (Dług 2-I, 24, 30, Rząś 32, Som 9, 23, 37, 42, Wysz 21a)
kosiołek	OSTRÓW/M (MałG 15)

kosiu(ó)r	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 19a, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 2, Łyse 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 17, Zat 28); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 6, 14, Rząś 5, Som 4, 17, 36, Wysz 2)
koszur?	PRZASNYSZ (KrzymM 30)
haczyk	OSTRÓW/M (MałG 22, Wąs 9); PUŁTUSK (Obr 4)
kulas	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 9, 18, MakM 1, Szel 8-I, 21); OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 1, 5, 19); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6-I, 9-I, MałG 4, OstrM 1, 17, 29, 39, Wąs 8-I,III,V, 8a, 12, 13, 15, 26-I, 27); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,III,IV, 14, Przasn 15, 28, 30); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Dług 2, 30, Som 19)
kulos	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
kulbas	OSTRÓW/M (MałG 15, OstrM 20, 34)
kulac	MAKÓW/M (Kras 18)
miechy	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
kij	MAKÓW/M (PłońB 16);
kopac	OSTRÓW/M (S/Lub 14)
kopacz	OSTRÓW/M (OstrM 34)

73. Narzędzie do wygarniania węgla z piekarnika

(z pieca chlebowego) (*kosior, kociuba, pocioszek*)
(PAN-XVII-73), (KSI-VI-24), (KK-I-2-27), (AGM-II-II-32)

kosior	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 8, 18, MakM 1, PłońB 2, 16, 20, Syp 18, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 4, 5, 9, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6, 6-I, 9-I, MałG 4, 7, 15, 15-I, 27, OstrM 1, 2, 17, 20, 30-I, 34, S/Lub 1, 11-I, 14, 16, Wąs 8-I,II,III,IV, 9, 13, 24, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 3, 3-I,II, III,IV, 14, 15, KrzymM 8, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2, 2-I, 24, 30, Rząś 32, Som 4, 9, 19, 23, 37, 42, Wysz 6-I, 21a)
kosiu(ó)r	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 5, 9, 19a, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 1, Łyse 1); OSTRÓW/M (OstrM 39-I, Wąs 8); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, 45, KrzymM 26, 30?, Przasn 22, 29-I); PUŁTUSK (Obr 14**); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 14, Rząś 5, 31, 39, Som 17, 36, Wysz 6)

pogrzebacz	OSTRÓW/M (OstrM 14);
kulas	MAKÓW/M (Kras 15a, 21); OSTRÓW/M (OstrM 14);
motyka	MAKÓW/M (Kras 15a)
graca	OSTRÓW/M (OstrM 39); PUŁTUSK (Zat 28); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
łopata	OSTRÓW/M (Wąs 15a);
szufelka	OSTRÓW/M (Brok 9-II)
szufel	WYSZKÓW (Wysz 2)
pomiotło	MAKÓW/M (Róż 25); OSTRÓW/M (Brok 5-I, Wąs 8-V, 8a, 10); PUŁTUSK (Obr 17, Zat 5-I); WYSZKÓW (Dług 6, Wysz 13-I)
poniotło	WYSZKÓW (Dług 14, Rząś 5)
inf. nie pamięta	MAKÓW/M (Szel 8-I)
nn	OSTRÓW/M (MałG 22)
bd	PUŁTUSK (Zat 5)

74. Narzędzie do wymiatania popiołu z pieca chlebowego (*pomiotło*)
(PAN-XVII-74), (KŚI-VI-25), (KK-I-2-28), (AGM-II-II-33)

pomiotło	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 5, 8, 9, 18, PłońB 2, 16, 20, Róż 25, Syp 18, 20, Szel 8, 8-I, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 4, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 6-I, 9-I, MałG 7, 22, OstrM 1, 2, 20, 30-I, 34, S/Lub 11-I, 16, Wąs 8, 8-V, 8a, 10, 27); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16, 16-I, 17, Zat 5, 28); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 6, 14, 30, Rząś 31, 32, 39, Som 4, 9, 19, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 13)
<i>pomietło</i>	MAKÓW/M (MakM 1); WYSZKÓW (Som 17)
<i>poniotło</i>	MAKÓW/M (Kras 19a, 21); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 1, 5, 9); OSTRÓW/M (Brok 3 OstrM 17, 39-I, Wąs 12, 26, 26-I); PRZASNYSZ (Chorz 4-I); WYSZKÓW (Dług 2, 2-I, 24, Rząś 5, Wysz 21a)
<i>pomniotło</i>	MAKÓW/M (Kras 15a)
sopuch	MAKÓW/M (Karn 1)
kosior	OSTROŁĘKA (Łyse 1);
<i>sufla</i>	OSTRÓW/M (OstrM 29);

trzonek	PUŁTUSK (Zat 5-I)
pomiatacz	WYSZKÓW (Wysz 13-I)
wymiatacz	WYSZKÓW (Wysz 13-I)
bd	PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, 3-IV)

75. Ciasto, którego się używa do zakwaszania

(*kwas, zakwasek, zakiska, kukielka*)

(PAN-XVII-75), (KSI-VI-27), (AGM-II-II-34)

zakwas	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 18, PłońB 2, Róż 25, Syp 18, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 26, Czar 3, Lel 1, 4, 9, 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 2, 30-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, Przasn 1, 13, 15, 24, 28, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 2, 2-I, 6, 30, Rząś 5, Som 9, 42, Wysz 6, 6-I, 21a)
zakwasek	MAKÓW/M (PłońB 16); OSTROŁĘKA (Bar 23, Łyse 1); OSTRÓW/M (MałG 7); PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 4, 30); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 14, Rząś 32, Som 4, 23, 36, 37, Wysz 2)
zakwaska	MAKÓW/M (Kras 8, Szel 21); OSTROŁĘKA (Łyse 6); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
kwas	OSTRÓW/M (S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 29); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Rząś 31)
zakiska	PRZASNYSZ (Przasn 22)
zaczyn	OSTROŁĘKA (Lel 15)
rozczyń	MAKÓW/M (Syp 20, Szel 8); PRZASNYSZ (Przasn 15); WYSZKÓW (Dług 24)
rozczynek	OSTROŁĘKA (Lel 19)
zurek	OSTROŁĘKA (Lel 5)
kukielka	OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 5); PRZASNYSZ (Jedn 15)
bułka kisiona	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
kwas chlebny	WYSZKÓW (Som 17)
nie używają	WYSZKÓW (Brań 29-I)

76. Co trzeba zrobić najpierw, żeby

przygotować ciasto na chleb? (*rozczynić, zarobić*)

(PAN-XVII-76), (KSI-VI-26), (AGM-II-II-35)

rozczyń	MAKÓW/M (Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2);
---------	---

rozczynić	OSTROŁĘKA (Lel 1)
rozczynić	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Łyse 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 45, KrzynM 8, 30, Przasn 1, 22); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 14, Rząś 5, Som 17)
rozczynić	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2, 16, 20, Róż 25, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 4, 9, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 6, 36, Jedn 14, 15, KrzynM 26, Przasn 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 2-I, 6, 24, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
rozczinić	PUŁTUSK (Obr 17)
zarobić	OSTRÓW/M (OstrM 1); PRZASNYSZ (Chorz 4)
rozrobić	MAKÓW/M (Róż 25)
wyrabia się	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
zakwas rozmoczyć	MAKÓW/M (Czer 18)

77. Co się dzieje z ciastem po rozczynieniu?

(*kisa, garuje, rośnie, rucha się*)

(PAN-XVII-77), (KSI-VI-28), (AGM-II-II-36)

kisa	OSTROŁĘKA (Bar 26, Czar 3, Lel 1, 15, 19, Łyse 6); PRZASNYSZ (Chorz 6, Przasn 4, 28)
kiso	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
kisi się	WYSZKÓW (Som 4)
rośnie	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 2, 16, 20, Róż 25, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Lel 4, 5, 9, 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 9, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
rośnie się?	PUŁTUSK (Obr 17)

78. Co trzeba zrobić ciastem przed zrobieniem bochenków? (*przyczynić, wygnieść, wymiesić*)
(PAN-XVII-78), (KSŁ-VI-29), (AGM-II-II-37)

<i>przyczynić</i>	OSTROŁĘKA (Lel 1, 5, Łyse 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 8, 30); PUŁTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I, 14, 24, Rząś 5, Som 17)
<i>przyczynić</i>	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 2, Róż 25, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 4, 9, 15, 21, Łyse 6 'przyczynia się', OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 6, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
<i>przyczynić</i>	PRZASNYSZ (Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 17)
<i>przyczyniało się</i>	MAKÓW/M (Syp 18, 20)
<i>wymiesić</i>	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19); OSTRÓW/M (MałG 7, S/Lub 11-I, 16)
<i>miesić</i>	MAKÓW/M (Syp 18)
<i>wyrobić</i>	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Róż 25)
<i>wyrabia się</i>	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
<i>robić bochenek</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
<i>zagnieść</i>	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTRÓW/M (OstrM 2);
<i>wygnieść</i>	MAKÓW/M (Czer 18); PRZASNYSZ (Chorz 36); WYSZKÓW (Brań 13)

nie miesiło sie drugi raz' (Syp 18)

79. Ciasto, które się piecze na trzonie przed wsadzeniem chleba, kiedy jeszcze pali się w piecu (*podpłomyk, wychopień, podpalek, popłonik, kołacz*)
(PAN-XVII-79), (KSŁ-VI-31), (KK-I-2-29), (AGM-II-II-38)

<i>podpłomyk</i>	OSTRÓW/M (OstrM 20, S/Lub 16, Wąs 8-V); WYSZKÓW (Brań 39)
<i>podpłomnik</i>	WYSZKÓW (Som 19)
<i>podpłonek</i>	OSTRÓW/M (Wąs 8)
<i>podpłoniec</i>	WYSZKÓW (Rząś 39)

wykopianek	MAKÓW/M (Szel 21); PUŁTUSK (Obr 4, 4-I)
wykopianiek	WYSZKÓW (Brań 13, Som 9)
wykopionek	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18, 20); PUŁTUSK (Obr 1, 17, Zat 5-I); WYSZKÓW (Som 4, Wysz 6)
wykopiniek	
wykopień	WYSZKÓW (Rząś 5)
wykopieniek	MAKÓW/M (Kras 5, 9, PłońB 20, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 15, 19, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6-I, 9-I, MałG 4, 7, 15, OstrM 1, 14, 30-I, 34, 39-I, Wąs 8-I,II,III,IV, 8a, 10, 12, 13, 15, 15a, 26, 26-I, 27); PUŁTUSK (Obr 14**, 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 14, 24, Rząś 32, Som 19, 23, 36, 42, Wysz 6-I, 21a)
wykopsieniek	MAKÓW/M (Kras 19a)
wykopiejek	OSTRÓW/M (Brok 6)
wychopieniek	MAKÓW/M (Kras 8, 21, MakM 1); OSTROŁĘKA (Bar 2, 23, Lel 9, 21); OSTRÓW/M (S/Lub 1, Wąs 9); PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 28); PUŁTUSK (Zat 28); WYSZKÓW (Dług 6, 30, Som 37)
wychopionek	MAKÓW/M (Szel 8); WYSZKÓW (Som 17)
wychopień	MAKÓW/M (Kras 18, PłońB 2, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 15, KrzymM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 29, 29-I, 30); WYSZKÓW (Rząś 31)
<i>wychopsieniek</i>	OSTROŁĘKA (Lel 1)
kopieniek	OSTRÓW/M (Brok 3**)
wychopinie	MAKÓW/M (Kras 15a)
wychopek	MAKÓW/M (Karn 1)
placek chlebowy	OSTRÓW/M (MałG 15-I)
ciasto	WYSZKÓW (Wysz 2)
bułeczka	MAKÓW/M (PłońB 20)
kartoflak	OSTRÓW/M (MałG 22)
kołacz	MAKÓW/M (Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, Czar 3, Lel 4, Łyse 6); OSTRÓW/M (Brok 9-II, OstrM 2, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 14); PUŁTUSK (Obr 16)
<i>kołac</i>	OSTROŁĘKA (Lel 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kołacek	OSTROŁĘKA (Lel 5)
kołoc	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
kołak	WYSZKÓW (Wysz 13-I)
maca	OSTRÓW/M (MałG 15, OstrM 29)

nasadek	OSTRÓW/M (MałG 4);
wysadek	OSTRÓW/M (MałG 4);
codziaki	OSTRÓW/M (Brok 9-I)
rozczyn	WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
bd	MAKÓW/M (Szel 8-I); OSTROŁĘKA (OlszB 21); OSTRÓW/M (OstrM 34, 39, PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Zat 5)

**80. Mały chlebek zrobiony z resztek
wyskrobanego ciasta** (*kukielka, wyskrobek*)
(PAN-XVII-80), (KŚI-VI-32), (KK-I-2-30), (AGM-II-II-39)

kukielka	OSTROŁĘKA (Bar 23, Czar 3, Lel 1, 4, 9, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19); PRZASNYSZ (Przasn 28)
kukielka	OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5)
kukułka	OSTRÓW/M (Wąs 8-I,III);
poskropek	MAKÓW/M (Kras 21); OSTRÓW/M (Wąs 8); WYSZKÓW (Wysz 21a)
wyskropek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 15a, 19a, MakM 1, PłońB 2, 16, Róż 25, Syp 18, Szel 8, 8-I, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 26, Czar 3, Łyse 1, OlszB 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6-I, MałG 7, 15, OstrM 2, 30-I, S/Lub 11-I, 14, 16, Wąs 8a, 9, 10, 12, 26, 27); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, 36, 45, Jedn 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16-I, 17, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 19, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I)
chopień	PRZASNYSZ (Jedn 3)
wychopień	OSTRÓW/M (OstrM 34); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III)
wychopieniek	OSTRÓW/M (OstrM 34, S/Lub 1)
wykopieniek	OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6, 9-I)
zakwas	MAKÓW/M (Kras 9, 18); OSTRÓW/M (MałG 27)
zostawiali na zakwas	MAKÓW/M (Syp 20)
chlebuś	OSTRÓW/M (MałG 15-I)
bułka	MAKÓW/M (Kras 8, Szel 8-I); PRZASNYSZ (Jedn 14); PUŁTUSK (Obr 4, 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, Rząś 39)

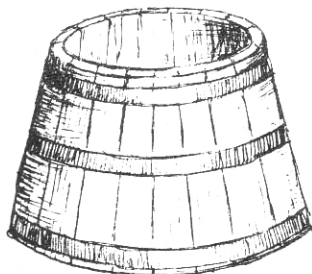
bułeczki/a	OSTRÓW/M (OstrM 20); WYSZKÓW (Rząś 39)
bułka chlebowa	OSTRÓW/M (OstrM 1)
bułka wyskrobana	MAKÓW/M (MakM 1)
bochenek	OSTRÓW/M (OstrM 25-II, Wąs 13);
placek	OSTRÓW/M (Wąs 8-V);
knyś	MAKÓW/M (Szel 8)
wykopiany	PUŁTUSK (Obr 16)
inf. nie pamięta	OSTRÓW/M (MałG 22, OstrM 14, 17, 39, 39-I, Wąs 8-II,IV, 15, 15a, 26-I)
bd	PRZASNYSZ (Jedn 3-IV); PUŁTUSK (Zat 5)

Objaśnienia inf.: ‘??stoje na 2-gi chleb’ (**Przasn** 15)

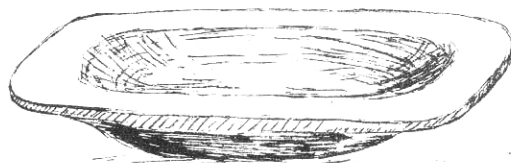
81. Wysokie drewniane naczynie do rozczyniania chleba (*dzieża*)

(PAN-XVII-81), (KSŁ-VI-30), (AGM-IV-XI-13)

dzieża	OSTROŁĘKA (Lel 1, 5, Łyse 1); OSTRÓW/M (SLub 11)
dzieża	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, MakM 1, PłońB 2, 16, Rzew 10, Róż 25, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 4, 9, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 6, 6-I, MałG 7, 15-I, OstrM 1, 2, 14, 30-I, 34, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 15, Przasn 1, 24); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Dług 2, Som 23, Wysz 2, 6, 6-I, 17, 21a)
dziża	PRZASNYSZ (Przasn 13); PUŁTUSK (Obr 4-I)
dziza	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 12)
dzieżka	WYSZKÓW (Brań 21)
dziyża	WYSZKÓW (Wysz 2)

81

82

**82. Naczynie do rozczywania chleba,
dłubane w drzewie (*niecka, kopańka*)**
(PAN-XVII-82), (KK-I-2-31), (AGM-II-II-40)

dzieza	MAKÓW/M (Kras 15a, 21); OSTROŁĘKA (Bar 2); OSTRÓW/M (Brok 3**, MałG 4, 15, 22, OstrM 20, 39, S/Lub 1, 14, Wąs 8, 9, 10, 12, 13, 15); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, Przasn 4); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 14**); WYSZKÓW (Dług 30, Som 9, 19, Wysz 13, 13-I)
dziza	MAKÓW/M (Kras 8, 19a); PRZASNYSZ (Jedn 15); PUŁTUSK (Zat 28); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 14)
dzieza	WYSZKÓW (Rząś 39, Som 42 rys.)
kopańka	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (ZarK 19)
kadłubek	MAKÓW/M (Syp 20)
necka	OSTRÓW/M (Wąs 26-I)
niecka	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 9, 21, Róż 25, Syp 18, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 9-I,II, MałG 15-I, 27, OstrM 2,14, 17, 29, 34, 39-I, Wąs 8a, 15a, 26, 26-I, 27); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 36, Jedn 15, Przasn 28, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2-I, 24, Rząś 31, 32, Som 17, 37, 42)
miecka	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 18, PłońB 16); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (MałG 4, 15, Wąs 8-III,IV,V, 26); PRZASNYSZ (Jedn 14, KrzymM 26, 30, Przasn 15, 22); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16-I, 17, Zat 5-I); WYSZKÓW (Rząś 5, Som 4, 36)
mieczka	PRZASNYSZ (Przasn 29-I)
mniecka	MAKÓW/M (Kras 5, Syp 20); PRZASNYSZ (Chorz 45, KrzymM 8); WYSZKÓW (Dług 6, Som 23)
<i>mnietka</i>	OSTRÓW/M (Wąs 8-I,II);
micha	WYSZKÓW (Dług 30)
koryto	PRZASNYSZ (KrzymM 30)
bd	PRZASNYSZ (Jedn 3-IV)

Objaśnienia inf.: ‘*niecka* - dzieza z okrągłych klepek’ (**Som** 42)

83. Jakie jeszcze naczynia do rozczywania chleba są znane? (podać nazwę i opis) (PAN-XVII-83)

miednica	MAKÓW/M (PłońB 16);
niecka	MAKÓW/M (Syp 18)
nisa	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
miska	MAKÓW/M (Karn 1)
duży garnek	MAKÓW/M (Karn 1)
inf. nie wie	OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);

‘Tera to nastaly nisy te duze, bo lod niej ciasto łodejdzie i łona najlepsa’
(**Chorz 4-I**).

84. To, na czym się wsadza chleb do pieca (*łopata*)
(PAN-XVII-84), (AGM-IV-XI-14)

łopata	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1, 11); PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Wysz 17)
opata	PRZASNYSZ (Chorz 15); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23)

85. Chleb z mąki żytniej (*żytni, rżany*)
(PAN-XVII-85), (AGM-IV-XI-15)

razowy	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1, 11); PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 12); WYSZKÓW (Wysz 17)
półrazowy	MAKÓW/M (Karn 1)
żytni	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, 20, Róż 25, Rzew 10); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Som 23)
żytni	PUŁTUSK (Obr 12); WYSZKÓW (Brań 21)
żytniak	MAKÓW/M (Syp 18)
chleb	MAKÓW/M (Syp 20)

86. Najciemniejszy chleb z mąki żytniej (*razowy, prostowy, gruby*) (PAN-XVII-86), (AGM-II-II-41)

razowiec	MAKÓW/M (Róż 25, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); PUŁTUSK (Obr 4, 17); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 6, Som 4)
razowy	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 16, 20, Syp 18); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 9, 17, 23, 36, 37, 42)
<i>carny chlib</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);

87. Jaśniejszy chleb z mąki żytniej (*sitny, sitkowy*) (PAN-XVII-87), (AGM-II-II-42)

podsitkowy	OSTROŁĘKA (Lel 5)
sitkowy	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 16, Syp 18); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, Jedn 15, KrzynM 8, 26, Przasn 4, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42)
sitny	MAKÓW/M (Czer 18)
pośledni	PRZASNYSZ (Przasn 15)
pośledniak	PRZASNYSZ (Chorz 45)
chleb pytlowy	MAKÓW/M (Karn 1)
pytlowy	MAKÓW/M (Karn 1, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 30); PUŁTUSK (Obr 17)
pytlowiec	MAKÓW/M (Róż 25)
razowy	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
chleb biały	PRZASNYSZ (Jedn 14)
biały	PRZASNYSZ (KrzynM 30)

88. Najjaśniejszy chleb z mąki żytniej (*pytlowy, walcowy, biały*) (PAN-XVII-88), (AGM-II-II-43)

pytlowy	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 8, PłońB 16, Róż 25, Syp 18); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2); (PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8,
---------	---

	26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rzaś 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42)
pytlowiec	WYSZKÓW (Som 17)
walcowy	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
biały	MAKÓW/M (Czer 18); PRZASNYSZ (Krzym 30); PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I, 30, Rzaś 5, 31)
razowy	OSTRÓW/M (S/Lub 1);

wyroby cukiernicze - na wsi nie piekli (**Syp** 20)

89. Chleb z mąki gryczanej (*gryczan*) (PAN-XVII-89)

gryczan	MAKÓW/M (Czer 18)
gryczany	MAKÓW/M (PłońB 16); OSTRÓW/M (OstrM 2);
grycak	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
<i>grycok</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
<i>półplacek</i>	MAKÓW/M (Karn 1)
nn	MAKÓW/M (Róż 25, Syp 18, 20)

90. Jeden chleb (*bułka chleba, bochenek, bosienek*) (PAN-XVII-90), (AGM-IV-XI-16)

<i>bułka chlibowa</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
bułka	PRZASNYSZ (Chorz 15)
bochenek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1, 11); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 21, Wysz 17)
bochanek	PUŁTUSK (Obr 12); WYSZKÓW (Som 23)
<i>buchenek chliba</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);

'*Buchenek chliba to okrągły, a jak takie długie, co pieko, to je bułka chlibowa*' (**Chorz** 4-I);

91. Kawalek chleba (*glonek, kromka, pajda*)
(PAN-XVII-91), (KŚI-VI-33), (AGM-II-II-44)

glonek	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 20, Syp 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, 26, Czar 3, Lel 1, 4, 9, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 1, 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, Jedn 15, KrzynM 26, Przasn 1, 13, 15, 22, 28); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
<i>glunek</i>	MAKÓW/M (Róż 25); OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 30)
gleń	MAKÓW/M (Kras 8, Syp 20, Szel 8); PRZASNYSZ (Przasn 29-I)
pajda	MAKÓW/M (Czer 18); OSTROŁĘKA (Bar 3, OlszB 19); OSTRÓW/M (OstrM 15, 34); PRZASNYSZ (Przasn 24); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Wysz 6)
gleniuszek	MAKÓW/M (Syp 18)
kromka	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2, 16); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 14, 15, Przasn 4, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 16); WYSZKÓW (Som 17, Wysz 6)
skibka	MAKÓW/M (Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 19); OSTRÓW/M (OstrM 14); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Dług 6 ‘-p-’, 24, Som 9, 37, 42)
skiba	OSTRÓW/M (OstrM 34); WYSZKÓW (Som 17)
skrajka	OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 6)
kawalek chleba	PRZASNYSZ (Chorz 45)
kawalek	WYSZKÓW (Wysz 6)
krzynka	PRZASNYSZ (KrzynM 8)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15)

Objaśnienia inf.: ‘*glonek, gdy skórka ma kształt podkowy, gdy skórka jest z jednej strony to skibka*’ (**Som** 42)

92. Pierwszy kawałek chleba odkrojony od nowego bochenka (*przylepka, pięćka, skrajka*)
(PAN-XVII-92), (KSŁ-VI-34), (KK-I-2-32), (AGM-II-II-45)

skrajka	OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 1, 4, 5, 9, 19, Łyse 6, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 9-I, 15-I, MałG 15-I, OstrM 20, 30-I, 34, 39-I, S/Lub 16, Wąs 8-V, 8a, 13, 26, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 3, 3-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 2, 24, Rząś 32, Wysz 2)
skrojka	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
skrawka	WYSZKÓW (Som 9, Wysz 21a)
przykrajka	OSTROŁĘKA (Lel 5)
przylepka	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 5, 8, 9, 15a, 18, 19a, 21, MakM 1, PłońB 2, 16, 20, Róż 25, Syp 18, 20, Szel 8, 8-I, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5, 21, OlszB 21); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, 6, 6-I, 9-I, MałG 7, 15, 15-I, 27, OstrM 1, 2, 25-II, 30-I, 34, 39-I, S/Lub 1, 11-I, 14, Wąs 8, 8-III,IV, 9, 10, 15a, 26-I, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 3, 3-II,III,IV, 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16, 16-I, 17, Zat 5, 28); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, Som 4, 9, 17 ps-, 19, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
przylepa	MAKÓW/M (Karn 1); OSTRÓW/M (MałG 22, OstrM 39, Wąs 12); WYSZKÓW (Rząś 39, Wysz 13, 13-I)
odlepka	MAKÓW/M (Syp 20 'ostatni kawałek')
pięćka	OSTROŁĘKA (Czar 3); OSTRÓW/M (Brok 9-II, MałG 15, 15-I, Wąs 8-I,II,IV,V, 15, ZarK 19); WYSZKÓW (Wysz 6)
<i>psiętka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
pytka	PUŁTUSK (Obr 14**)
skibka	OSTRÓW/M (Wąs 9);
dupka	PUŁTUSK (Obr 14**)
pajda	OSTRÓW/M (MałG 4, OstrM 29);
pajdka	OSTRÓW/M (MałG 4)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15); PUŁTUSK (Zat 5-I)

Objaśnienia inf.: ‘*przylepka (znane jest i skrajka)*’ (OstrM 30-I)

E. Inne rodzaje pieczywa

93. Niesłodkie ciasto z pszennej mąki (*bulka, kołacz*) (PAN-XVII-93), (AGM-II-II-46)

bulka	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 3, 26); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 36, 37, 42)
bulka postna	WYSZKÓW (Som 23)
bułeczka	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
chleb	PRZASNYSZ (Chorz 6)
kołacz	MAKÓW/M (Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (OstrM 2);
kołac	MAKÓW/M (Kras 8)
placek	MAKÓW/M (PłońB 16, Kras 8, Syp 20); PRZASNYSZ (KrzynM 30); WYSZKÓW (Dług 24, Som 17)
placek zwykły	MAKÓW/M (Syp 18)
placek lepszy	MAKÓW/M (Syp 18)
placek niesłodki	PUŁTUSK (Obr 16-I)
postny placek	WYSZKÓW (Dług 2-I)
babka	MAKÓW/M (Syp 20);
pośledniak	MAKÓW/M (Czer 18); PUŁTUSK (Obr 4-I, 17)
proste ciasto	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
zwyczajne ciasto	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
bd	WYSZKÓW (Brań 13)

94. Słodkie ciasto z pszennej mąki (*placek, kuch*) (PAN-XVII-94), (AGM-II-II-47)

placek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 16, Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42)
--------	--

słodki placek	PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 30)
placek słodki	PULTUSK (Obr 16-I)
placek drożdżowy	MAKÓW/M (PłońB 16)
baba	WYSZKÓW (Som 17)
babki	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
<i>syrenik</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
bułeczka	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
ciasto kruche	MAKÓW/M (PłońB 16)
stefanki	MAKÓW/M (PłońB 16)

Objaśnienia inf.: ‘*Syrenik pieko, to babki pieko, ale babki to pieko tylko te kobity, co były w Prusach i sie wylucyły, a ja to nie ziem, jak sie babki piece*’ (**Chorz 4-I**);

94a. Ciasto z makiem (*makownik, makowiec*) (KŚI-VI-44)

makownik	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 1, 9, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I); PRZASNYSZ (Przasn 1, 13); PULTUSK (Obr 16)
makowiec	MAKÓW/M (PłońB 2, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Lel 4, Łyse 1); OSTRÓW/M (MalG 7, S/Lub 1, 11-I); PRZASNYSZ (Przasn 24); WYSZKÓW (Dług 2, Wysz 6, 6-I, 21a)
makowic	OSTRÓW/M (S/Lub 16)
przekładaniec z makiem	WYSZKÓW (Wysz 2)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

95. Inne pieczywo i ciasta świąteczne i weselne (podać nazwy i opis) (PAN-XVII-95)

babka	MAKÓW/M (Róż 25, Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2);
placki	MAKÓW/M (PłońB 20, Syp 20)
słodkie ciasto na drożdżach	MAKÓW/M (PłońB 16)
<i>kolac</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
pączki	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18)
ciastka	MAKÓW/M (Syp 18)

makownik	MAKÓW/M (PłońB 20)
mazurek	MAKÓW/M (Róż 25)
piernik	MAKÓW/M (Syp 18)
serniki	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
szarlotka	MAKÓW/M (Karn 1)
tort	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Syp 18)

96. Co znaczy wyraz *kolacz*? (1. *podplomyk*, 2. *bułka*, 3. *słodkie ciasto na drożdżach*, 4. *wytłoki z maku* itd.)
(PAN-XVII-96), (KŚI-VI-56), (AGM-II-II-48)

‘podplomyk’	OSTROŁĘKA (Lel 1); PRZASNYSZ (Chorz 4)
‘podplomyk grubszy i większy’	PUŁTUSK (Obr 4)
‘placek’	MAKÓW/M (Szel 21); OSTROŁĘKA (Lel 21); PRZASNYSZ (Przasn 4); WYSZKÓW (Wysz 6)
‘placki’	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
‘placek słodki’	
‘słodkie ciasto na drożdżach’	MAKÓW/M (Karn 1); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14); WYSZKÓW (Dług 14)
‘ciasto na drożdżach z pszennej mąki’	MAKÓW/M (Kras 8)
‘makuch’	OSTROŁĘKA (Lel 21)
‘wytłoki’	OSTROŁĘKA (Lel 9); OSTRÓW/M (OstrM 1)
‘wytłoki z maku, z rzepaku’	GRAJEWO (Wąsosz 10-I)
‘wytłoki z maku’	OSTROŁĘKA (Bar 23, 26); PRZASNYSZ (Jedn 15, KrzymM 8, Przasn 22); WYSZKÓW (Rząś 31, Som 36)
‘wytłoki z siemienia’	PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Brań 39, Som 23)
‘wytłok z siemienia lnianego’	WYSZKÓW (Rząś 5)
‘wytłoki z siemienia lnianego’	PRZASNYSZ (KrzymM 26 ‘-siemienia-’, Przasn 22 ‘-siemienia’)
‘wytłoki z lnu’	PRZASNYSZ (KrzymM 30)
‘pozostałość po odłączeniu oleju z nasienia lnu’	OSTRÓW/M (OstrM 30-I)
‘wytłoki z rzepaku’	WYSZKÓW (Som 9)

‘wytłoki z nasion oleistych’	PRZASNYSZ (Chorz 45 ‘kołaczek’); Wyszków (Som 42 ‘-z rzepaku, maku itp-’)
‘pozostałości z wyciśniętego siemia’	OSTRÓW/M (S/Lub 11-I)
‘wytłoki z ziarna lnu lub rzepaku’	WYSZKÓW (Dług 2-I)
‘bochenek wytłoczonego nasienia lnu lub rzepaku, po odciążeniu oleju’	PUŁTUSK (Obr 4-I)
‘przy wyciskaniu oleju z siemienia lnianego lub rzepnicy - rzepak’	WYSZKÓW (Brań 29-I)
‘to, co pozostaje po wyciśnięciu oleju’	WYSZKÓW (Wysz 2, 21a)
‘wytłoki z siemienia lub rzepnicy’	WYSZKÓW (Dług 6)
‘wytłoki z siemienia lub maku’	WYSZKÓW (Som 37)
‘wytłoki z siemienia, rzepaku’	WYSZKÓW (Som 4)
‘kołacz ze lnu i rzepaku po wybiciu oleju’	WYSZKÓW (Dług 30)
‘nieudane ciasto’	MAKÓW/M (Czer 18)
‘chleb’	WYSZKÓW (Som 17)
‘starodawna nazwa - jakiś chleb’	MAKÓW/M (Syp 20)
‘bułka’	OSTROŁĘKA (Bar 3); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 6, Przasn 30)
‘bułka z mąki pszennej’	PUŁTUSK (Obr 1)
‘ciasto niesłodkie’	PRZASNYSZ (Przasn 4)
‘zwykle ciasto pszenne’	MAKÓW/M (Róż 25)
‘ciasto pieczone pod kuchnią’	PRZASNYSZ (Przasn 15)
‘placek pieczony na kuchni’	OSTROŁĘKA (OlszB 19)
‘jakiś placek’	OSTRÓW/M (OstrM 2)
‘z chleba kołac z takimi dziurkami, jakby zając chodził’	OSTROŁĘKA (Lel 5)

‘placek z ziemniaków’	PRZASNYSZ (Przasn 24)
‘placek upieczony na wierzchu kuchni’	PRZASNYSZ (Przasn 1)
‘niewyrośnięte ciasto upieczone’	PRZASNYSZ (Przasn 29-I)
‘resztki nasion oleistych, z których wyciśnięto olej’	OSTROŁĘKA (Lel 19)
‘wygnieciony z siemienia albo z rzepnicy’	PRZASNYSZ (Przasn 13)
‘pasza dla małych cieląt’	WYSZKÓW (Wysz 6-I)
‘czarny chleb’	WYSZKÓW (Dług 2)
‘czarny, nieudany chleb’	PRZASNYSZ (Przasn 4)
‘nieudany placek’	OSTRÓW/M (S/Lub 16)
‘chleb z zakalcem - kołac’	PUŁTUSK (Obr 16-I)
‘suchy kawałek’	PUŁTUSK (Obr 1)
‘mielony mak’	PRZASNYSZ (Przasn 4)
‘resztki makowe’	PRZASNYSZ (Przasn 4)
nie używają	WYSZKÓW (Brań 13, Dług 24 ‘nie mówią’)
proste ciasto albo zwyczajne	MAKÓW/M (Syp 18); PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
bd	OSTROŁĘKA (Lel 4); PRZASNYSZ (Przasn 28, 29); WYSZKÓW (Rząś 32)

Objaśnienia inf.: ‘placek upieczony na blacie’ **Czar** 3); ‘placek upieczony na blacie kuchennym bez tłuszczu’ (**Lel** 15); ‘placek lub makuch’ (**Lel** 21); ‘pozostałości, które się piecze po wsadzeniu chleba’ (**Łyse** 1); ‘reszta z siemienia po wyciśnięciu oleju’ (**Łyse** 6); ‘twarda masa powstała z łusek ziarna lnu lub rzepaku’ (**MalG**7); ‘kołacz znaczy suchy kawałek, bułka z mąki pszennej. Słodkie ciasto na drożdżach - placek’ (**Obr** 1); ‘reszta po wyciśnięciu oleju z ziarna lnianego’ (**Obr** 16); ‘pokarm dla cieląt’ (**OlszB** 21); ‘Kołacz =stare ziemniaki odcisnięte upieczone w piecu’ (**PłońB** 2); ‘wygnieciony z siemienia albo z rzepnicy, gotuje się go z mlekiem dla cielaków’ (**Przasn** 13); ‘obraźliwie na ciasto drożdżowe’ (**Szel** 8); ‘odpad nasion, z których wyciśnięto olej’ (**Trosz** 6); ‘w rodzinnej wiosce i w Gulczewie ma znaczenie podane wyżej [w pyt.

KSI-VI-55]’ (Wysz 21a); ‘jak sie chlib razowy piece, to sie kołace upiece’ (Chorz 4-I);

97. Okrągłe kawaleczki ciasta, które się smaży w rondlu na tłuszczu (pączki, pomle) (PAN-XVII-97)

pępuchy	MAKÓW/M (PłońB 16)
pączki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>puncki</i>	MAKÓW/M (Róż 25)
<i>pącki</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
opiekanki	OSTROŁĘKA (Lel 5)

98. Co się daje do ciasta, żeby wyrosło?
(*drożdże, młodzie*) (PAN-XVII-98), (AGM-IV-XI-17)

<i>drozdze</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 12)
drożdże	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Róż 25, Rzew 10, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 17)
drożdże	OSTRÓW/M (OstrM 2);

99. Placuszki smażone z ciasta drożdżowego
(*pączki, racuchy, ruchanki, pampuchy*)
(PAN-XVII-99), (KSI-VI-61), (AGM-II-II-49), (AGM-IV-XI-18)

<i>pampuchy</i>	MAKÓW/M (Róż 25, Syp 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Lel 1, 21, OlszB 19); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 15, Przasn 29); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 12, 16-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I, 24, Rząś 31, Wysz 2, 6-I, 17)
<i>pampuchi</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
pępuchy	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 4, 9, Łyse 6, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Jedn 15, KrzynM 30, Przasn 4, 22, 30); OSTRÓW/M (OstrM 1); PUŁTUSK (Obr 4-I, 17); WYSZKÓW (Rząś 5, Som 4, 23, 37, Wysz 6)
pępuszki	PRZASNYSZ (Przasn 29-I); WYSZKÓW (Som 42)

pempuchy	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, PłońB 2, Rzew 10, Syp 18, Szel 8); OSTROŁĘKA (Lel 21, OlszB 21); OSTRÓW/M (S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, 30, Wysz 21a)
<i>pempuchi</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5)
pampuchy pszenne	OSTROŁĘKA (Czar 3)
placki	OSTROŁĘKA (Lel 19, Łyse 1); WYSZKÓW (Brań 29-I)
pączki	PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Przasn 15); WYSZKÓW (Dług 30, Rzaś 5, 32)
racuchy	OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 2); PRZASNYSZ (Jedn 14, Przasn 1); PUŁTUSK (Obr 12, 16); WYSZKÓW (Brań 13, 21, Dług 14, 24, 30, Rzaś 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, Wysz 21a)
drożdżaki	OSTROŁĘKA (Lel 19); PRZASNYSZ (Przasn 24); WYSZKÓW (Som 37)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15)

Objaśnienia inf.: pempuchy - ta sama odpowiedź jednego informatora w dwóch różnych kwestionariuszach (**Som 23**), a w kwest. **AGM-IV** ten sam informator dodaje racuchy (**Som 23**)
‘pempuchy lub pampuchy - uzależnione od akcentu’ (**OlszB 19**)

99a. Placek z mąki gryczanej (*graczak, tatarczak*)
(KSŁ-VI-62)

gryczak	OSTROŁĘKA (Lel 4, 21, OlszB 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MalG 7); PRZASNYSZ (Przasn 13); WYSZKÓW (Dług 2, Wysz 2, 6-I, 21a)
<i>grycak</i>	OSTROŁĘKA (Lel 1)
grycaka	WYSZKÓW (Wysz 2)
graczak	OSTROŁĘKA (Czar 3); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Przasn 1, 24)
gracaki	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
gryczany	MAKÓW/M (PłońB 2);
gryczon	OSTROŁĘKA (Łyse 6)
tatarczek	OSTRÓW/M (OstrM 1)
tatarczak	OSTRÓW/M (S/Lub 11-I)
pempuchy gryczane	OSTROŁĘKA (Lel 9)
placki	WYSZKÓW (Wysz 6)
dn	PUŁTUSK (Obr 16)

bd	MAKÓW/M (Szel 21); OSTROŁĘKA (Lel 15, 19, OlszB 19)
----	---

Objaśnienia inf.: ‘nie ma’ (**Szel 8**)

100. To, czym się przesiewa mąkę (*sito*)
(PAN-XVII-100), (KSI-VI-9), (KK-I-2-33), (AGM-II-II-50)

przetak	MAKÓW/M (Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Łyse 6); OSTRÓW/M (Brok 6, 6-I, MaIG 15, OstrM 17, 28, 34, 39-I, Wąs 26, 26-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 15); WYSZKÓW (Wysz 2)
sito	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, 9, 18, 19a, MakM 1, PłońB 16, 20, Róż 25, Syp 18, 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 1, 5, 9, 19, 21, Łyse 6); OSTRÓW/M (Brok 3**, 9-I,II, MaIG 4, 22, OstrM 2, 14, 15, 25-II, 29, 34, 39. S/Lub 16, Wąs 8, 10, 13, 15, 15a); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 3, 3-I, 3-II, 3-III, 3-IV, 14, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 24, 28, 29); PUŁTUSK (Obr 16, 16-I, 17, Zat 5, 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 6, 14, 30, Rząś 5, 31, 32, 39, Som 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 21a)
sitko	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 15a, 21, PłońB 2, Szel 8-I, 21); OSTROŁĘKA (Bar 2, Czar 3, Lel 4, Łyse 1, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 5-I, MaIG 4, 7, 27, OstrM 1, 17, 20, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 14, Wąs 8-I,II,III,IV,V, 8a, 9, 12, 26, 27, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 45, Jedn 15, Przasn 1, 13, 22, 24, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2, 2-I, 24, Som 4, 9, 19, Wysz 6, 6-I, 13, 13-I, 21a ‘małe-’)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15)

Objaśnienia inf.: ‘przetak - sito’ (**Łyse 6**)

101. To, czym się podsiewa zboże
(do przesiewania żyta) (*przetak*)
(PAN-XVII-101), (KSI-VI-10), (KK-I-2-34), (AGM-II-II-51)

przetak	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 8, 9, 15a, 18, 19a, 21, MakM 1, PłońB 2, 16, 20, Róż 25, Syp 18, 20, Szel 8, 21);
---------	--

	OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, 23, 26, Czar 3, Lel 1, 4, 5, 9, 19, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 1, 3**, 5-I, 9-I, MałG 4, 7, 15, 15-I, 22, 27, OstrM 1, 2, 14, 20, 25-II, 29, 30-I, S/Lub 1, 14, 11-I, 16, Wąs 8, 8-I,II,III,IV,V, 9, 12, 13, 15, 26, 27, Zark 19); PRZASNYSZ (Chorz 4, 4-I, 6, 36, 45, Jedn 3, 3-I,II,III,IV, 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16, 16-I, 17, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, 39, Som 4, 9, 17, 19, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I, 21a)
przetek	OSTRÓW/M (Brok 9-II)
rzeszoto	OSTROŁĘKA (Łyse 6); OSTRÓW/M (OstrM 29);
wialnia	MAKÓW/M (Szel 8-I); OSTRÓW/M (Brok 6, OstrM 34, 39, 39-I, Wąs 15a, 26-I, Zark 19); PUŁTUSK (Zat 5)
pytel	OSTRÓW/M (MałG 15-I)
rafka	OSTRÓW/M (Brok 6-I, MałG 4, 15, S/Lub 16, Wąs 8a)
rafki	OSTRÓW/M (OstrM 39)
rafa	OSTRÓW/M (Wąs 10)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15)

Objaśnienia inf.: ‘rzeszoto - przetak’ (**Łyse** 6)

102. Co znaczy wyraz „rzeszoto”?

(1. przetak do zboża, 2. sito do mąki)

(PAN-XVII-102), (KSI-VI-11), (AGM-II-II-52)

‘przetak do zboża’	OSTROŁĘKA (Bar 3); PRZASNYSZ (Chorz 4, Jedn 14, KrzynM 8, 30, Przasn 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Dług 14, Rząś 5, Som 36, 42)
‘przetak’	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 21, OlszB 19); PRZASNYSZ (Przasn 4, 15, 28); WYSZKÓW (Som 23)
‘przetak z większymi otworami’	OSTRÓW/M (OstrM 1)
‘przetak jakiś’	OSTRÓW/M (OstrM 2);
‘rzadki przetak do osiewania mąki, żyta’	PRZASNYSZ (Przasn 13)
‘duże sito do mąki’	MAKÓW/M (Syp 20)
‘sito’	OSTRÓW/M (OstrM 30-I); WYSZKÓW (Wysz 6)

‘sito do mąki’	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16); OSTROŁĘKA (Bar 23); PRZASNYSZ (Chorz 36, Przasn 30); WYSZKÓW (Rząś 31)
‘rzesoto - dno u przetaka’	PRZASNYSZ (Przasn 22)
‘przetak do przesiewania grochu’	OSTROŁĘKA (Bar 26)
wialnia do czyszczenia zboża	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
‘gęsto’	PRZASNYSZ (Przasn 1)
wyraz nie używany	OSTRÓW/M (S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 45 ‘obecnie-’, KrzynM 26); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 2-I, 24 ‘nie mówią’, Som 4, 37)
nn	OSTROŁĘKA (Lel 1, Trosz 6); OSTRÓW/M (S/Lub 1, 11-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 16); WYSZKÓW (Som 17)
nn	MAKÓW/M (PłońB 2, Róż 25, Syp 18, Szel 8); OSTROŁĘKA (Lel 4, 9, 15, 19, Łyse 1, OlszB 21); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, Jedn 15, Przasn 24, 29); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 6, 30, Rząś 32, Som 9, Wysz 2. 6-I, 21a)

Objaśnienia inf.: ‘dziś: roztrzepany jak rzeszoto’ (**KrzynM** 30); ‘przetak do przesiewania zboża i siemienia lnianego’ (**Łyse** 6); ‘siatka druciana u sita lub przetaka’ (**MałG** 7); ‘coś roztrzepane’ (**Szel** 21)

F. Stępa i żarna

103. ‘Narzędzie, w którym się dawniej robiło kaszę’

(*stępa, kaszownik*)

(PAN-XVII-103), (KSŁ-VI-7), (KK-I-2-35), (AGM-II-II-53)

młynek	MAKÓW/M (Kras 21, PłońB 16, Syp 18); OSTRÓW/M (Brok 1, 6-I, OstrM 25-II, S/Lub 1, 14); PRZASNYSZ (Jedn 15); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
wialnia	OSTRÓW/M (MałG 15-I)
żarna	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6, Wąs 8-I,II,III,IV, 10,12, 13, 15a); PRZASNYSZ (Przasn 24); PUŁTUSK (Obr 4-I, Zat 5); WYSZKÓW (Dług 30, Som 4, 37)

zarna	OSTROŁĘKA (Bar 2); PUŁTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Som 19)
żarny	OSTRÓW/M (MałG 15, 22, OstrM 20, 34, S/Lub 1); WYSZKÓW (Dług 2-I)
żarn	OSTRÓW/M (Brok 9-II)
stępa	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 8, 9, 18, 19a, PłońB 2, Syp 18, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 2, 3, 26, Czar 3, Lel 1, 4, 5, 9, 21, Łyse 1, 6, OlszB 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 9-I, MałG 7, 15, OstrM 14, 30-I, 39-I, S/Lub 11-I, Wąs 8, 8-V, 9, 15); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, Jedn 3-II, 14, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4?, 13, 28, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 14**, 17, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Brań 13 ‘zanikło’, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, Rząś 5, 32, Som 9, 17, 36, 42, Wysz 2, 6-I, 21a)
stępka	OSTROŁĘKA (Lel 9, 15); PRZASNYSZ (Chorz 45)
stępak	WYSZKÓW (Som 37)
stępy	PRZASNYSZ (Chorz 6)
stampa	WYSZKÓW (Dług 24)
jagielnik	MAKÓW/M (Kras 21)
kaszownik	OSTROŁĘKA (OlszB 19); OSTRÓW/M (OstrM 1, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 15, Przasn 29); PUŁTUSK (Obr 4, 16); WYSZKÓW (Rząś 31, Som 23, Wysz 6)
kaskownik	PRZASNYSZ (Przasn 22)
kaszarnia	OSTRÓW/M (Brok 5-I, Wąs 26-I); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I)
kasiarnia	OSTRÓW/M (Brok 5-I, Wąs 26); PUŁTUSK (Obr 1)
dudziajka	MAKÓW/M (Szel 8-I)
obrabiarka kaszy	WYSZKÓW (Wysz 2)
nn	WYSZKÓW (Rząś 39)
dn	PRZASNYSZ (Przasn 15)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 19); OSTRÓW/M (OstrM 17, 39); PRZASNYSZ (Jedn 3-III, 3-IV)

Objaśnienia inf.: ‘*ja nie zidziałam stępy, co sie nogo tłuce*’ (**Chorz 4-I**);

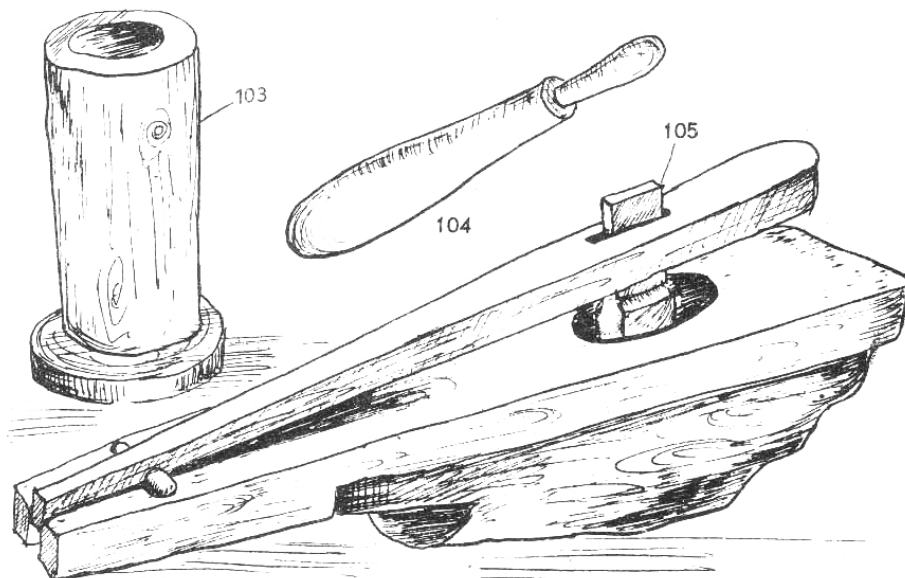
104. Tłuczek u stępy (*stępor, stępór*)

(PAN-XVII-104), (KSI-VI-8), (KK-I-2-36), (AGM-II-II-54)

ubijak	MAKÓW/M (MakM 1); OSTRÓW/M (Brok 3**, 6-I, OstrM 20, Wąs 26/)
--------	---

bijak	OSTROŁĘKA (Bar 2); OSTRÓW/M (MałG 15, Wąs 8, 9)
ubzijak	OSTROŁĘKA (Lel 1)
objak	MAKÓW/M (Kras 5)
tluczek	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 18, Syp 20, Szel 8-I); OSTRÓW/M (OstrM 2, Wąs 8-V); PRZASNYSZ (Chorz 45, KrzynM 26, Przasn 13, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4 ‘całość’, Zat 5-I); WYSZKÓW (Wysz 13, 13-I)
tlucek	MAKÓW/M (Kras 19a); OSTROŁĘKA (Lel 21)
tluk	WYSZKÓW (Dług 24)
tlunek (!)	MAKÓW/M (Czer 18)
stapor	OSTROŁĘKA (Lel 9); PRZASNYSZ (Przasn 1)
stapór	OSTROŁĘKA (Bar 26); WYSZKÓW (Som 9, 37)
stempel	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 9-I)
stępor	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (Brok 6, MałG 15, S/Lub 14, Wąs 15)
stępór	MAKÓW/M (Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, Czar 3, Łyse 1, OlszB 21); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, Jedn 15, KrzynM 8, 30, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Dług 14, Rząś 5, 32, Wysz 6)
??stępor	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 2, 16); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 1, 4, Łyse 6, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Jedn 14, KrzynM 26, Przasn 4, 28, 29); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 6, Rząś 31, Som 19 ‘-em-’, 23, 36, 42, Wysz 6-I)
stampór	WYSZKÓW (Dług 2-I)
stapor	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
ślambor	MAKÓW/M (Kras 19a)
stemple	MAKÓW/M (Kras 15a)
stępka	WYSZKÓW (Wysz 2)
stępolek	WYSZKÓW (Wysz 21a)
wałek do tluczenia	MAKÓW/M (Kras 21)
moździerz	MAKÓW/M (Syp 18)
stepno	PUŁTUSK (Obr 16-I)
gocka	MAKÓW/M (Kras 9)
baśka	WYSZKÓW (Som 4)
wierciosek	WYSZKÓW (Som 17)
nn	OSTRÓW/M (MałG 22, OstrM 14, 17, 39-I, Wąs 12, 26-I); WYSZKÓW (Rząś 39)

dn	PRZASNYSZ (Przasn 15); PUŁTUSK (Obr 16)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV, Przasn 24); PUŁTUSK (Obr 4-I, 14**, Zat 5, 28); WYSZKÓW (Dług 30)

105. Kołek (oś), na którym się porusza tłuczek stępy nożnej? (PAN-XVII-105)

<i>obijacek</i>	MAKÓW/M (Kras 15a)
żarna	OSTRÓW/M ();
oś	MAKÓW/M (Karn 1)
<i>nozny</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5);
bd	MAKÓW/M (PłońB 16, Syp 18, 20)

106. To, w czym dawniej mielono mąkę' (żarna, żarny)
(PAN-XVII-106), (KŚI-VI-1), (KK-I-2-37), (AGM-II-II-55)

żarna	MAKÓW/M (Kras 8 'w żarnach', 15a, 19a, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 26, Czar 3); OSTRÓW/M (OstrM 2 'jakieś', 34, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, Jedn
-------	---

	15, Krzym 8, 26, 30, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 1, 16-I, 17, Zat 28); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 14, Rząś 5, 39)
żarna	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 5, 18, 21, MakM 1, PłońB 2, 16, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 19, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, MałG 15, 15-I, OstrM 14, 15, 17, 29, 30-I, 34, 39, 39-I, Wąs 8, 8-V, 8a, 9, 10, 13, 26, 27, ZarK 19); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 3, 3-I, 3-III, 3-IV, 14, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 4-I, 14**, 16, Zat 5, 5-I); WYSZKÓW (Dług 6, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 17, 19, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I, 21a)
żarno	OSTRÓW/M (MałG 4); PRZASNYSZ (Jedn 3-II)
żarny	OSTROŁĘKA (Lel 4)
żarnia	OSTRÓW/M (Wąs 15);
żarny	OSTROŁĘKA (Lel 9, 15, 21, Łyse 6, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 9-I, MałG 7, 22, OstrM 1, 20, 25-II, S/Lub 1,14, 16, Wąs 26-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 2-I, 24)
zarny	OSTROŁĘKA (Lel 1, 5, Łyse 1); OSTRÓW/M (Brok 6-I);
zarne	OSTROŁĘKA (Bar 2)
młyn	OSTRÓW/M (Brok 6)
młynek	MAKÓW/M (MakM 1, Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2, Wąs 12)
młyn wodny	OSTRÓW/M (OstrM 34)
(w) żarnach	PRZASNYSZ (Chorz 6)
bd	MAKÓW/M (Kras 9)

107. ‘Sztabka żelazna lub drewniana, na której się porusza główny kamień żaren’ (*paprzyca*)
(PAN-XVII-107), (AGM-IV-XI-19)

paprzyca	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Rzew 10, Syp 20); OSTRÓW/M (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Wysz 17)
papsica	OSTROŁĘKA (Lel 5);
zaba	PRZASNYSZ (Chorz 4-I);
żarna	OSTRÓW/M (OstrM 2,
bd	WYSZKÓW (Brań 21, Som 23)

108. Pionowa oś, na której się osadza tę sztabkę (*stepno, żelazko, wrzeciono*)
(PAN-XVII-108), (KSI-VI-3), (AGM-II-II-56)

stepno	PRZASNYSZ (Chorz 36, 45); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16); WYSZKÓW (Brań 39, Som 42)
stepno	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, PłońB 2, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, Czar 3, Lel 1, 4, 9, 21, OlszB 21); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Jedn 15, KrzymM 8, 26, Przasn 1, 13, 15, 24, 28, 30); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17); WYSZKÓW (Dług 2, 6, 14, 30, Som 23, 37, Wysz 21a)
<i>stepno</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzymM 30, Przasn 22)
stempka	OSTROŁĘKA (OlszB 19)
stępa	WYSZKÓW (Som 4)
paprzyca	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 21, Łyse 6, Trosz 6); WYSZKÓW (Dług 24)
żelazo	OSTRÓW/M (OstrM 1)
żelazno	OSTRÓW/M (OstrM 2)
żelazko	OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 4); PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Rząś 5, 32)
żelazko	WYSZKÓW (Som 36)
wrzeciono	MAKÓW/M (Karn 1); OSTROŁĘKA (Łyse 1); OSTRÓW/M (S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Przasn 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Rząś 31, Som 17, Wysz 6)
mlon	OSTROŁĘKA (Lel 19); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I)
mlun	PRZASNYSZ (Chorz 6); WYSZKÓW (Brań 13)
drążek	PRZASNYSZ (Jedn 14)
tyczek	MAKÓW/M (PłońB 16)
szczepionka	WYSZKÓW (Som 9)
suczka	WYSZKÓW (Wysz 2)
bd	MAKÓW/M (Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 15); PRZASNYSZ (Przasn 4); WYSZKÓW (Wysz 6-I)

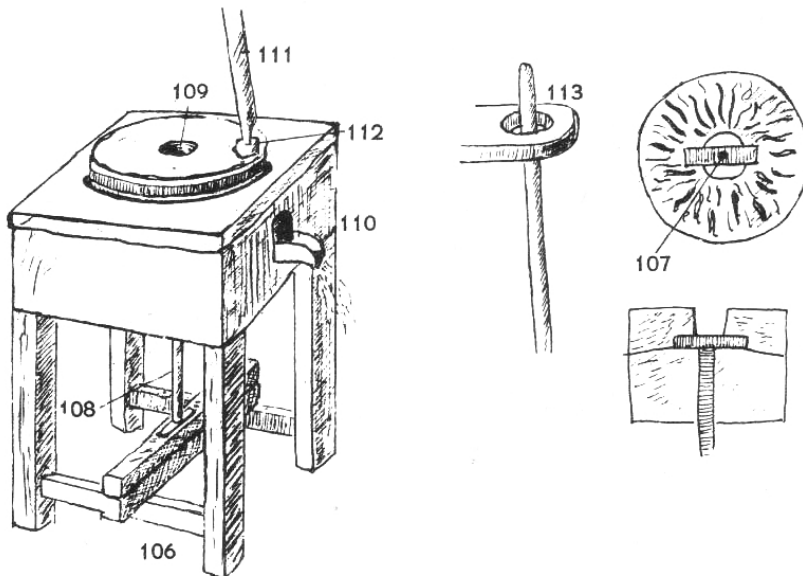
Objaśnienia inf.: ‘*stepno to toto, co na niem chodzi zaba*’ (**Chorz** 4-I);

109. Otwór w górnym kamieniu, gdzie się sypie zboże

(dziura, ducaj, duczaj)

(PAN-XVII-109), (KSŁ-VI-4), (KK-I-2-38), (AGM-II-II-57)

duczaj	MAKÓW/M (PłońB 16, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Lel 4, 9, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Wąs 15); PRZASNYSZ (Przasn 1); WYSZKÓW (Wysz 2, 21a)
ducaj	MAKÓW/M (Kras 19a,); OSTROŁĘKA (Bar 2, 23, 26, Czar 3, Lel 1); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 15, KrzynM 8, 26, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I); WYSZKÓW (Rząś 5, Som 4, 36)
ducoj	WYSZKÓW (Dług 2-I)
duca	WYSZKÓW (Rząś 39, Som 23)
duk	OSTROŁĘKA (Lel 21); PUŁTUSK (Obr 16-I, Zat 5-I ‘dóg’); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 6, 24, Som 42)
duczak	PUŁTUSK (Obr 16)
duczek	OSTRÓW/M (Wąs 8); PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Som 9, Wysz 6)
ducek	PUŁTUSK (Zat 28)
turlej	MAKÓW/M (Kras 18)
dziura	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 5, 8, 21, PłońB 2); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 5, Łyse 1); OSTRÓW/M (Brok 3**, MałG 7, 22, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 4-I, 36, 45, Jedn 14, KrzynM 30, Przasn 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17); WYSZKÓW (Dług 14, 30, Rząś 31, 32, Som 17, 37, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I, 21a)
dziurka	MAKÓW/M (Szel 8-I)
okienko	MAKÓW/M (Karn 1)
paprzyca	PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III)
inf. nie wie	OSTRÓW/M (OstrM 20)
bd	MAKÓW/M (Kras 9); OSTROŁĘKA (Lel 15, 19); OSTRÓW/M (Brok 9-I); PRZASNYSZ (Jedn 3-IV, Przasn 4); PUŁTUSK (Obr 14**, Zat 5); WYSZKÓW (Som 19)

110. Jsn. kadłub żaren? (*kazub, kadłub, stół, sztalugi, krosna*)
(PAN-XVII-110), (KSł-VI-2), (AGM-IV-XI-20)

kadłub	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2, 16, Rzew 10, Szel 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 1, 4, 9, 15, 21, Łyse 6, OlszB 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, Przasn 1); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Dług 2, Wysz 6, 6-I, 17)
kadłubek	OSTROŁĘKA (Lel 5);
kazub	PUŁTUSK (Obr 12)
kozab	OSTRÓW/M (OstrM 2)
krosna	OSTRÓW/M (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 15)
sztalugi	MAKÓW/M (Szel 8); OSTROŁĘKA (OlszB 19); OSTRÓW/M (MałG 7, S/Lub 11-I); PUŁTUSK (Obr 16)
sztaluga	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
stalugi	PRZASNYSZ (Przasn 24)
łoże	PRZASNYSZ (Przasn 13)
krypa	PUŁTUSK (Obr 12)
duc	WYSZKÓW (Wysz 2)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 19); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 21a)

111. ‘Drażek, za którego pomocą porusza się górny kamień’ (*mlon, mieloch, żarnówka*)
(PAN-XVII-111), (KSŁ-VI-6), (KK-I-2-39), (AGM-IV-XI-21)

drażek	MAKÓW/M (Kras 18); OSTRÓW/M (OstrM 20); WYSZKÓW (Som 19, Wysz 13, 13-I)
drażek	WYSZKÓW (Rząś 39)
kij	MAKÓW/M (Karn 1); O/STRÓW/M (MałG 22)
mlon	MAKÓW/M (Kras 5, MakM 1, PłońB 2, 16, Rzew 10, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 1, 4, 5, 9, 15, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 30-I, S/Lub 11, 11-I, Wąs 8); PRZASNYSZ (Chorz 15, Przasn 1, 24); PUŁTUSK (Obr 4-I, 14**, Zat 5-I, 28); WYSZKÓW (Dług 2, Som 23, Wysz 2, 6, 6-I, 17, 21a)
mlonek	OSTRÓW/M (Brok 9-I)
<i>mlun</i>	MAKÓW/M (Syp 20, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 2, Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 12)
mieloch	MAKÓW/M (Czer 18), OSTRÓW/M (S/Lub 16)
kłopot	OSTRÓW/M (Brok 3**)
klekot	PRZASNYSZ (Przasn 13)
bd	MAKÓW/M (Kras 9, 19a, 21); OSTROŁĘKA (Lel 19); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Zat 5); WYSZKÓW (Brań 21)

Objaśnienia inf.: ‘nie ma’ (**Obr 16**)

112. ‘Kawalek drzewa z otworkiem, w którym umieszcza się dolny koniec mlona’
(*żabka, kukiernaczka, gniazdko*)
(PAN-XVII-112), (KSŁ-VI-5), (AGM-II-II-58)

żaba	OSTROŁĘKA (Czar 3 ‘żabo’)
zaba	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 1, 5)
zabka	OSTRÓW/M (S/Lub 11-I)
żabka	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, PłońB 16, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 9, Łyse 6); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 45, Przasn 4, 13, 15, 22, 28, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 17); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, Wysz 2, 21a)

ziabka	PRZASNYSZ (KrzymM 30); WYSZKÓW (Dług 24)
gniazdko	MAKÓW/M (PłońB 2); OSTROŁĘKA (Bar 3, OlszB 19); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 14, 15, KrzymM 8, 26, Przasn 1, 15, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16); WYSZKÓW (Dług 14, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 23, 36, 37, 42, Wysz 6-I, 21a)
gniazdo	OSTROŁĘKA (Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 2)
gniozdo	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
paprzyca	OSTROŁĘKA (Lel 19); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2, Som 4)
mieloch	MAKÓW/M (Karn 1)
kulka	WYSZKÓW (Dług 2-I)
klapka	WYSZKÓW (Dług 6)
stepno	OSTROŁĘKA (Lel 21)
drewno	PUŁTUSK (Obr 16-I)
drewniuszko	PUŁTUSK (Obr 16-I)
kukiernak	WYSZKÓW (Som 9)
kokernak	MAKÓW/M (Syp 20)
mlon	WYSZKÓW (Som 17)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 4, 15, OlszB 21); PRZASNYSZ (Przasn 24); WYSZKÓW (Brań 13, Wysz 6)

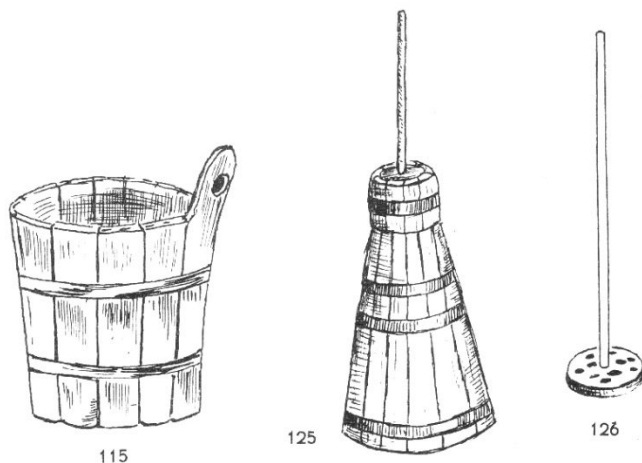
113. ‘Deseczka z otworkiem, w którym porusza się górny koniec mlona’ (*kłopot*)
(PAN-XVII-113), (AGM-IV-XI-22)

kłopot	MAKÓW/M (Czer 18); OSTRÓW/M (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 15); WYSZKÓW (Wysz 17)
robot	MAKÓW/M (Karn 1)
listew	MAKÓW/M (PłońB 16)
kulka	MAKÓW/M (Rzew 10)
żelazo	MAKÓW/M (Syp 20)
kukernak	PUŁTUSK (Obr 12)
bd	PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23)

G. Nabiał

114. Mleko (PAN-XVII-114)

mleko	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
mliko	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4)

115. ‘Specjalne naczynie do dojenia krów’

(*skopek, skopiec*) (PAN-XVII-115), (AGM-IV-XI-23)

wiadro	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
kubel	MAKÓW/M (PłońB 20, Syp 18)
kubelek	PRZASNYSZ (Chorz 4)
<i>skobek</i>	MAKÓW/M (Czer 18)
skopek	MAKÓW/M (Rzew 10, Syp 20); OSTRÓW/M (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 15); WYSZKÓW (Brań 21, Wysz 17)
śkopek	PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Som 23)
skopiec	OSTRÓW/M (OstrM 2);
saflik	OSTROŁĘKA (Lel 5);
nie ma specjalnej nazwy	PUŁTUSK (Obr 12)

**116. Naczynie, przez które przecedza się mleko
po dojeniu** (*cacka, sitko, cedzona*)
(PAN-XVII-116), (AGM-II-II-59)

sitko	MAKÓW/M (Czer 18); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 30, Rząś 5, 31, 32, Som 9, 36, 37, 42)
sito	WYSZKÓW (Som 17)
cacka	MAKÓW/M (Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, KrzynM 26, 30, Przasn 4, 15, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, Som 23)
cadzonka	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (Jedn 14, 15); WYSZKÓW (Som 4)
<i>cadzunka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4, KrzynM 8)
cedzunka	PRZASNYSZ (Przasn 22)
cedzonka	MAKÓW/M (PłońB 16); OSTROŁĘKA (Lel 5);
cedzanka	MAKÓW/M (PłońB 20)
cedzówka	OSTRÓW/M (S/Lub 1)
cadzówka	OSTRÓW/M (S/Lub 1);

**117. ‘Szmata, której dawniej używano do
cedzenia mleka po dojeniu’** (*powążka*)
(PAN-XVII-117), (AGM-II-II-60)

powążka	MAKÓW/M (Czer 18); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14, Przasn 4, 29); WYSZKÓW (Dług 30, Rząś 31)
<i>powunzka</i>	PRZASNYSZ (KrzynM 8)
szmatki lniane	MAKÓW/M (PłońB 20)
cacka	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 16); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 45, Przasn 15, 28, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 6, 24, Rząś 5, 32, Som 4, 17, 36, 37)
cadzka	WYSZKÓW (Som 9)
cadziłka	WYSZKÓW (Dług 14)
cadzonka	OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (KrzynM 26, Przasn 29-I)
cedzonka	WYSZKÓW (Som 42)

cedzówka	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
cedzidło	MAKÓW/M (Syp 20)
płatek	PRZASNYSZ (Chorz 4)
lnina	MAKÓW/M (Karn 1)
szmata	PRZASNYSZ (Jedn 15, Krzym 30)
szmatka	MAKÓW/M (Syp 18); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PUŁTUSK (Obr 4)
smatka	PRZASNYSZ (Przasn 22)
smata do cedzenia	WYSZKÓW (Brań 29-I)
bd	WYSZKÓW (Brań 13, Som 23)

118. ‘Mleko, które krowa daje zaraz po ocieleniu’
(*siara*) (PAN-XVII-118), (AGM-II-II-61)

siara	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 4-I, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, Krzym 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42)
-------	--

119. ‘Wysokie blaszane naczynie do oddzielania słodkiej śmietanki od mleka’ (*blachan*)
(PAN-XVII-119)

blachan	MAKÓW/M (Czer 18)
wirówka	MAKÓW/M (Karn 1)
bańka	MAKÓW/M (Syp 18, 20)
<i>bańka od mlika</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4)
<i>bańka do mlika</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5);
bańka z kranikiem	MAKÓW/M (PłońB 16)
dzieżka	MAKÓW/M (Syp 20)
suka	MAKÓW/M (Syp 18)

120. Maszyna do odciągania śmietany od mleka

(wirówka, centryfuga) (PAN-XVII-120)

wirówka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 20); OSTRÓW/M (OstrM 2)
centerfuga	MAKÓW/M (PłońB 16, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5);
centryfuga	MAKÓW/M (PłońB 20)
masina	PRZASNYSZ (Chorz 4)
bańkia	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
dn	OSTRÓW/M (S/Lub 1);

121. ‘Mleko, które się skwasiło’ (zsiadłe, gęste,

kwaśne) (PAN-XVII-121), (AGM-II-II-62)

kwaśne	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 26); PRZASNYSZ (Chorz 36, KrzynM 30, Przasn 4, 15, 29); PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Brań 39, Rząś 5, 31, 32, Som 42)
mleko <i>siadłe</i>	MAKÓW/M (Karn 1)
zsiadłe (mleko)	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 15, 22, 28, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37)
<i>śsiadłe mliko</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4)
mleko zsiadłe	MAKÓW/M (Syp 18)
gęste mleko	OSTRÓW/M (OstrM 2)

122. ‘To, co się zbiera z wierzchu kwaśnego

mleka’ (śmietana, śmanta) (PAN-XVII-122), (AGM-IV-XI-24)

śmietana	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Rzew 10, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Som 23, Wysz 17)
<i>śmnetana</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4); WYSZKÓW (Brań 21)
<i>śnietana</i>	OSTRÓW/M (S/Lub 11)
śnitana	PUŁTUSK (Obr 12)

123. ‘Co się robi ze śmietany’ (*masło, pomazka*)
(PAN-XVII-123)

masło	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4)
-------	--

124. ‘To, co zostaje po zrobieniu masła’ (*maślanka*)
(PAN-XVII-124)

maślanka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>maślanka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4)

125. ‘Naczynie do wyrobu masła’
(*maśniczka, kierzynka, buterfaska*)
(PAN-XVII-125), (KSŁ-VI-48), (KK-I-2-40), (AGM-II-II-63)

masielnica	MAKÓW/M (MakM 1, PłońB); OSTRÓW/M (Brok 6-I, OstrM 17, 29, Wąs 8-V, 98-V, 9); WYSZKÓW (Wysz 6)
masielniczka	OSTRÓW/M (OstrM 2);
masłownica	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
maselnica	OSTRÓW/M (OstrM 15); WYSZKÓW (Rząś 31)
maselnia	OSTRÓW/M (OstrM 39, Wąs 15)
maśniczka	MAKÓW/M (Czer 18); PRZASNYSZ (Chorz 36); WYSZKÓW (Dług 14, Rząś 32)
maśnica	PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 24)
maślniczka	MAKÓW/M (Karn 1)
kiranki	MAKÓW/M (PłońB 20)
kirzanka	MAKÓW/M (Kras 5, 18, PłońB 16, Szel 8-I); PRZASNYSZ (Chorz 45, Przasn 1, 20, 28, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 14**, 16, 16-I, Zat 5, 5-I)
kierzanka	MAKÓW/M (PłońB 2, Syp 20, Szel 8); OSTRÓW/M (MałG 4); PRZASNYSZ (KrzymM 26, Przasn 15, 29, 30)
kierzynka	PRZASNYSZ (Przasn 4)
kiżanko	MAKÓW/M (Kras 9)
tluczka	MAKÓW/M (Syp 18, 20); OSTRÓW/M (Brok 5-I, 6, 6-I, 9-II, OstrM 34, Wąs 27, ZarK 19)

tlucka	MAKÓW/M (Kras 8, 15a, 19a, Szel 8-I); OSTROŁĘKA (Bar 2, 26, Lel 1, 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1, 14, Wąs 15a); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, Jedn 15, Krzym 8, 30, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 17, Zat 28); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 2-I, 24, Rząś 5, 39, Som 19, Wysz 2)
konew	MAKÓW/M (Kras 5, 21, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Czar 3, Lel 4, 9, 15, 19, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (Brok 3**, 9-I, (MałG 4,7, 15, 22, 27, OstrM 1, 20, 30-I, 39, 39-I, S/Lub 1, 11-I, 16, Wąs 8, 8-I,II,III,IV,V, 8a, 9, 10, 12, 13, 15, 26, 26-I, 27); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 3, 3-I,II,III,IV, 14, Przasn 13); PUŁTUSK (Obr 4-I, 14**, Zat 5-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 6, 30, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 13, 13-I, 21a)
bańka	OSTRÓW/M (OstrM 34)

126. Kij z kółkiem drewnianym, którym się bije

masło (*tluczek, krążek*)

(PAN-XVII-126), (KSi-VI-49), (KK-I-2-41), (AGM-II-II-64)

tluczek	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 21, MakM 1, Syp 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Lel 19); OSTRÓW/M (Brok 3**, 5-I, 6, 9-II, MałG 7, 15, 22, OstrM 1, 2, 17, 34, S/Lub 1, Wąs 8-I,II,III,IV, 8a, 9, 12, 26, 26-I, 27); PRZASNYSZ (Chorz 4); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 14**, 16, Zat 5-I); WYSZKÓW (Dług 30, Rząś 31, Som 42, Wysz 6, 13-I, 21a)
tlucek	OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17); WYSZKÓW (Rząś 5)
tlucka	MAKÓW/M (Kras 19a)
ubijak	OSTRÓW/M (MałG 4, OstrM 29, 39, Wąs 8-V, 10);
łubijak	WYSZKÓW (Som 19)
bijak	OSTRÓW/M (OstrM 34)
bijak z jaszczykiem	OSTRÓW/M (Wąs 15);
bijek	OSTRÓW/M (OstrM 25-II)
krążek	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 5, 18, PłońB 2, 16, 20, Syp 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Czar 3, Lel 4, 15, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 2, 30-I, 39-I, S/Lub 11-I, 14, 16); PRZASNYSZ (Chorz 6, 36,

	45, Jedn 14, 15, KrzymM 26, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4-I, Zat 5); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, Rząś 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, Wysz 2, 6-I, 13, 13-I, 21a)
krążek	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 2, 26, Lel 1, 9); OSTRÓW/M (Wąs 15a); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Rząś 5, Som 17, Wysz 2)
<i>kronzek</i>	PRZASNYSZ (KrzymM 30)
<i>krunzek</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4)
krunżek	PRZASNYSZ (KrzymM 8)
krożek	WYSZKÓW (Dług 24)
krężolek	OSTRÓW/M (OstrM 34)
trzunek	MAKÓW/M (Szel 8-I)
kij z krążkiem	OSTRÓW/M (Brok 9-I)
maselnica	OSTRÓW/M (MałG 4)
nn	WYSZKÓW (Rząś 39)
bd, nn	MAKÓW/M (Kras 9); OSTRÓW/M (OstrM 20, 34, Wąs 8); PRZASNYSZ (Jedn 3, 3-I,II,III,IV); PUŁTUSK (Zat 28)

126a. Wierzchnia część masielnicy

wierzchonek	OSTROŁĘKA (Lel 5);
b(!)irzchunek	OstrM 2'jakieś'

127. Co trzeba najpierw zrobić z mlekiem zsiadłym po zebraniu śmietany, żeby z niego zrobić ser

(ogrzewać) (PAN-XVII-127), (KSI-VI-45), (AGM-II-II-65)

łogrząć	OSTROŁĘKA (Lel 1, 5); PRZASNYSZ (Chorz 4)
ogrząć	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2, 20, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 4, Lyse 6), OlszB 21); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, KrzymM 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 22, 24, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 6, 24, Som 4, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 6, 6-I, 21a)
ogrzewać	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 16); OSTROŁĘKA (Bar 3, 26); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 14, 15, Przasn 15, 29, 30); WYSZKÓW (Dług 14, Rząś 5, 31, 32, Som 9)

ogrzywać	PRZASNYSZ (KrzymM 8)
ogrzoc	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
odgrzać	OSTROŁĘKA (Lel 9, 19, 21, OlszB 19); OSTRÓW/M (OstrM 30-I); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Dług 2, 2-I, 24, Wysz 2)
odwarzyć	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (MalG 7, S/Lub 11-I); WYSZKÓW (Dług 30)
podgrzać	OSTRÓW/M (OstrM 1); PRZASNYSZ (Przasn 28); WYSZKÓW (Brań 29-I)
grzać	OSTROŁĘKA (Bar 23)
postawić w ciepłe	OSTRÓW/M (S/Lub 1);

Objaśnienia inf.: ‘ogrzewać, potem kłaść w torbę i włożyć w kleszcze’ (Kras 8)

128. ‘To, co ścieka z ogrzanego mleka’ (*serwatka*)
(PAN-XVII-128)

serwatka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>syrvatka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4)

129. Jsn. ogrzane kwaśne mleko, kiedy trochę odcieknie serwatka? (*twaróg, głomzda*) (PAN-XVII-129),
(AGM-IV-XI-25)

twaróg	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Rzew 10, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23)
twarog	OSTRÓW/M (S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 15); WYSZKÓW (Wysz 17)

130. Co się robi z twarogu? (*ser, keza*) (PAN-XVII-130)

ser	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
-----	---

sernik	MAKÓW/M (Syp 18)
syr	PRZASNYSZ (Chorz 4)
placki	MAKÓW/M (Karn 1)
pierogi	MAKÓW/M (Karn 1, Syp 18, 20);

131. Jsn. „jajko”? (PAN-XVII-131)

jajko	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4)
-------	--

132. ‘Żółta część w środku jajka’ (*żółtko, żółtek, żolyndek*)
(PAN-XVII-132), (KSŁ-VI-46), (AGM-II-II-66)

żółtek	OSTROŁĘKA (Lel 1); WYSZKÓW (Dług 24)
żółtek	PRZASNYSZ (Przasn 30)
<i>żółtek</i>	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 5, 9); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzymM 8)
żółtek	MAKÓW/M (Kras 8, Syp 20); OSTROŁĘKA (OlszB 19, Trosz 6); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, KrzymM 30, Przasn 13, 15); WYSZKÓW (Dług 2, 14, Wysz 6-I)
żółtko	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2, 16, 20, Syp 18; Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Czar 3, Lel 4, 21, Łyse 1, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 14 ‘-d-’, 15, KrzymM 26, Przasn 1, 4, 24, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2-I, 6, 24, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 23, 36 ‘-d-’, 37, 42, Wysz 2, 6)
żółtko	OSTROŁĘKA (Bar 26, Łyse 6); PRZASNYSZ (Chorz 45, Przasn 22, 28); WYSZKÓW (Brań 29-I, Rząś 5, Som 17, Wysz 21a)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

133. Biała część jajka (*białko, białtek*)
(PAN-XVII-133), (KSŁ-VI-47), (AGM-II-II-67)

<i>białek</i>	OSTROŁĘKA (Lel 1); PRZASNYSZ (Chorz 4)
<i>białko</i>	OSTROŁĘKA (Bar 26)

białko	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2, 16, 20, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Czar 3, Lel 4, 5, 9, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 14, 15, Przasn 1, 4, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 24, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 21a)
białek	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Trosz 6); PRZASNYSZ (Chorz 6); WYSZKÓW (Dług 2, Wysz 6-I)
białek	PRZASNYSZ (KrzymM 8, 26, 30, Przasn 13, 15); WYSZKÓW (Dług 14)
białtko	PRZASNYSZ (Chorz 45, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17); WYSZKÓW (Rząś 5)
białka	PUŁTUSK (Obr 16)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

134. Twarda skórka na jajku (*skorupa, skorupka, skorupina*) (PAN-XVII-134), (AGM-II-II-68)

skorupa	MAKÓW/M (Karn 1, Kras 8, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzymM 8, 26, 30, Przasn 4, 28, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 6, 24, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 23, 36, 37)
skorupka	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, 20, Syp 18); OSTROŁĘKA (Bar 3, 26); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, Przasn 15, 22, 29); PUŁTUSK (Obr 4-I, 17); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 14, 30, Som 9, 17, 42)
korupka	PUŁTUSK (Obr 1)
łupina	MAKÓW/M (Syp 18)

H. Potrawy z mięsa, tłuszcze zwierzęce i roślinne

135. Mięso z krowy (*wołowe, rentowne, wołowina, rentowina*) (PAN-XVII-135), (KŚI-VI-50), (AGM-II-II-69)

rentowne	MAKÓW/M (PłońB 2); OSTROŁĘKA (Bar 23, 26, Czar 3, Lel 1, 4, 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, Przasn 13, 15, 22, 24); PUŁTUSK (Obr 4, 16); WYSZKÓW (Dług 2, 30, Som 37, Wysz 2, 6-I, 21a)
reńtowne	MAKÓW/M (Kras 8), PRZASNYSZ (Chorz 45, KrzymM 26, 30, Przasn 30); PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Rząś 5)
reńtowe	PRZASNYSZ (KrzymM 8)
rańtowne	MAKÓW/M (Syp 20, Szel 21); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Som 9)
rantowne	PUŁTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Som 42)
ryńtowne	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
rajtowne	WYSZKÓW (Som 17)
wołowina	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 9); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Jedn 14, KrzymM 30, Przasn 1, 4, 24); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Dług 6, 14, Rząś 31, Som 37, Wysz 6, 21a)
wołowe	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, 20, Syp 18); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 5, Łyse 1); OSTRÓW/M (OstrM 1, 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 36, Jedn 15, Przasn 28, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2-I, 24, 30, Rząś 5, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36)
bydlęce	MAKÓW/M (Syp 20); OSTROŁĘKA (Łyse 6); WYSZKÓW (Brań 29-I)
<i>nieso z krowy</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

136. Mięso z owcy (*baranina, skopowina*) (PAN-XVII-136), (AGM-II-II-70)

baranie	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (KrzymM 30)
---------	--

baranina	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 16, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 4-I, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42)
owcze	MAKÓW/M (Syp 18)

137. Mięso ze świni (*świńskie, wieprzowe, świnina, wieprzowina*) (PAN-XVII-137), (KSŁ-VI-51), (AGM-II-II-71)

wieprzowe	OSTROŁĘKA (Bar 26, Łyse 1); OSTRÓW/M (OstrM 1); PRZASNYSZ (KrzynM 30, Przasn 4, 15, 22, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 6, 30, Rząś 5, 32, Som 9, 23, 37)
zieprzowe	OSTROŁĘKA (Lel 5);
wieprzowina	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2, 16, Szel 8); OSTROŁĘKA (Lel 21, OlszB 21); OSTRÓW/M (MałG 7, S/Lub 16); PRZASNYSZ (Jedn 14, Przasn 1); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Dług 2, Rząś 31, Wysz 6)
wieprzownina	OSTROŁĘKA (OlszB 19)
świnina	MAKÓW/M (Syp 20); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 4, 5, 9, Łyse 6, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 4, Przasn 13); WYSZKÓW (Som 17, Wysz 6, 6-I, 21a)
śwynina	OSTROŁĘKA (Lel 1)
śwyńskie	OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (KrzynM 30)
świńskie	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, PłońB 20, Syp 18, 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Łyse 1); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 15, KrzynM 8, 26, Przasn 15, 24, 28, 29-I); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I, 14, 24, 30, Rząś 5, 32, Som 4, 36, 42)
<i>swyńskie</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
mięso świńskie	WYSZKÓW (Wysz 2)
rąbanka	WYSZKÓW (Dług 30)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

138. Kiszka z kaszy i krwi (*kaszanka, krupnica, grycówka*)
(PAN-XVII-138)

kaszanka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>kasanka</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kiszka	MAKÓW/M (Syp 20)
kiska	OSTROŁĘKA (Lel 5);

139. Galaretka z nówek (*studzienina, galat ze stopek, zimne nogi*) (PAN-XVII-139), (KSŁ-VI-52), (AGM-II-II-72)

zimne nogi	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 16, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 1, 4, 9, 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 4-I, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzymM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 6, 6-I, 21a)
zimne no?	PUŁTUSK (Obr 4-I)
<i>zimne nieso</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
zimnina	OSTROŁĘKA (Łyse 6)
zimniak	OSTROŁĘKA (Lel 19)
zsiadłe nogi	MAKÓW/M (Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 21); PRZASNYSZ (Przasn 24); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 24, Rząś 5, Som 9, 17)
zsiadłe mięso	OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 5, Łyse 6); PRZASNYSZ (Chorz 6)
zsiadłe mięso	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
golonka	MAKÓW/M (Karn 1)
siadłe nogi	WYSZKÓW (Wysz 2)
nóżki	OSTRÓW/M (OstrM 2);
galaretka	MAKÓW/M (PłońB 20, PRZASNYSZ (Przasn 30); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
galareta	MAKÓW/M (PłońB 2); OSTRÓW/M (MałG 7);
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15); PRZASNYSZ (Przasn 28)

140. Jakie są znane potrawy z mięsa (podać nazwy i opis) (PAN-XVII-140)

galareta	OSTROŁĘKA (Lel 5);
gołąbki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1); OSTRÓW/M (OstrM 2);
kapusta na sadle	OSTROŁĘKA (Lel 5);
gulasz	MAKÓW/M (PłońB 16)
klops ('kotlety')	MAKÓW/M (Syp 18)
kotlety	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ
mielone kotlety	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16)
duszone mięso	MAKÓW/M (PłońB 16, 20)
zrazy	MAKÓW/M (Karn 1)
schabowe	MAKÓW/M (Karn 1); OSTROŁĘKA (Lel 5);
bitki	MAKÓW/M (Syp 18)
pieczenie	MAKÓW/M (Syp 18)
pieczone	MAKÓW/M (PłońB 20)

Objaśnienia inf.: *'Kotlety to sie zniele, jajków sie wybzije i sie dosykowuje, jo dodaje pieprz i cybule, a potem to sie abo bulki suchi urejbuje, abo mąki doda, abo sie nieso psiece na psieceń; jak sie chlib upsiece, to wtedy nieso sie wstazi i sie psiece. Można robzić synkie, mocy sie jo w rusole, trochie sie obgotuje, potem sie obredzi i już synkia dobra. Można nieso w kapuście gotować abo na rusul i gulos można zrobzić, to niesa sie ukraje drobnuichno i sie gotuje, a potem to brak śnietano zaprazić, bo inacy jo nie lubzie, a z krzyczówki to sie robzi kotlety takie, co sie młotkiem bzije' (Chorz 4-I)/*

141. Smażyć mięso na tłuszczu (skwarzyć, piec) (PAN-XVII-141)

piec	MAKÓW/M (Czer 18)
upiec	MAKÓW/M (Syp 20)
<i>psieceń</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
smażyć	MAKÓW/M (PłońB 16); OSTRÓW/M (OstrM 2);
usmażyć	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

smażenie	MAKÓW/M (Karn 1); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
smażone	MAKÓW/M (PłońB 20)
obsmażanie	MAKÓW/M (Syp 18)
się smaży	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
skwarzenie	MAKÓW/M (Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2);
skwarzyło się	OSTROŁĘKA (Lel 5);
się skwarzy	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
duszenie	OSTRÓW/M (S/Lub 1);

Objaśnienia inf.: ‘*Nieso się smaży, a skrzecki to się skwarzy*’
(Chorz 4-I)

142. Co trzeba zrobić z surowym mięsem, żeby było dobre do jedzenia (*gotować, warzyć*)
(PAN-XVII-142), (AGM-IV-XI-26)

wędzili	MAKÓW/M (Syp 20)
obsuszali	MAKÓW/M (Syp 20)
wysolić w rosole	OSTROŁĘKA (Lel 5);
gotowane	MAKÓW/M (PłońB 20)
gotować	MAKÓW/M (Czer 18, Rzew 10, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1, 11); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 17)
ugotować	MAKÓW/M (PłońB 16)
warzyć	PRZASNYSZ (Chorz 15)
zamarynować	MAKÓW/M (Karn 1)
dusi się	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
duszenie	MAKÓW/M (Syp 18)

143. To, co unosi się nad garnkiem z gotującą się wodą (*para, ropa*) (PAN-XVII-143)

para	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
------	--

144. Jak się mówi o wodzie, kiedy robią się na niej bąble i unosi dużo pary (*kipi, wre*) (PAN-XVII-144)

się gotuje	OSTROŁĘKA (Lel 5);
gotuje się	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20, Syp 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
wrze	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16); OSTRÓW/M (OstrM 2);
wrzątek	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
kipsi	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
fermentuje	MAKÓW/M (Syp 18)

141a. Kipi

kipi	OSTROŁĘKA (Lel 5);
------	-----------------------------

145. Gotująca się woda (*war, ukrop*) (PAN-XVII-145)

ukrop	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
łukrop	OSTROŁĘKA (Lel 5);
wrzająca woda	MAKÓW/M (PłońB 20)
wrzątek	MAKÓW/M (Karn 1)
war	OSTRÓW/M (OstrM 2);

146. Najtłuszczejza część mięsa wieprzowego (*słonina, szpeka*) (PAN-XVII-146)

słonina	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2);
ślunina	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
sadło	MAKÓW/M (Syp 18)
poła	MAKÓW/M (Syp 18)
podgardle	OSTRÓW/M (S/Lub 1);

147. Usmażona słonina, którą się przyprawia jedzenie
(*okrasa, omasta*) (PAN-XVII-147), (AGM-IV-XI-27)

wsio się skwarzyło	OSTRÓW/M (S/Lub 1); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
kraszenie słoniną	MAKÓW/M (PłońB 20)
skwarki	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
skrzecki z tukiem	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
okrasa	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, Rzew 10, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 11); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 17)
skwarzona słonina	MAKÓW/M (Syp 18)
słonina	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); PUŁTUSK (Obr 4-I ‘częściej używane-’); WYSZKÓW (Som 23)
słumnina	PUŁTUSK (Obr 12)

147a. Czy jedzenie trzeba „okrasić”, „omaścić” czy inaczej? (AGM-IV-XI-28)

okrasić	MAKÓW/M (Rzew 10); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 17)
okrasieć	OSTRÓW/M (S/Lub 11)
kraszenie	MAKÓW/M (PłońB 20)

148. Tłuszcz, który obrasta nerki i kiszki świńskie
(*sadło*) (PAN-XVII-148)

sadło	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
smalec	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20, Syp 18)

149. Tłusta część mięsa wołowego (łój) (PAN-XVII-149)

sadło	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
łój	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

150. To, co zostaje po przetopieniu słoniny albo łoju (*tłuszcz, tuk*) (PAN-XVII-150), (KSI-VI-53), (AGM-II-II-73)

tłuszcz	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2); OSTROŁĘKA (Lel 9, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 14, 15, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 24, 28, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 30, Rząś 31, 32, Som 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I)
tłuszc	PUŁTUSK (Obr 16-I)
tłusc	MAKÓW/M (Kras 8); WYSZKÓW (Rząś 5)
tłustość	WYSZKÓW (Brań 13, Som 4, 9)
skwarki	MAKÓW/M (PłońB 20)
tuk	MAKÓW/M (PłońB 16, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Czar 3, Lel 1, 4, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (OstrM 2, 30-I); PRZASNYSZ (Chorz 6, 45, KrzynM 8, 30, Przasn 13, 15, 22, 29); PUŁTUSK (Obr 4, 16); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 30, Rząś 5)
smalec	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTRÓW/M (MałG 7); PRZASNYSZ (Przasn 15); WYSZKÓW (Dług 24, 30, Wysz 2)
śmalec	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); WYSZKÓW (Wysz 21a)
okrasa	WYSZKÓW (Dług 24)
przetopiony łój	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18, 20); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19); WYSZKÓW (Som 17)

Objaśnienia inf.: ‘tuk, kiedy był gorący’ (Bar 26); ‘tłuszcz (znany, acz mało używany jest wyraz tuk)’ (OstrM 30-I).

151. Ten tłuszcz, kiedy zastygnie (*smalec*)
(PAN-XVII-151), (AGM-II-II-74)

smalec	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 3); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, Jedn 14, 15, Przasn 4, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 4, 16-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 6, 30, Rząś 31, 32, Som 23, 36, 42)
śmolec	WYSZKÓW (Brań 29-I)
śmalec	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 23, 26); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 8, 30, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 13, Som 9)
szmalec	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 45, KrzynM 26, Przasn 28); PUŁTUSK (Obr 4, 17); WYSZKÓW (Dług 2-I, 14, Rząś 5)
szmalecz	PUŁTUSK (Obr 4-I)
smalce	PRZASNYSZ (Przasn 15, 30); WYSZKÓW (Som 4, 17, 37)
łój	MAKÓW/M (Syp 18)
tłuszcz zastygły	MAKÓW/M (Czer 18); WYSZKÓW (Dług 2-I)
bd	WYSZKÓW (Dług 24)

152. Kawaleczki słoniny po wysmażeniu
(*skwarki, skrzeczki*)
(PAN-XVII-152), (KSŁ-VI-54), (AGM-II-II-75)

<i>skrzecki</i>	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 1, 5, 21); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I, 24)
<i>skrzycki</i>	WYSZKÓW (Brań 29-I, Rząś 5, Som 17)
skrzeczki	OSTROŁĘKA (Bar 3, Czar 3, Lel 4, 9, Łyse 1, 6); OSTRÓW/M (OstrM 30-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, Rząś 32, Wysz 6-I, 21a)
spyrki	OSTROŁĘKA (Lel 15)
skwarki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 2, 16, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 23, Lel 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 21a)
smalec	MAKÓW/M (Czer 18, Syp 18); OSTRÓW/M (S/Lub 1);

ciećki	WYSZKÓW (Som 23)
cićki	PULTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Som 4)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 19)

153. Tłuszcz z rzepaku albo siemienia lnianego
(olej) (PAN-XVII-153)

olej	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
łolyj	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

**154. Co trzeba zrobić z rzepakiem, żeby
otrzymać olej?** (wyciskać, wybijać) (PAN-XVII-154)

wyciskać	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Syp 18, 20)
wycisnąć	OSTRÓW/M (OstrM 2)
przemleć	MAKÓW/M (Syp 18)
bić	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
wygniatać	MAKÓW/M (PłońB 16)
wybzic	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
wybić	MAKÓW/M (PłońB 20)
wybijają łolej	OSTROŁĘKA (Lel 5);

155. Co pozostaje po wyciśnięciu oleju?
(makuch, kuch, kołacz)
(PAN-XVII-155), (KSI-VI-55), (AGM-II-II-76)

kołacek	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Lel 1, 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzymM 30, Przasn 22); PULTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Rząś 5)
kołaczek	MAKÓW/M (PłońB 16, Syp 18, 20, Szel 8); PRZASNYSZ (Chorz 45, Przasn 15, 29-I); PULTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Som 4, 42)
kołacyk	PRZASNYSZ (Chorz 6)

kołacz	MAKÓW/M (Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Czar 3, Lel 4, 9, 15, 19, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 1, 30-I, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Jedn 14, 15, Przasn 1, 4, 13, 24, 28, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 4-I, 16); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2, 2-I, 6, Rząś 31, 32, Som 9, 23, 37, Wysz 6-I, 21a)
kołac	OSTROŁĘKA (Bar 26); OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Krzym 8, 26); PUŁTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 24, 30, Som 17)
kołak	MAKÓW/M (Karn 1, Szel 21)
kuch	OSTROŁĘKA (Łyse 1); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4); WYSZKÓW (Brań 39, Rząś 31, Som 36, Wysz 2, 6)
makuch	MAKÓW/M (PłońB 2); OSTROŁĘKA (Łyse 6); OSTRÓW/M (S/Lub 16); PRZASNYSZ (Chorz 36); WYSZKÓW (Dług 14)
makucha	MAKÓW/M (Czer 18)
makuchy	WYSZKÓW (Wysz 6)

I. Potrawy jarskie

156. Co trzeba zrobić z młodymi kartoflami, żeby je oczyścić z łupin? (*skrobać*) (PAN-XVII-156)

skrobać	MAKÓW/M (PłońB 16, Syp 18); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
oskrobać	MAKÓW/M (Czer 18)
łoskrobać	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
obierać cieniutko	MAKÓW/M (Syp 20)
obrać	MAKÓW/M (PłońB 20, Syp 18); OSTROŁĘKA (Lel 5);
opłukać	MAKÓW/M (PłońB 20)
ostrugać	MAKÓW/M (Karn 1)

Objaśnienia inf.: Łoskrobać, ale łyżko, bo nozem to niedobre' (**Chorz** 4-I).

157. Co trzeba zrobić ze starymi kartoflami, zanim się gotuje? (strugać, obierać) (PAN-XVII-157)

obrać	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20);
łobrać	PRZASNYSZ (Chorz 4-I,
obierać	MAKÓW/M (Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
opłukać	MAKÓW/M (PłońB 20)
strugać	OSTRÓW/M (OstrM 2'nożem')

158. Skórka zdjęta z kartofli (łupiny, łupy, obierki, obierzyny) (PAN-XVII-158), (KSŁ-VI-57), (AGM-II-II-77)

<i>obierki</i>	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 1)
obierki	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 4); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 26, Przasn 1, 4, 15, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4); WYSZKÓW (Dług 6, 30, Som 9, 23, 37)
obierka	MAKÓW/M (PłońB 2, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 9, 21, Łyse 1, 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Przasn 13, 24, 29-I); PUŁTUSK (Obr 16, 17); WYSZKÓW (Dług 2, Som 17, 36, 42, Wysz 6, 6-I, 21a)
łobierka	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
obirka	PRZASNYSZ (KrzymM 30)
obirki	PRZASNYSZ (KrzymM 8, Przasn 22); WYSZKÓW (Rząś 5, Som 4)
obiera	WYSZKÓW (Dług 24)
obiery	OSTROŁĘKA (Bar 23); OSTRÓW/M (OstrM 30-I)
obira	MAKÓW/M (Kras 8)
obierzyny	MAKÓW/M (Syp 20); PRZASNYSZ (Przasn 29); WYSZKÓW (Rząś 31)
obiezyny	WYSZKÓW (Dług 14)
obieryny	OSTRÓW/M (OstrM 2)
łobierki	WYSZKÓW (Brań 13, 29-I)
łobirki	PUŁTUSK (Obr 4-I)
łobiry	PUŁTUSK (Obr 16-I)
łobiery	WYSZKÓW (Dług 2-I)
łupiny	OSTRÓW/M (S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 6, 36, Przasn 4, 28); WYSZKÓW (Brań 39, Rząś 31, 32)
łupina	MAKÓW/M (Czer 18); WYSZKÓW (Wysz 2)

skórka	MAKÓW/M (PłońB 20)
mundurek	MAKÓW/M (Syp 18)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

159. Co trzeba zrobić z kartoflami, żeby upiec z nich placki? (*utrzeć*) (PAN-XVII-159), (KSŁ-VI-58), (AGM-II-II-78)

urejbować	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 1, 4, 9, 19, Łyse 1, 6); PRZASNYSZ (Chorz 6)
zrejbować	OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 15); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
rejbować	OSTROŁĘKA (Bar 23)
utrzeć	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 21, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 14, 15, Przasn 1, 4, 28, 29, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 16); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
utrzyć	MAKÓW/M (Kras 8 ‘-na tarce’, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (KrzynM 8, 26, 30, Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, Dług 14, Wysz 2)
zetrzeć	MAKÓW/M (PłońB 16, 20); OSTROŁĘKA (OlszB 21); PRZASNYSZ (Przasn 15, 24, 29-I); WYSZKÓW (Dług 24, Som 17)
zetrzyć	PRZASNYSZ (Przasn 13); PUŁTUSK (Obr 17)

160. ‘To, na czym się trze kartofle ‘ (*tarka, rejbaśka*) (PAN-XVII-160), (KSŁ-VI-59), (AGM-II-II-79)

rejbaśka	OSTROŁĘKA (Lel 1, 5, Łyse 1)
rejbaśka	OSTROŁĘKA (Bar 23, Czar 3, Lel 9); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
rejbaśka	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19, Łyse 6)
rejbaśka	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 4); PRZASNYSZ (Chorz 6)
rejba	MAKÓW/M (Syp 20)
tarka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 2, 16, 20, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30,

	Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2, 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
tartka	OSTRÓW/M (MałG 7)
towka?	OSTRÓW/M (S/Lub 11-I)

161. 'Utarte kartofle' (*tarte, rejbany*) (PAN-XVII-161)

ciasto	MAKÓW/M (Syp 18, 20); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
ciasto do upieczenia	MAKÓW/M (PłońB 20)
tarte	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1)
utarte kartofle	OSTRÓW/M (OstrM 2)
rejbaki	OSTROŁĘKA (Lel 5);
<i>rejboki</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>rejbany</i>	MAKÓW/M (PłońB 16)

162. 'To, co się smaży z tartych kartofli' (*placki, plince, kartoflaki*) (PAN-XVII-162), (KSŁ-VI-60), (AGM-II-II-80)

pampuchy rejbowane	OSTROŁĘKA (Lel 1)
pampuchy rajbowane	OSTROŁĘKA (Czar 3)
rejbaki	MAKÓW/M (Róż 25, Syp 20); OSTROŁĘKA (Łyse 6); PRZASNYSZ (Chorz 4)
kartoflane placki	MAKÓW/M (PłońB 20)
placki kartoflane	OSTROŁĘKA (Lel 9); OSTRÓW/M (MałG 7); PUŁTUSK (Obr 1, 16); WYSZKÓW (Brań 29-I, Wysz 21a)
smażone kartoflane placki	WYSZKÓW (Wysz 6)
racuchy	MAKÓW/M (Kras 8, PłońB 2, Syp 18, 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Lel 4, 21, Łyse 1, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 45, KrzymM 26, 30, Przasn 1, 15, 24, 28, 29-I); PUŁTUSK (Obr 4, 4-I, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Dług 6, 24, 30, Rząś 5, Som 9, 37, 42, Wysz 2, 6-I)

racychy	PRZASNYSZ (Przasn 13)
racuszki	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
racuchy kartoflane	WYSZKÓW (Som 17)
raczuchy	MAKÓW/M (PłońB 16); PRZASNYSZ (Przasn 30)
placki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 1,2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 6, 36, Jedn 14, 15, KrzymM 8, Przasn 22, 29); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2-I, 6, 14, 30, Rząś 31, 32, Som 23, 36, 42)
kartoflaki	OSTRÓW/M (OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Przasn 24); PUŁTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Dług 2, Rząś 32)
kartoflarze	WYSZKÓW (Som 4)
placki tarte	WYSZKÓW (Dług 2)
tarte	WYSZKÓW (Brań 29-I)
plince	PRZASNYSZ (Przasn 4)
<i>plince</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

163. ‘Kluski z tartych kartofli’ (*pyzy, galy*) (PAN-XVII-163), (KSI-VI-64), (AGM-II-II-81)

rejbaki	MAKÓW/M (Róż 25); OSTROŁĘKA (Bar 23, 26, Lel 1, 4, 5, 9, 15, 19, 21, OlszB 19, 21, Trosz 6); PRZASNYSZ (Chorz 6)
rejbowane kluski	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
pyzy z rejbowanych kartofli	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
przycieraki	MAKÓW/M (PłońB 16)
pyzy	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 2, Róż 25, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, Czar 3, Łyse 6, OlszB 19); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, Jedn 15, KrzymM 26, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 29, 29-I); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 2-I, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 9, 23, 36, 37, Wysz 2, 6)
pezy	OSTROŁĘKA (Łyse 1); WYSZKÓW (Dług 24)
kartoflane	MAKÓW/M (Szel 21)
kartoflaki	PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Dług 6, Rząś 5)

kluchy	MAKÓW/M (Szel 21)
kluski kartoflane	MAKÓW/M (Karn 1, PRZASNYSZ (Chorz 45, Przasn 28); WYSZKÓW (Dług 2, 30, Som 17, Wysz 21a))
kartoflane kluski	MAKÓW/M (PłońB 20); WYSZKÓW (Som 42, Wysz 6)
<i>klusky kartoflane</i>	WYSZKÓW (Dług 14)
kluski	PRZASNYSZ (Jedn 14, KrzynM 8)
tarte kluski	PRZASNYSZ (Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 4); WYSZKÓW (Som 23)
kluski tarte	MAKÓW/M (Syp 20); WYSZKÓW (Brań 29-I, Wysz 6-I)
gały	WYSZKÓW (Wysz 2)
<i>skaplerze</i>	MAKÓW/M (Syp 20)
tartaki	WYSZKÓW (Brań 13)
tertaki	MAKÓW/M (Kras 8); PRZASNYSZ (KrzymM 30); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Rząś 5)
jutace?	PRZASNYSZ (Przasn 30)
kosmale	PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Som 4)

163b Ciasto z tartych kartofli pieczone w piecu (*babka*) (KSI-VI-63)

rejbak	OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 1, 4, 21, Trosz 6)
rejbok	OSTROŁĘKA (Łyse 6)
tartak	OSTRÓW/M (S/Lubot 11-I)
cierak	OSTROŁĘKA (OlszB 21)
kartoflak	MAKÓW/M (PłońB 2, Szel 21); OSTROŁĘKA (Lel 19); PRZASNYSZ (Przasn 24); WYSZKÓW (Dług 2)
gugel	OSTRÓW/M (OstrM 1)
gugiel	MAKÓW/M (Szel 8)
baba	OSTRÓW/M (MałG 7)
babka	OSTROŁĘKA (Łyse 1); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 16)
blaszak	PRZASNYSZ (Przasn 1)
dziad	WYSZKÓW (Wysz 2)
dn	WYSZKÓW (Wysz 6)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 9, 15, OlszB 19); PRZASNYSZ (Przasn 13); WYSZKÓW (Wysz 6-I, 21a)

Objaśnienia inf.: ‘*takiej potrawy nie piecze tu sie*’ (**Wysz 6**)

164. ‘Kluski z gotowanych kartofli i mąki’ (*kopytka*)
(PAN-XVII-164), (KŚI-VI-65), (AGM-II-II-82)

kopytka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2, 16, Symp 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 1, 4, 5, Łyse 1, 6, OlszB 21); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 2, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 39, Dług 14, Rząś 31, 32, Som 36, Wysz 6)
ognietaki	OSTROŁĘKA (Lel 9, OlszB 19); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Dług 2-I, 24, Som 4, 9, 17, 42, Wysz 6, 21a)
ognitaki	PUŁTUSK (Obr 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, Wysz 2)
ogniataki	MAKÓW/M (Szel 21); OSTROŁĘKA (Lel 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 6, 30, Som 23, 37)
ogniatacze	WYSZKÓW (Wysz 2, Wysz 6-I)
ognietacze	OSTRÓW/M (S/Lub 16); WYSZKÓW (Dług 2)
ognitarze	PUŁTUSK (Obr 4)
ognitace	WYSZKÓW (Rząś 5)
ugniatace	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
kluski	OSTROŁĘKA (Czar 3); PRZASNYSZ (Chorz 6)
kluski z kartofli	PRZASNYSZ (KrzynM 30)
kluski z mąką	MAKÓW/M (PłońB 20)
leniuchy	PRZASNYSZ (Przasn 24)
rwaki	MAKÓW/M (Kras 8); PUŁTUSK (Obr 16-I)
pyzy	OSTROŁĘKA (Bar 23)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15)

Objaśnienia inf.: ‘nie są znane’ (**Bar 26**); ‘kopytka to takie co sie urznie jak fafernuski i gotuje’ (**Chorz 4-I**)

165. ‘Kartofle tłuczone’ (*tłuczone, poštuchane*)
(PAN-XVII-165), (KŚI-VI-66), (AGM-II-II-83)

tłuczone	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2, 16, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Lel 4, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (KrzynM 8, Przasn 1, 4, 13, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 4-I); WYSZKÓW (Dług 2, 14, Rząś 31, Som 36, 37, 42, Wysz 6, 21a)
----------	--

tłuczone	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23); PRZASNYSZ (Chorz 4, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 26, Przasn 15); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 30, Rząś 32)
stłuczone	OSTROŁĘKA (Lel 1)
utłuczone	MAKÓW/M (Syp 20)
tłuczek	MAKÓW/M (PłońB 20)
utłuczone	PUŁTUSK (Obr 16-I)
dziobane	MAKÓW/M (Szel 21); OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (Chorz 6, Przasn 4, 22, 28); PUŁTUSK (Obr 1, 17); WYSZKÓW (Dług 6, 24, Som 9)
kartofle dziobane	WYSZKÓW (Wysz 6-I)
podziobane	OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 9, Łyse 6); WYSZKÓW (Som 4, 17, 23)
zdziobane kartofle	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
ugnieść trzeba	OSTROŁĘKA (Lel 5);
ugniatane	OSTROŁĘKA (Lel 21)
udziobane	MAKÓW/M (Syp 18); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 2-I, Rząś 5)
<i>udziabane</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I, KrzynM 30)
posturchane	PRZASNYSZ (Chorz 36)
okraszone	PRZASNYSZ (Przasn 24)
tłuszczzone	PRZASNYSZ (Przasn 24)
kartofle przygrzewane	WYSZKÓW (Wysz 2)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

166. 'To, czym się tłucze kartofle' (*tłuczek*) (PAN-XVII-166)

tłuczek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); T
ugniatacz	MAKÓW/M (PłońB 16);
ubijak	MAKÓW/M (PłońB 16)
pałka	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kopystka	MAKÓW/M (Syp 20)
warzyżachew	MAKÓW/M (Syp 18, 20)
drut do kartofli	OSTROŁĘKA (Lel 5);

Objaśnienia inf.: 'dziobie sie durślakiem abo pałko' (**Chorz 4-I**)

167. ‘Grube kawaleczki ciasta krajane i gotowane’
(*kluski*) (PAN-XVII-167)

ugnietać	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
faworki	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
kluski	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2
<i>kluski znięte</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
makaran	OSTROŁĘKA (Lel 5);

168. Co trzeba zrobić, żeby ciasto było cienkie?
(*wałkować, rolować*) (PAN-XVII-168), (AGM-II-II-84)

wałkować	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 14, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 9, 17, 23, 36, 37, 42)
zwałkować	MAKÓW/M (Syp 18)
uwałkować	PUŁTUSK (Obr 17); WYSZKÓW (Som 4)
rozwałkować	MAKÓW/M (PłońB 16); WYSZKÓW (Dług 24)
kulać wałkiem	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
maglować	WYSZKÓW (Dług 6, Som 42)

169. ‘To, czym się wałkuje ciasto’ (*wałek, rola*)
(PAN-XVII-169), (AGM-II-II-85)

wałek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, Kras 8, PłońB 16, Syp 18, 20); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 17 ‘wałkiem’, 23, 36, 37, 42)
-------	--

170. 'Drobna kaszka z pszenicy' (*manna, grysik*)
(PAN-XVII-170), (AGM-II-II-86)

kasa manna	WYSZKÓW (Som 17)
kasza manna	MAKÓW/M (PłońB 20)
manna	MAKÓW/M (Czer 18, Kras 8, PłońB 16, Syp 18); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4-I, 6, 36, 45, Jedn 14, 15, Krzym 8, 26, 30, Przasn 4, 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 14, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42)
grysik	MAKÓW/M (Karn 1)
kasza pszenna	MAKÓW/M (Syp 20)
pszemna	WYSZKÓW (Brań 13)
mąka drobna	OSTRÓW/M (S/Lub 1)

Objaśnienia inf.: 'kasza z prosa - jaglana' (**Brań** 29-I)

171. Jsn. kasza z prosa? (*jaglana*) (PAN-XVII-171)

kasa jaglana	OSTROŁĘKA (Lel 5);
kasza jaglana	MAKÓW/M (PłońB 20)
jaglana kasa	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
jaglana	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 18, 20)
jeglana	OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1)

172. Jsn. kasza z gryki? (*gryczana, tatarczana*)
(PAN-XVII-172)

grycana kasa	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
grycana	OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (S/Lub 1);
gryczana	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, Syp 18, 20); OSTRÓW/M (OstrM 2)
kasza gryczana	MAKÓW/M (PłońB 20)

J. Zupy i napoje

173. ‘Zupa, którą się gotuje z mąki rozmaconej w mleku’ (*muza*) (PAN-XVII-173)

muza	MAKÓW/M (Czer 18); OSTROŁĘKA (Lel 5);
praska	MAKÓW/M (PłońB 20)
prazucha	MAKÓW/M (Syp 20)
lane kluski	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16)
<i>rozczyn</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
zacierki	MAKÓW/M (Czer 18); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);

174. ‘Drobnutki kluseczki robione w ręku’ (*zacierki*) (PAN-XVII-174)

zacierki	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>zacirki</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
tarte kluski	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

175. Zupa z kartofli’ (*kartoflanka*) (PAN-XVII-175), (KSŁ-VI-67), (AGM-IV-XI-29)

<i>zupa kartoflano</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kartoflanka	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 2, 16, Rzew 10, Syp 20, Szel 8); OSTROŁĘKA (Lel 1, 4, 5, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 2, 30-I, S/Lub 1, 11, 16); PRZASNYSZ (Przasn 1, 13, 24); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 21, Som 23, Wysz 2, 6, 6-I, 17, 21a)
kartofłówka	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
kartoflunka	PUŁTUSK (Obr 12)
kartoflana	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 9); OSTRÓW/M (OstrM 1, S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Dług 2)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

176. Zupa z kapusty (*kapuśniak, kapustowa*)
(PAN-XVII-176), (KSI-VI-68), (AGM-IV-XI-30)

kapuściana	MAKÓW/M (PłońB 20, OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 1, 9, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (MalG 7, S/Lub 1, 11-I, 16); PUŁTUSK (Obr 12, 16); WYSZKÓW (Dług 2, Som 23, Wysz 6-I, 17, 21a)
zupa kapuściana	OSTROŁĘKA (Lel 5)
kapuścianka	OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I)
kapuśniak	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2,16, 20, Rzew 10, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Lel 4, 5, 21, Łyse 6, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 15, Przasn 1, 13, 24); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Brań 21, Wysz 2, 6)
kapuśniok	OSTROŁĘKA (Łyse 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
kapuściak	OSTRÓW/M (S/Lub 11)
kapustowo zupa	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
zarzutka	OSTROŁĘKA (Lel 15)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 19)

177. Gęsta potrawa z kartofli i kapusty
(*parzybroda*) (PAN-XVII-177)

kapuśniok	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
parzybroda	MAKÓW/M (PłońB 16); OSTROŁĘKA (Lel 5)
pasibroda	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
pazibroda	MAKÓW/M (Karn 1)
bd	MAKÓW/M (Czer 18)

178. Zupa z grochu (*grochówka, grochowa*)
(PAN-XVII-178), (KSI-VI-69), (AGM-IV-XI-31)

grochowa	OSTROŁĘKA (Lel 1, 4); OSTRÓW/M (OstrM 1, 2, S/Lub 11-I, 16); WYSZKÓW (Brań 21, Dług 2, Som 23)
<i>grochowo</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
grochówka	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Rzew 10, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 5, 9, Łyse 6, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 30-I); PRZASNYSZ (Chorz 15, Przasn 1, 13, 24); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12, 16); WYSZKÓW (Wysz 2, 6, 6-I, 17, 21a)

grochowka	OSTROŁĘKA (Lel 21); OSTRÓW/M (S/Lub 11)
grochówa	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
bd	MAKÓW/M (PłońB 2); OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

179. ‘Jakie znacie jeszcze rodzaje zup’
(podać nazwy i opis) (PAN-XVII-179)

<i>fasolowa</i>	MAKÓW/M (Karn 1, Syp 20)
ogonowa	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
ryżowa	MAKÓW/M (Syp 20)
z kaszą	MAKÓW/M (PłońB 20)
z ryżem	MAKÓW/M (PłońB 20)
krupnik	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16, Syp 20)
pomidorowa	MAKÓW/M (Czer 18)
scaż	OSTROŁĘKA (Lel 5)
szczawiowa	OSTRÓW/M (OstrM 2,
zupa ze scawiu	OSTROŁĘKA (Lel 5)
zupa zacierkowa	MAKÓW/M (Karn 1)
zupa ogórkowa	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16)
zupa nic	OSTRÓW/M (OstrM 2)

Objaśnienia inf.: *zupa ze scawiu - najpierw się wodę wlało, kartofle się pokroiło, przyrzuńdziło, scaś się pokroiło i się go ubiło, smietany się wzięło, trochę mąki i jajko się roztrzepało się wlało w to i była zupa' (**Lel 5**).*

179a. Zupa z fasoli? (KSł-VI-70)

fasolowa	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 2, Syp 20, Szel 21); OSTROŁĘKA (Lel 1, 9, Trosz 6); OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Przasn 13); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Wysz 6, 21a)
fasolówka	MAKÓW/M (Szel 8); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 4, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (MałG 7); PRZASNYSZ (Przasn 1, 24); WYSZKÓW (Dług 2, Wysz 2, 6, 6-I)
fasolówa	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

Objaśnienia inf.: *‘Fasolowe zupe sie gutuje to kartofli sie pare wlozy do fasoli, a dopraw sie nie dodaje, bo do ni nie brak, tylo sie niesa rzuci abo sie zaskwarzy. I pomidorowe gutujem, jak so starte ponidory we stojkach, to sie wlozy ze dwie tyzki, podgotuje siei śnietano przyprawić i już dobra do jeścia. Grzybowo zupe sie gutoje, to tyz w te zupe nic nie klade, bo nie brak, tylo suchie grziby i sie śnietano przyprazi, a jek młode grziby sie uzbiera, to wszystkieprzyprawybrak dać i pietruski i pora i cybuly, to wtedy ma ładny zapach i je dobra. A nazięcy na Pusczy to gotujo łocet kapuściany, to sie w nigo wleje wody, coby nie buł mocno kwaśny i cybuly sie wzuci i lystka i przypraw i sie zaprazi śnietano i tak sie ji toto z kartoflamy. Burakowo zupa to sie buroki w plajsterki pokraje i łocetu sie wleje, coby naciugnenny dobrze, no i sie potem przyprazi śnietano i ji. I jesce psieprzone wode gotujo ludzie i rusul i sציowe zupe’ (Chorz 4-I).*

179b. Jak się mówi „barszcz”, „borszcz”, „baszcz”, „boszcz” czy inaczej? (AGM-IV-XI-33)

barszcz	MAKÓW/M (Rzew 10); PRZASNYSZ (Chorz 15); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Som 23, Wysz 17)
borsc	WYSZKÓW (Brań 21)
barsc	OSTRÓW/M (S/Lub 1, 11); PUŁTUSK (Obr 12)

180. ‘Zupa z krwi kaczki lub gęsi’ (czarnina, czarna zupa) (PAN-XVII-180), (KSŁ-VI-71), (AGM-IV-XI-32)

czarnina	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 2,16, Rzew 10, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 4, 9, 21, Łyse 6, OlszB 19, 21); OSTRÓW/M (OstrM 1, 30-I); PRZASNYSZ (Chorz 15, Przasn 1, 13, 24); PUŁTUSK (Obr 4-I, 12); WYSZKÓW (Brań 21, Dług 2, Wysz 2, 6, 6-I, 17)
carmina	MAKÓW/M (Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 1, 5, Łyse 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
czernina	OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 2); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Som 23)
czerninka	WYSZKÓW (Wysz 21a)
szary barszcz	OSTROŁĘKA (Trosz 6); OSTRÓW/M (S/Lub 1, 11-I, 16)
sary barsc	OSTRÓW/M (S/Lub 1, 11)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

Objaśnienia inf.: ‘ze świńskiego mięsa’ (S/Lub 1);

181. ‘Napój z palonego zboża’ (*kawa*) (PAN-XVII-181)

kawa	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 20), OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
------	---

182. ‘Suszone liście zagranicznej rośliny, które się zaparza do picia’ (*herbata*) (PAN-XVII-182)

herbata	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
hierbata	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

183. ‘To, czym się słodzi herbatę’
(*cukier, farina, muszkebada*) (PAN-XVII-183)

cukier	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
sacharyna	MAKÓW/M (Syp 20);

184. ‘To, czym się soli kartofle’ (*sól*) (PAN-XVII-184)

sól	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
-----	---

K. Przetwory z owoców

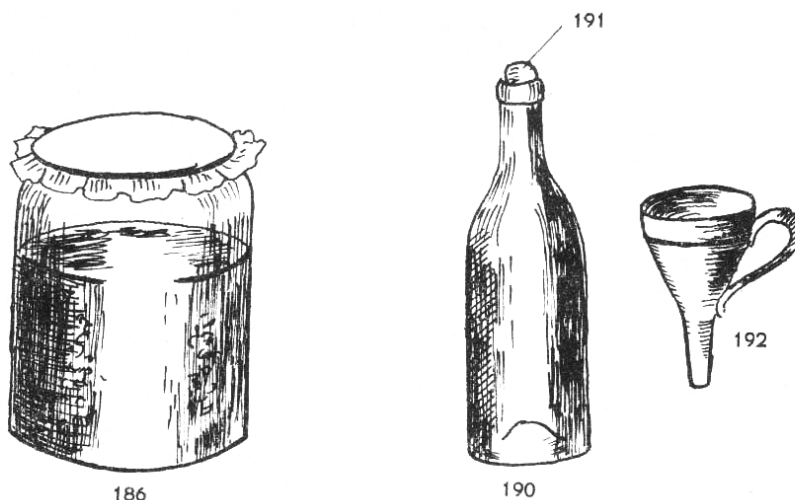
185. Jsn. to, co się gotuje z owoców i cukru do smarowania chleba? (*marmolada, powidła*)
(PAN-XVII-185)

marmulada	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
marmolada	MAKÓW/M (Czer 18, PłońB 16); OSTROŁĘKA (Lel 5)
dżem	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, OSTRÓW/M (S/Lub 1);

powidła	MAKÓW/M (Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2 ,
powidło	MAKÓW/M (PłońB 20)

186. ‘Szkłane naczynie, w którym się
przechowuje marmoladę lub konfitury’ (*słoik,*
szkło, glaska)
(PAN-XVII-186)

słoik	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16); OSTRÓW/M (OstrM 2,S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
słoiki	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTROŁĘKA (Lel 5)
słoje	MAKÓW/M (PłońB 20)
kamionki	MAKÓW/M (,);

187. ‘To, co powstaje na konfiturach, kiedy
zaczynają się psuć’ (*pleśń*) (PAN-XVII-187)

grzyb	MAKÓW/M (PłońB 20)
pleśń	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2,
<i>pleś</i>	OSTROŁĘKA (Lel 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
spleśniałe	OSTRÓW/M (S/Lub 1),,
skórka	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
kozuch zieluny	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

188. ‘Przefermentowany, zawierający alkohol sok z owoców’ (*wino*) (PAN-XVII-188)

wino	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>zino</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

189. ‘Napój, żółty lub ciemny, który przy nalewaniu do kufła daje dużo piany’ (*piwo*) (PAN-XVII-189)

piwo	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>psiuwo</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

190. ‘Szkłane naczynie, w którym się przechowuje wino’ (*butelka, szklanka, flaszka*) (PAN-XVII-190), (AGM-II-II-87)

butle	PłońB 20)
słój	MAKÓW/M (Karn 1)
butelka	OSTROŁĘKA (Czer 18, Bar 3, 23, 26); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 14, 15, KrzynM 8, 26, Przasn 4, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4-I, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, 39, Dług 2-I, 6, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 9, 23, 36, 37, 42)
<i>butelko</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
gąsior	MAKÓW/M (PłońB 16, 20, Syp 20)
gęsior	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
flaszka	PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, Jedn 14, Przasn 4, 15); PUŁTUSK (Obr 4, 4-I); WYSZKÓW (Brań 29-I, Dług 14, 24, 30)
flaska	MAKÓW/M (Kras 8); OSTROŁĘKA (Bar 26); PRZASNYSZ (KrzymM 30, Przasn 22); WYSZKÓW (Som 17)
stof	PUŁTUSK (Obr 17)

190a. ‘Duża butelka’

gonsior	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
---------	------------------------------

191. ‘To, czym się zatyka butelkę’ (*korek, probka*) (PAN-XVII-191), (AGM-II-II-88)

korek	MAKÓW/M (Czer 18 , Karn 1, Kras 8 , PłońB 16 , Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 3 , 23, 26, Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2 , S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I , 6, 36, 45, Jedn 14 , 15, KrzymM 8 , 26, 30, Przasn 4 , 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1 , 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 13 , 29-I, 39, Dług 2-I , 6, 14, 24, 30, Rząś 5 , 31, 32, Som 4 , 9, 17, 23, 36, 37, 42)
-------	--

192. ‘To, co ułatwia wlewanie płynów do butelki’

lejek	MAKÓW/M (Czer 18 , Karn 1, Kras 8 , PłońB 16 , 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Bar 3 , 23, 26); OSTRÓW/M (OstrM 2 , S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4 , 6, 36, 45, Jedn 14 , 15, KrzymM 8 , 26, 30, Przasn 4 , 15, 22, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1 , 4, 4-I, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I , 39, Dług 2-I , 6, 14, 24, 30, Rząś 5 , 31, 32, Som 9 , 23, 36, 37, 42)
<i>lijek</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I); WYSZKÓW (Brań 13 , Som 4)
lyjek	OSTROŁĘKA (Lel 5); WYSZKÓW (Brań 29-I , Som 17)

193. ‘Słodycze robione z cukru, które kupuje się dla dzieci’ (*cukierki, bombony*) (PAN-XVII-193)

cukierki	MAKÓW/M (Karn 1, PłońB 16 , 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
lizaki	MAKÓW/M (Czer 18)
<i>słodycze</i>	OSTRÓW/M (S/Lub 1);
<i>bombonierki</i>	OSTRÓW/M (OstrM 2);
<i>batoniki</i>	OSTRÓW/M (OstrM 2);
<i>czekoladki</i>	OSTRÓW/M (OstrM 2);

L. Smaki

194. Jaki smak ma cukier? (*słodki*) (PAN-XVII-194)

słodki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
--------	---

195. Jaki smak ma sól? (*słony*) (PAN-XVII-195)

słony	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
słuny	OSTROŁĘKA (Lel 5)

196. Jaki smak ma piołun (*gorzki*) (PAN-XVII-196)

gorzki	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
--------	---

197. Jaki smak ma kiszona kapusta? (*kwaśny*) (PAN-XVII-197)

kwaśny	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
--------	---

M. Posiłki

198. ‘Posiłek rano’ (*śniadanie, frysztyk*) (PAN-XVII-198)

śniadanie	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
-----------	---

<i>śniadanie</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
------------------	--------------------------------

199. Posilek przed południem (*podobiadek, dziesiątka*) (PAN-XVII-199), (KŚI-VI-72)

podobiadek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 2, 16, 20, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 1, 4, 5, 9, 21, Łyse 1, OlszB 19, 21, Trosz 6); OSTRÓW/M (MalG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 11-I, 16); PRZASNYSZ (Przasn 1, 13, 24); PUŁTUSK (Obr 16); WYSZKÓW (Dług 2, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
podpołudnik	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
podśniadanek	OSTROŁĘKA (Łyse 6)
podobiednie	OSTRÓW/M (OstrM 2),
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

200. Posilek w południe (*obiad*) (PAN-XVII-200)

obiad	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTROŁĘKA (Lel 5); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>łobziad</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)

201. Posilek po obiedzie (*podwieczorek, jużyna*) (PAN-XVII-201)

podwieczorek	MAKÓW/M (Czer 18, Karn 1, PłońB 16, 20, Syp 20); OSTRÓW/M (OstrM 2, S/Lub 1);
<i>podziecurek</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
podwiecurek	OSTROŁĘKA (Lel 5)

202. Posilek wieczorem (*kolacja, wieczerza*) (PAN-XVII-202), (KŚI-VI-73), (AGM-II-II-90)

<i>wieczerza</i>	OSTROŁĘKA (Bar 26, Lel 1, 5); PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>wieczero</i>	OSTROŁĘKA (Łyse 1); WYSZKÓW (Brań 29-I)
wieczera	PRZASNYSZ (Przasn 22); PUŁTUSK (Obr 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, Rząś 5, Som 4)

wieczera	MAKÓW/M (PłońB 20); OSTROŁĘKA (Czar 3, Lel 4, 21, Łyse 6, OlszB 21); OSTRÓW/M (S/Lub 11-I); PRZASNYSZ (Chorz 4, 6, Jedn 14); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Dług 2-I, 30, Som 9, Wysz 6)
wieceza	WYSZKÓW (Dług 14)
kolacja	MAKÓW/M (Kras 8, Karn 1, PłońB 2,16, 20, Syp 20, Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, 23, Lel 5, 9, OlszB 19, Trosz 6); OSTRÓW/M (MałG 7, OstrM 1, 2, 30-I, S/Lub 1, 16); PRZASNYSZ (Chorz 36, 45, Jedn 14, 15, KrzymM 8, 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 15, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 1, 4, 4-I, 16, 16-I); WYSZKÓW (Brań 13, 39, Dług 2, 2-I, 6, 24, 30, Rząś 5, 31, 32, Som 4, 17, 23, 36, 37, 42, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
kolacyja	PRZASNYSZ (Przasn 22)
podwieczorek	MAKÓW/M (PłońB 20);
bd	OSTROŁĘKA (Lel 15, 19)

203. Wszystko, co służy do jedzenia (jadło, strawa)
(PAN-XVII-203), (KSŁ-VI-74), (AGM-II-II-91)

jadło	MAKÓW/M (Szel 8, 21); OSTROŁĘKA (Bar 3, Lel 1, 21, OlszB 19); OSTRÓW/M (OstrM 30-I, S/Lub 11-I, 16); PRZASNYSZ (Chorz 6, Jedn 15, KrzymM 8); PUŁTUSK (Obr 1); WYSZKÓW (Brań 13, 29-I, Dług 2, 24, 30, Wysz 21a)
jadło	WYSZKÓW (Brań 29-I)
jedło	OSTROŁĘKA (Bar 26)
jedzenie	OSTROŁĘKA (Lel 19); OSTRÓW/M (OstrM 1, S/Lub 1); PRZASNYSZ (Przasn 30); PUŁTUSK (Obr 16-I); WYSZKÓW (Dług 2-I, Rząś 5, Som 9, Wysz 6, 21a)
zer	OSTROŁĘKA (Łyse 1)
<i>dobre zercie</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
<i>dobry byt</i>	PRZASNYSZ (Chorz 4-I)
strawa	MAKÓW/M (PłońB 2, 16, 20); OSTROŁĘKA (Bar 23, Czar 3, Lel 9, Łyse 1, 6, OlszB 21, Trosz 6); PRZASNYSZ (Chorz 4, 36, 45, Jedn 14, KrzymM 26, 30, Przasn 1, 4, 13, 22, 24, 28, 29, 29-I, 30); PUŁTUSK (Obr 4, 16, 16-I, 17); WYSZKÓW (Brań 29-I, 39, Dług 6, 14, 30, Rząś 31, 32, Som 4, 17, 23, 36, 37, Wysz 2, 6, 6-I, 21a)
strowa	WYSZKÓW (Brań 29-I)
pożywienie	OSTRÓW/M (MałG 7)

pożywka	OSTROŁĘKA (Lel 19)
żywność	MAKÓW/M (Karn 1, Syp 20)
potrawa	PRZASNYSZ (Przasn 15); PUŁTUSK (Obr 4-I); WYSZKÓW (Wysz 2)
danie	PRZASNYSZ (Przasn 15)
posiłek	PUŁTUSK (Obr 4-I)
maltych?	MAKÓW/M (Kras 8)
pokarm	OSTROŁĘKA (Lel 5); WYSZKÓW (Som 42)
bd	OSTROŁĘKA (Lel 4,15)

Dialog pokoleń

Publikacje z serii I

Dialog pokoleń. Warmia i Mazury – powiat Olecko

wyd. Towarzystwo Kultury Języka, Wszechnica Mazurska w Olecku,
red. Barbara Falińska, Olecko 2013

Dialog pokoleń. Suwalszczyzna – powiat Suwałki, cz. I

wyd. Towarzystwo Kultury Języka, Wyższa Szkoła Menedżerska
w Białymstoku, Starostwo Powiatowe w Suwałkach
red. Barbara Falińska, Warszawa 2014

Dialog pokoleń. Suwalszczyzna - powiat Suwałki, cz. II

wyd. Towarzystwo Kultury Języka, Wyższa Szkoła Suwalsko-
Mazurska w Suwałkach, Wyższa Szkoła Menedżerska w Białymstoku,
Starostwo Powiatowe w Suwałkach
red. Barbara Falińska, Warszawa 2015

*Dialog pokoleń na Mazowszu dalszym
(Dąbrówka, Sadowne, Stoczek)*

wyd. Wydział Polonistyki UW oraz BEL Studio Sp. z o.o.
red. Monika Kresa, Warszawa 2015

Dialog pokoleń. Mazowsze – powiat Grajewo

wyd. Towarzystwo Kultury Języka, Wyższa Szkoła Menedżerska
w Białymstoku, Starostwo Powiatowe w Grajewie
red. Barbara Falińska, Warszawa 2016

Dialog pokoleń. Suwalszczyzna – powiat Sejny

wyd. Towarzystwo Kultury Języka, Wyższa Szkoła Menedżerska
w Białymstoku, Starostwo Powiatowe i Urząd Miasta w Sejnach
red. Barbara Falińska, Warszawa 2017

Dialog pokoleń – Gmina Zagnańsk

wyd. Urząd Gminy Zagnańsk
red. Ewelina Stępień, Bożena Wałek, Zagnańsk 2018

Dialog pokoleń. Suwalszczyzna – powiat Augustowski

wyd. Towarzystwo Kultury Języka, Wyższa Szkoła Menedżerska
w Białymstoku, Starostwo Powiatowe i Urząd Miasta w Augustowie,
II Liceum Ogólnokształcące w Augustowie
im. Polonii i Polaków na Świecie
red. Barbara Falińska, Warszawa 2018

Dialog pokoleń. Podlasie - powiat sokólski

wyd. Towarzystwo Kultury Języka,
Wyższa Szkoła Menedżerska w Białymstoku;
Starostwo powiatowe w Sokółce
red. Barbara Falińska, Warszawa 2019

Publikacje z serii II

*Dialog pokoleń. Słownictwo ludowe Mazowsza,
Podlasia i Suwalszczyzny w układzie tematycznym.*

Rolnictwo cz. I. Byłe województwo suwalskie,

wyd. Towarzystwo Kultury Języka

Starostwo Powiatowe w Suwałkach

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sejnach

Zespół Szkół im. gen. L.M. Paca w Dowspudzie

red. Barbara Falińska, Warszawa 2016

*Dialog pokoleń. Słownictwo ludowe Mazowsza,
Podlasia i Suwalszczyzny w układzie tematycznym.*

Pożywienie cz. I. Byłe województwo suwalskie,

wyd. Towarzystwo Kultury Języka

Zespół Szkół im. gen. Ludwika Michała Paca w Dowspudzie

Zespół Szkół – Centrum Kształcenia Rolniczego

im. Stanisława Staszica w Sejnach

II Liceum Ogólnokształcące w Augustowie

im. Polonii i Polaków w Świecie

Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach

red. Barbara Falińska, Warszawa 2020

*Dialog pokoleń. Słownictwo ludowe Mazowsza,
Podlasia i Suwalszczyzny w układzie tematycznym.*

Pożywienie cz. I. Byłe województwo łomżyńskie,

wyd. Towarzystwo Kultury Języka

Sekcja Gwaroznawcza TKJ

Uniwersytet Warszawski

Uniwersytet w Białymstoku

Wyższa Szkoła Menedżerska w Białymstoku

Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe

Urząd Miasta i Powiatu w Ostrowi Maz.

Miejska Biblioteka Publiczna w Ostrowi Maz.

red. Barbara Falińska, Jarosław Konopka, Warszawa 2021